

CENTRALNI CIVILNI INSPKJATIVA
CENTRAL CIVIL INSPECTION INSTITUTE

MONITORING RADA

VLADE TUZLANSKOG KANTONA
ZA PERIOD 01.01.2012 – 31.12. 2012. godINE

Tuzla, februar 2013.

SADRŽAJ

SADRŽAJ	2
UVOD.....	3
PREKOMPOZICIJE PARLAMENTARNE VEĆINE I REKONSTRUKCIJE VLADE	4
OSNOVNE INFORMACIJE O RADU VLADE TUZLANSKOG KANTONA	8
ZAKONI.....	14
ODLUČIVANJE NA VLADI I TRETMAN MJERA U SKUPŠTINI	22
EFEKTI RADA I UTICAJ MJERA VLADE TK NA ŽIVOT GRAĐANA	31
REALIZACIJA PROGRAMA RADA.....	46
KOORDINACIJA RADA VLADE I SKUPŠTINE	51
PRIMANJA ČLANOVA VLADE	53
ZAKLJUČCI	56
PREPORUKE	63
DODATAK – NEREALIZOVANE MJERE.....	67
DODATAK – PREPORUKE UREDA ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBIH.....	71
DODATAK – RADNA TIJELA , KOMISIJE I TIMOVI VLADE	74
DODATAK- ANALIZA PROGRAMA RADA I BUDŽETA	76

UVOD

Izvještaj o monitoringu rada Vlade Tuzlanskog kantona, daje opšti pregled i rezultate rada ove institucije, za **2012. godinu**.

Izvještaj je fokusiran na analiziranje rada Vlade kao tijela, i analiziranje pojedinačnih učinaka ministara kao javnih zvaničnika i ministarstava kao kantonalnih javnih institucija. I dalje želimo ukazati na činjenicu da prevashodan uticaj u njihovom radu nemaju uvijek vanjski faktori, nego da učinak u dobroj mjeri, a možda i najčešće, zavisi od nivoa individualne odgovornosti i stručnosti ministara, uposlenika, te organizacije i nivoa racionalnosti rada u ministarstvima.

Pri kreiranju izvještaja, kao ulazni parametri korištene su informacije iz prethodnih analiza CCI-a, zapisnika, Programa rada Vlade, Budžeta, ekspozea premijera, službenog lista, informacije sa službene stranice Vlade TK, specifični materijali traženi i dostavljeni od strane vladine službe za informisanje i informacije dobijene neposrednim monitoringom održanih pres konferencija Vlade. Ovom prilikom se zahvaljujemo sekretaru Vlade Enveru Ćosičkiću, Mensuru Begiću, službeniku službe za informisanje, na kooperativnosti i konstruktivnoj saradnji.

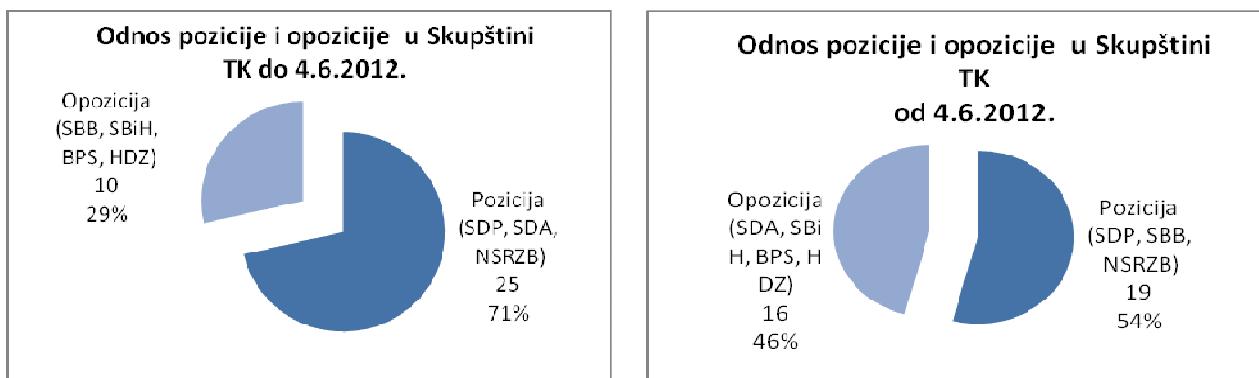
Izvještaj je jedan u nizu rezultata nastojanja Centara civilnih inicijativa da kontinuiranim praćenjem i periodičnim izvještavanjem, javnosti omogući uvid u rad institucija vlasti i iste učini odgovornijim da pri obavljanju svojih obaveza i donošenju odluka, prevashodno budu vođeni javnim interesom. Očekujemo da samo takav pristup u obavljanju javnih funkcija može donijeti konkretna poboljšanja za život građana Tuzlanskog kantona.

PREKOMPOZICIJE PARLAMENTARNE VEĆINE I REKONSTRUKCIJE VLADE

Prekompozicije parlamentarne većine

U Skupštini Tuzlanskog kantona, nakon poremećenih odnosa u vladajućoj koaliciji stranaka „platforme“ na višim nivoima vlasti, na vrlo prijek način došlo do promjene parlamentarne većine. Stara i vrlo komotna parlamentarna većina koje je imala 71% glasova u parlamentu, rekonstruisana je na način da je iz nje istisnuta stranka SDA. Nova prekonomponovana parlamentarna većina, nakon ulaska SSB-a sa svoja 4 poslanika, je imala 19 mandata, odnosno svega 54% glasova poslanika.

Politička partija	Broj mandata u sazivu 2010-2014.	%
SDP	13	37
SDA	10	29
SBB	4	11
SBiH	3	9
NSRZB	2	6
BPS	2	6
HDZ	1	3
UKUPNO	35	100

U nastojanju da skupštinsku većinu ojača, SDP je ušao u pregovore sa strankom BPS. Pregовори су окончани 20.11. 2012. na način da je i ona postala dio parlamentarne većine, čime se broj poslanika pozicije u parlamentu povećao na 21 (60%).

Prema izjavama premijera TK problemi u TK su „evidentni, izazovi su veliki, a da postojeći kapacitet vladajuće većine traži da se ojača da bi se mogli jednostavnije i sigurnije donositi konkretni potezi koji bi bili u korist građana“. Premijer Sead Čaušević je najavio još jednu rekonstrukciju vlasti u TK i to u vrlo skoro vrijeme, jer su u toku pregovori sa HDZ-om BiH Tuzla.“

Najava nastavka promjena u skupštinskoj parlamentarnoj većini i najava nove rekonstrukcije Vlade govori da će nakon burne 2012. godine i 2013. biti obilježena političkim previranjima, prekompozicijama, a prema najavama opozicije čak i pokretanjem postupka izglasavanja nepovjerenja Vladu.

Nastojanje da se ojača parlamentarna većina uključenjem većeg broja političkih partija, može biti pravljenje odstupnice za slučaj da parlamentarna većina izgubi neke poslanike koji su tokom 2012. g. pokazivali da baš i ne robuju partijskoj disciplini. Želju da u toku svog mandata samostalno djeluju, otvoreno su pokazivali neki poslanici, a u 2012. godini najizrazitije je to činio poslanik Salih Šabović. Ukoliko se njegovim primjerom povedu još neki poslanici ili pak klubovi partija, izvjesno je da će izostati pretpostavljena „snažna podrška Vladu TK kroz široku parlamentarnu većinu“.

Nakon prve prekompozicije zakonodavne vlasti, parlamentarna većina je po kratkom postupku na 21. hitnoj sjednici održanoj 4.6.2012. godine u prvom koraku izvršila promjene u rukovodstvu Skupštine. Novi predsjednik Skupštine Tuzlanskog kantona je **Ilić Slađan** (SDP), dok će zamjenici Skupštine biti **Zlatko Šimić**(SDP) i **Bajazit Jašarević** (SDA). Iako je bilo nagovještaja da će doskorašnji predsjednik Skupštine Bajazit Jašarević biti smijenjen i sa pozicije zamjenika Skupštine, nova parlamentarna većina nije pokrenula to pitanje jer do tada nije obezbjedila dovoljan broj glasova u Klubu Bošnjaka. Pokušaji da se to uradi usiljeno i mimo pravilnika su propali, a ponovni incijatori takvog načina smjena su bili poslanici SBB-a. Tek 21.12. 2012. godine, nakon druge prekompozicije vlasti i ulaska BPS-a u parlamentarnu većinu stekli su se uslovi za smjenu Bjazita Jašarevića, ali ona nije realizovana do kraja monitorisanog perioda.

Prilikom promjene na čelu parlaminta, stranke opozicije su najveće primjedbe davale na neobrazlaganje razloga sazivanja hitne sjednice, na nerad kolegija i na način na koji se pokušava izvršiti smjena predsjednika Skupštine.

Refleksija promjena u donošenju odluka u Domu naroda FBiH

Skupština Tuzlanskog kantona u Domu naroda FBiH ima 5 poslanika delegata koji su izabrani glasovima poslanika prošle parlamentarne većine, a nakon prekompozicije u vlasti, ta monolitnost u nastupanju o ovom domu je narušena, jer se sada među delegatima iz TK nalazi delegat opozicije Bašić Zahid (SDA). Hajrudin Bećiroviću (SDP), Ilić Slađan (SDP), Jovanović Zoran (SDP) i Divković Ivo (SDP) su poslanici- delegati i sadašnje i prošle parlamentarne većine, ali ukoliko se desi da još neki od delegata pređe u opoziciju to će dodatno usložiti odlučivanje u Domu naroda, jer postoji bojazan da pri zastupanju interesa Tuzlanskog kantona, delegati neće biti usaglašeni u djelovanju.

Rekonstrukcije Vlade

Svega desetak dana nakon prve prekompozicije zakonodavne vlasti uslijedila je i prekompozicija izvršne vlasti gdje je 13.6.2012. g. na 22. hitnoj sjednici Skupštine na prijedlog premijera Čauševića izvršena smjena 5 ministara stranke SDA. Riječ je o ministrima Begi Gutiću (unutrašnji poslovi), Imširu Škahiću (poljoprivreda, vodoprivreda i šumarstvo), Asimu Aljiću (boračka pitanja), Mlađanu Laziću (finansije) i Seniji Bubić (prostorno uređenje).

U obrazloženju premijera Čauševića dominirajući razlog za smjenu ministara je bio, da je ona uslijedila „nakon promjena u vlasti na višim nivoima“, dok je kao slijedeći razlog naveden „nezadovoljstvo brzinom provođenja nekih reformi i u TK“. Premijer je Vladu TK nazvao najboljom u Federaciji BiH, pa je ostao utisak da se iza ove

nepomirljive kontradiktornosti, nadzire da se u TK postupilo prema političkoj odluci vrha stranke SDP, a da razlozi za smjenu nikako nisu bili nizak učinak smijenjenih ministara.

Smijenjene ministre SDA zamijenilo je 5 novih ministara nakon čega su SDP i NSRZB ojačali svoje pozicije sa

da takve činjenice mogu biti golem politički rizik, u slučaju da se obećane reforme i ostala predizborna obećanja vezana za zapošljavanje, nove investicije i bolji život građana, ne počnu energičnije i odlučnije ispunjavati, natjerale su u trećem kvartalu ovu stranku da širenjem parlamentarne većine podijele odgovornost i sa strankom BPS. Ulaskom u parlamentarnu većinu, ovoj stranci je ustupljeno Ministarstvo saobraćaja turizma i trgovine na čije je čelo 21.12. 2013. g. imenovan Senaid Hadžić. I ovom prilikom za smijenjenog ministra Aziza Čačkovića je rečeno da je dobro radio , ali da je zamijenjen „zbog omogućavanja sudjelovanja u vlasti novog političkog partnera a time i stvaranja stabilnije skupštinske većine koja će aktuelnoj Vladi stvoriti povoljnije uslove za provođenje ciljeva“.

Iako je stranka SDA početkom septembra izrazila spremnost za pokretanje nicipijative za smjenu Vlade i spremnost za formiranje nove parlamentarne većine, konkretni potezi do kraja 2012. godine nisu povučeni. Turbolentan razvoj političkih zbivanja na višim nivoima i velika ovisnost o donošenju odluka u središtima stranaka u Sarajevu, govori da burna zbivanja i u Tuzlanskom kantonu tek predstoje.

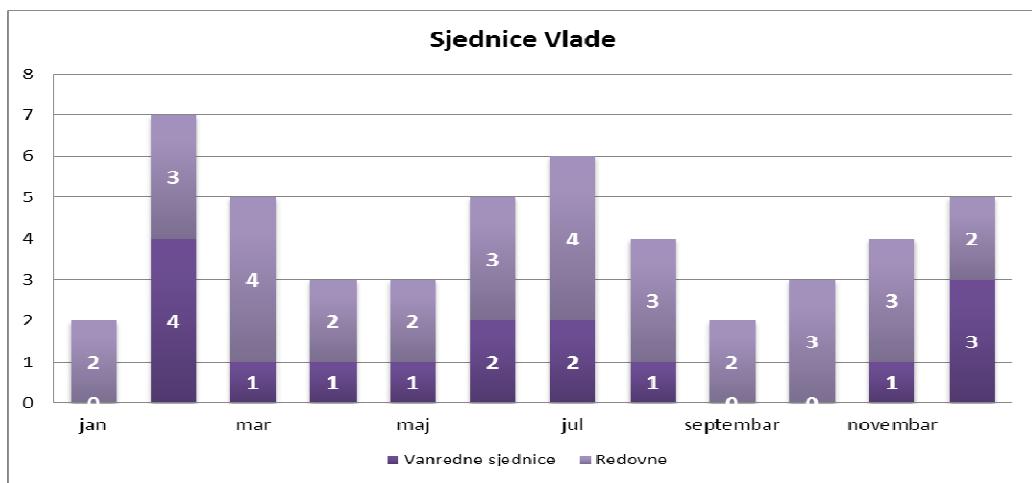
OSNOVNE INFORMACIJE O RADU VLADE TUZLANSKOG KANTONA

Sjednice Vlade TK

Vlada Tuzlanskog kantona je u 2012. godini održala 49 sjednica sa 713 tačaka dnevnog reda i 866 razmatranih mjera. Trideset tri sjednica su održane kao redovne sjednice, dok je 16 sjednica imalo vanredan karakter. Mjere koje su imale hitni karakter su bile vezane za: stanja prirodne nesreće na području Tuzlanskog kantona uzrokovane velikim sniježnim padavinama i niskim temperaturama; imenovanje Tima Vlade Kantona za pregovore sa predstavnicima sindikata budžetskih korisnika; Elaborat o izvršenom popisu sredstava; potpisivanje Sporazuma između Vlade Tuzlanskog kantona i sindikata budžetskih korisnika, odluke o smjeni i imenovanjima policijskog komesara; povećanje broja upisanih studenata i razrješenja i imanovanja članaova UO Univerzitet u Tuzli, utvrđivanje 2 zakona MUP-a.

Iako je se u junu i novembru desila rekonstrukcija Vlade TK, svi pokazatelji o učestalosti zasijedanja i broju donešenih mjera, govore da se to nije značajnije odrazilo na kontinuitet rada Vlade kao što je to slučaj na nivou FBiH i nekih kantona. Sedam neusvojenih zakona i 3 neusvojene strategije planiranje za donošenje u 2012. g., upućuju da najvjerojatnije nisu realizovani zbog bespotrenih gubitaka energije u neslozi i čestim sukobima unutar vladajućih koalicija, rekonstrukcijama kantonalnih i entitetskih Vlada i Skupština kao i brojnim imenovanjima na čelne funkcije javnih ustanova i preduzeća.

Interesantna činjenica je vezana za početak mjeseca juna, kada je Vlada nakon smjene 5 mistara SDA, održala 44. redovnu sjednicu u krnjem sastavu, međutim pošto je radila sa kvorumom, tom prilikom je donijela validne odluke. Od 17. vanredne sjednice Vlada je radila u punom sastavu. Protokolarna javno najavljenja primopredaja ministarskih funkcija kako je to bio slučaj na početku mandata nije urađena, to smatramo prekidom dobre prakse koja šteti kontinuitetu rada Vlade.

Posmatrajući dinamiku zasijedanja Vlade, vidljivo je da je na početku godine bila dirigovana vremenskim nepogodama koje su pogodile Kanton u ovom periodu, te donošenjem odluka koje su bile u funkciji razrješenja štrajka prosvjetnih radnika i donošenja budžeta. Upadljivo niska dinamika rada se desila u januaru i septembru kada je održano svega po dvije sjednice Vlade. Za evidentno nizak intenzitet rada u septembru je vjerovatni razlog učešće političkih stranaka izbornoj kampanji na lokalnim izborima.

Iz gornjeg grafika je vidljivo da je Vlada odustala od pristupa da svake sedmice zasijeda bar po jednom kako je i predviđeno poslovnikom.

Na sjednicama je razmatrano prosječno po 14 tačaka dnevnog reda, ali ako izuzmem vanrerne sjednice na kojima se vodi rasprava o 1-2 tačke, stvarni prosječni broj tačaka po sjednici je preko 25. Najveći broj mjera je razmatran u IV kvartalu (256), dok je u I kvartalu od strane vlade razmatrano najviše zakonskih dokumenata (14).

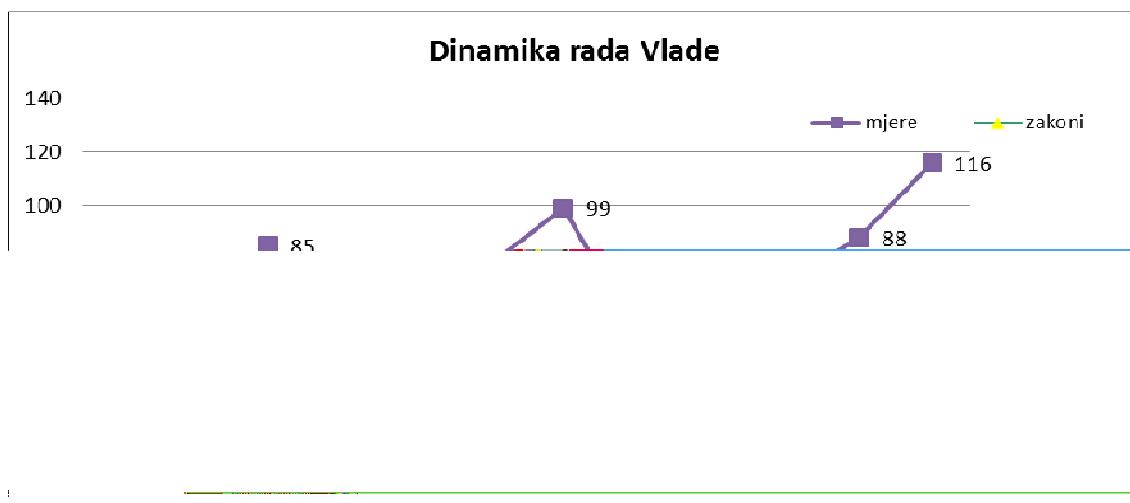
Naredni tabelarni prikaz sadrži statističke podatke iz zapisnika sa održanih sjednica.

Rbr	Datum	Redni broj sjednice	Tip	Planirano tačaka	Razmatrane mjere	Početak	Kraj sjednice	Trajanje
1	13-01-2012	30	Redovna	16	24	08:30	10:30	02:00
2	20-01-2012	31	Redovna	18	20	09:00	11:20	02:20
3	03-02-2012	32	Redovna	14	16	10:00	12:45	02:45
4	05-02-2012	10	Vanredna	1	1	12:00	13:30	01:30
5	09-02-2012	33	Redovna	18	20	09:00	12:00	03:00
6	17-02-2012	11	Vanredna	2	3	10:15	13:30	03:15
7	20-02-2012	34	Redovna	9	9	08:30	10:30	02:00
8	22-02-2012	12	Vanredna	2	2	14:00	14:30	00:30
9	28-02-2012	13	Vanredna	1	1	09:30	10:00	00:30
10	06-03-2012	35	Redovna	19	21	10:00	13:40	03:40
11	15-03-2012	36	Redovna	24	28	08:30	11:00	02:30
12	19-03-2012	37	Redovna	5	5	10:00	12:00	02:00
13	20-03-2012	14	Vanredna	1	1	12:30	12:45	00:15
14	29-03-2012	38	Redovna	27	30	09:00	13:10	04:10
15	10-04-2012	15	Vanredna	1	1	16:15	16:30	00:15
16	12-04-2012	39	Redovna	21	23	09:00	12:30	03:30
17	19-04-2012	40	Redovna	28	34	09:00	12:35	03:35
18	09-05-2012	41	Redovna	40	43	09:00	11:40	02:40
19	17-05-2012	16	Vanredna	2	3	17:00	17:15	00:15
20	18-05-2012	42	Redovna	25	31	09:00	13:00	04:00
21	01-06-2012	43	Redovna	21	30	09:00	11:15	02:15
22	12-06-2012	44	Redovna	8	9	09:00	10:00	01:00
23	15-06-2012	17	Vanredna	1	1	10:00	10:15	00:15
24	22-06-2012	18	Vanredna	1	2	10:15	10:30	00:15
25	28-06-2012	45	Redovna	31	40	09:00	13:40	04:40
26	03-07-2012	46	Redovna	4	4	12:00	13:00	01:00
27	06-07-2012	47	Redovna	34	48	09:00	13:50	04:50
28	13-07-2012	19	Vanredna	2	3	17:00	17:20	00:20
29	17-07-2012	48	Redovna	24	36	09:00	12:00	03:00
30	20-07-2012	20	Vanredna	1	1	09:15	09:30	00:15
31	27-07-2012	49	Redovna	9	10	11:00	13:00	02:00
32	16-08-2012	50	Redovna	11	12	09:00	11:10	02:10
33	24-08-2012	51	Redovna	16	19	09:00	11:15	02:15

34	31-08-2012	52	Redovna	17	21	09:00	11:50	02:50
35	31-08-2012	21	Vanredna	1	2	11:50	12:15	00:25
36	11-09-2012	53	Redovna	16	20	09:00	12:00	03:00
37	21-09-2012	54	Redovna	17	17	09:00	12:50	03:50
38	01-10-2012	55	Redovna	17	21	09:00	10:45	01:45
39	12-10-2012	56	Redovna	24	34	08:30	11:45	03:15
40	18-10-2012	57	Redovna	15	16	09:20	11:30	02:10
41	01-11-2012	58	Redovna	25	32	10:30	14:00	03:30
42	08-11-2012	22	Vanredna	1	1	07:45	08:30	00:45
43	19-11-2012	59	Redovna	23	32	09:00	13:00	04:00
44	23-11-2012	60	Redovna	22	23	09:00	13:00	04:00
45	10-12-2012	23	Vanredna	4	4	11:00	12:00	01:00
46	13-12-2012	61	Redovna	45	51	09:00	14:00	05:00
47	13-12-2012	24	Vanredna	4	4	14:00	16:00	02:00
48	14-12-2012	24	Nastavak	0	2	08:30	09:00	00:30
49	25-12-2012	25	Vanredna	2	2	12:10	12:20	00:10
50	27-12-2012	62	Redovna	43	53	09:00	14:15	05:15
			Ukupno:	713	866			112:20
			Prosječno:	14,3	17,3	10:09	12:24	02:14

Tabela : Sjednice Vlade TK

Četrdeset sjednice Vlade TK su trajale ukupno **112 sati i 20 minuta** ili prosječno **2 sata i 14 minuta** po sjednici, što je uobičajeno i na nivou 2011. godine. Najduže su trajale 61. i 62 sjednica Vlade (svaka po 5 sati) na kojima je razmatran i ponajveći broj mjera (na svakoj 50 mjera).

U narednoj tabeli je prikazana struktura mjera razmatranih na Vladi. Kumulativni broj razmatranih mjer uključuje i višekratno razmatranje istih mjer u formi nacrtu i prijedloga (Budžet, zakoni).

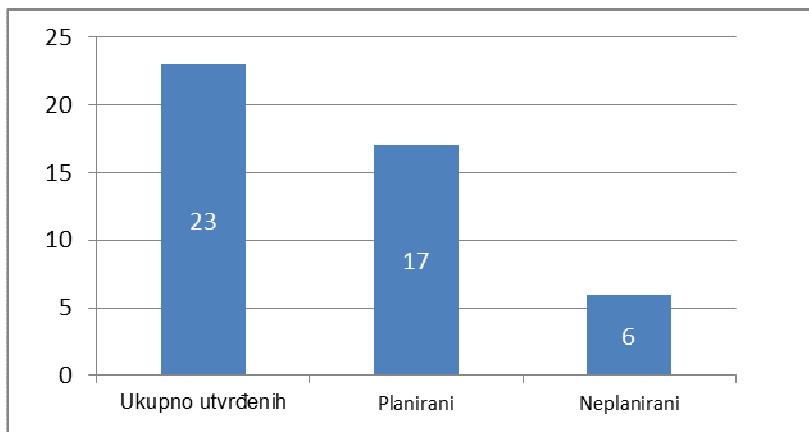

Tim Vlade	1	0	0	1	0	0	0	0	0
Kantonalna uprava za šumarstvo	1	0	0	0	1	0	0	0	0
Odsjek za saobraćajnu edukaciju	1	0	0	1	0	0	0	0	0
Ukupno	882	23	430	66	73	57	11	1	221

Napomena : U pregledu se broj mjera prividno povećao sa 866 na 882 zbog toga što se neke mjere obrađivane od strane dva predлагаča

ZAKONI

Vlada Tuzlanskog kantona je u 2012. godine razmatrala i utvrdila ukupno **23** zakona. Prvi kvartal sa 13 utvrđenih zakona je ostao zabilježen kao period sa najjačom dinamiku u izradi zakona u ovom mandatu.

Od sva 23 zakona koje je Vlada utvrdila, 17 ih je bilo planirano Programom rada, dok su 6 zakona utvrđeni kao neprogramirani. Ova činjenica govori da se programiranje pretežno odvija prema planiranoj dinamici, tj da je bilo manje nego ranije, onih zakona čija je potreba za donošenjem prepoznavana nakon izrade plana rada. Takav je npr Zakon o šumama je čije usvajanje je rezultat popunjavanja pravnog vakuma nastalog što je federalni zakon proglašen neustavnim. Donošenjem kantonalnog zakona omogućeno je upravljenje šumom kao značajnim resursom Kantona, ali je među poslanicima kroz skupštinsku raspravu istaknuto da je usvajanjem zakona nastalo neustavno preuzimanja nadležnosti entiteta, od strane kantona.

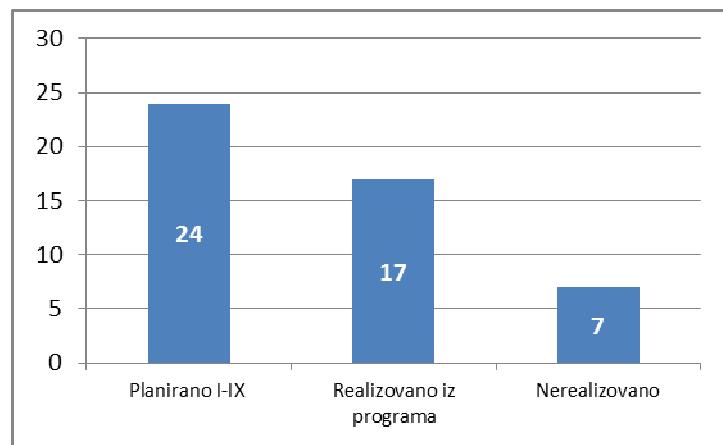
Na 29. sjednici Skupštine Tuzlanskog kantona su sa dnevnog reda povučeni 2 zakona u formi prijedloga Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o policijskim službenicima Tuzlanskog kantona. Zakoni su od strane Vlade utvrđeni na 24. Vanrednoj sjednici održanoj 14.12.2012.g. i upućeni u Skupštinsku proceduru. Iako je kolegij Skupštine TK zakone predložio za razmatranje, zakoni su od strane predлагаča **povučeni** prije usvajanja dnevnog reda, zbog primjedbi OHR-a u vezi namjera da se izmjenama zakona smanji nezavisnosti u radu Nezavisnog odbora

Najveće teškoće pri usvajanju imao je Zakon o izmjenama i dopunama zakona o visokom obrazovanju, koji iako je vođen kroz redovan postupak nije zadovoljio dvije najvažnije grupacije javne rasprave- Uniju studenata i sindikat i zaposlenike Univerziteta. Prvi su imali primjedbe na suštinu rješenja u nacrtu zakona koja je dovodila u pitanje nastavak studiranja oko 1000 studenata, a predstavnici sindikata su imali primjedbu da na nedovoljno uključivanje u javnu raspravu i neuvažavanje sugestija iznešenih sa njihove strane. Primjedbu na ovaj zakon imala je i skupštinska komisija za obrazovanje nauku sport i mlade koja je bila pri stavu da se ovim zakonom uvlači politika u visoko obrazovanje i izmenom zakona želi smijeniti sadašnji rektor Enver Halilović. Takođe prilikom rasprave na kolegiju Skupštine o zakonodavnoj proceduri zakona od strane poslanika Bajazita Jašarevića su iznešene ozbiljne primjedbe na odstupanje od normi послavnika.¹ Vlada je

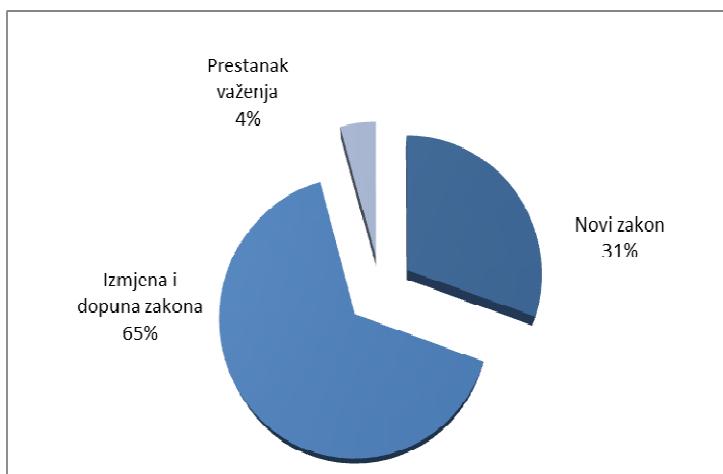
¹ Zamjenik predsjednika Skupštine, Bajazit Jašarević je istakao na Kolegiju Skupštine, da na 27.i Skupštine TK na kojoj je razmatran Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju nije postupano u skladu sa Poslovnikom Skupštine TK (Zakon razmatran u bitno drugačijem tekstu od teksta Zakona koji je bio u nacrtu i u javnoj raspravi, veliki broj amandmana koje nisu razmatrala radna tijela

prilikom skupštinske rasprave o prijedlogu zakona uložila amandmane kojim je zadovoljila potrebe studenata i spriječila najavljenе proteste², dok primjedbe sindikata visokog obrazovanja nisu uvažene.

Pored navedenog ovaj zakon je propratila još jedna zanimljivost vezana za njegovo usvajanje kada je na 27. sjednici Skupštine izjašnjeno o zakonu odgođeno formalno zbog potrebe usaglašavanja, a u stvarnosti je odgođeno zbog nedovoljnog broja prisutnih poslanika parlamentarne većine.

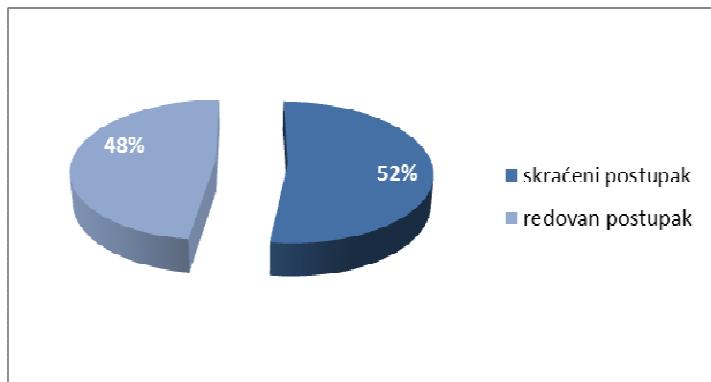

Među razmatrаниm zakonima je samo 7 novih zakona, za 1 zakon je prestalo važenje, dok su 2/3 svih zakona (15) predstavljale izmjene i dopune postojećih zakona.

Od 23 zakona utvrđena od strane Vlade, većinu zakona Skupštini je bez zadržavanja razmatrala. Izuzetak predstavlja Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnivanju javne ustanove Bosanski kulturni centar Tuzlanskog kantona, koji nakon utvrđivanja od strane Vlade u aprilu,

Svi zakoni koje je Vlada utvrdila i uputila Skupštini su razmatrani po postupku predloženom od Vlade, i on je za 12 zakona bio redovan, a za 11 zakona skraćen.

Ako posmatramo samo zakone planirane Programom rada Vlade za 2012. godinu, vidimo da je Vlada utvrdila 17 od 24 planirana zakona, čime je ispunila **71% planiranog**. U poređenju sa prošlom godinom, Vlada je i pored toga što je planirala 11 zakona manje, u zakonodavnoj oblasti imala nižu realizaciju za 6%.

Samo jedan nerealizovani zakon u I kvartalu je upućivao na to da se u oblasti zakonodavstva u Vladi TK, već na početku godine desile pozitivne promjene, međutim sa drugim kvartalu se slika oko donošenja zakona donekle promijenila i zakoni su počeli u zakonodavnu proceduru da kasne. Na kraju godine 7 neusvojenih zakona iz Programa rada Vlade i 1 iz Programa rada Skupštine i navedeni razlozi u vezi nedonošenja zakona, definitivno upućuju na činjenicu da se u oblasti zakonodavstva ponovo javljaju različiti problemi i da su oni ponovo locirani u Vladi kao predlačaču.

U nastavku je tabelarni pregled realizacije planiranih i neplaniranih zakona po ministarstvima.

Naziv mјere	Predlačač	Vlada Rok nac.	Vlada Rok prij.	Skupšt. Rok nac.	Skupšt. Rok prij.	Hronologija razmatranja
Zakon o javnom okupljanju Tuzlanskog kantona	Ministarstvo unutrašnjih poslova		1		1	08-09-2011 - Vlada Tuzlanskog kantona - Nacrt - Utvrđeno – 8-09-2011 - Skupština Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - Zakon je upućen u Javnu raspravu 50 dana;20-01-2012 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;30-01-2012 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o preuzimanju prava i obaveza osnivača prema Zavodu za zaštitu i korištenje kulturno-historijskog i prirodnog naslijeđa Tuzla	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta		1		1	20-01-2012 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ; 30-01-2012 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti Tuzlanskog kantona.	Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja					04-11-2011 - Vlada Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - ;30-11-2011 - Skupština Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - Rok javne rasprave 30 dana;20-01-2012 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;30-01-2012 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o preuzimanju prava i obaveza osnivača prema Muzeju Istočne Bosne u Tuzli	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta		1		1	20-01-2012 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ; 30-01-2012 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijama - 2012	Kantonalna uprava za inspekcijske poslove	1	3	1	3	20-01-2012 - Vlada Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - ; 30-01-2012 - Skupština Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - Javna rasprava 60 dana;18-05-2012 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;25-06-2012 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o dopuni Zakona o preuzimanju Zakona o državnoj službi u Federaciji Bosne i Hercegovine	Ministarstvo provosuđa i uprave					20-01-2012 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ; 30-01-2012 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima Tuzlanskog kantona-2012.	Ministarstvo unutrašnjih poslova		4		4	03-02-2012 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ; 29-02-2012 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnivanju Javne ustanove Zavod za odgoj i obrazovanje osoba sa smetnjama u psihičkom i tjelesnom razvoju u Tuzli-(2012)	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta		4		4	09-02-2012 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ; 29-02-2012 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izvršenju Budžeta Tuzlanskog kantona za 2012. godinu	Ministarstvo finansija	1	3	1	3	20-02-2012 - Vlada Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - ; 29-02-2012 - Skupština Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - Upućen u javnu raspravu od 10 dana;19-03-2012 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;30-03-2012 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o komunalnim djelatnostima	Ministarstvo prostornog uređenja i zaštitu okolice	2	4	2	4	20-02-2012 - Vlada Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - ; 29-02-2012 - Skupština Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - Upućen u javnu raspravu od 45 dana; 18-05-2012 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;25-06-2012 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o prestanku važenja Zakona o radu Tuzlanskog kantona	Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak		2		2	20-02-2012 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ; 29-02-2012 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o radio-televiziji Tuzlanskog kantona. 2012.	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta		3		2	29-03-2012 - Vlada Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - ; 25-04-2012 - Skupština Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - ;12-06-2012 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;25-06-2012 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudskim takšama-2012.g.	Ministarstvo provosuđa i uprave	3	6	3	6	29-03-2012 - Vlada Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - ;25-04-2012 - Skupština Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - ; 06-07-2012 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;18-07-2012 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnivanju javne ustanove Bosanski kulturni centar Tuzlanskog kantona	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta		3		2	19-04-2012 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta		5		5	19-04-2012 - Vlada Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - ; 30-05-2012 - Skupština Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - ;

Zakon o javno - privatnom partnerstvu	Ministarstvo razvoja i poduzetništva	4	6	4	6	19-04-2012 - Vlada Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - ; 30-05-2012 - Skupština Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o preuzimanju dijela osnivačkih prava i obaveza nad Centrom za rehabilitaciju ovisnika o psihoaktivnim supstancama Smoluća	Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak	5	7	5	7	09-05-2012 - Vlada Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - ; 30-05-2012 - Skupština Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - ; 06-07-2012 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ; 18-07-2012 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o šumama	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede					18-05-2012 - Vlada Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - ; 30-05-2012 - Skupština Tuzlanskog kantona - Nacrt - Usvojeno - Utvrđeno - ; 6-07-2012 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ; 18-07-2012 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjenama Zakona o osnivanju Javnog preduzeća "Međunarodni aerodrom Tuzla"-2012	Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja					06-07-2012 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ; 18-07-2012 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju sankcija-2012.g.	Ministarstvo provođa i uprave		9		9	01-10-2012 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ; 23-10-2012 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju Budžeta Tuzlanskog kantona za 2012. godinu	Ministarstvo finansija					19-11-2012 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ; 29-11-2012 - Skupština Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o policijskim službenicima Tuzlanskog Kantona - 2012.	Ministarstvo unutrašnjih poslova	10	12			13-12-2012 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Izjašnjavanje odgođeno - ; 14-12-2012 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima Tuzlanskog kantona-I 2012	Ministarstvo unutrašnjih poslova					13-12-2012 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Izjašnjavanje odgođeno - ; 14-12-2012 - Vlada Tuzlanskog kantona - Prijedlog - Usvojeno - Utvrđeno - ;

Nerealizovani zakoni iz Programa rada Skupštine i Vlade za 2012. g.

Naziv mјere	Predlagači	Vlada Rok nac.	Vlada Rok prij.	Skupšt. Rok nac.	Skupšt. Rok prij.	Obrazloženje kašnjenja
Zakon o novčanoj podršci u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede			1	4	Ima
Zakon o državnim službenicima i namještenicima u Tuzlanskom kantonu	Ministarstvo provođa i uprave	6	9	6	9	Ima
Zakon o sanaciji posljedica slijeganja zemljišta u gradu Tuzli uslijed nekontrolisane eksploatacije slane vode	Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva	6	9	6	9	Ima
Zakon o osnovama naučno-istraživačke djelatnosti i koordinaciji unutrašnje i međunarodne naučno-istraživačke saradnje	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta	9	11			Ima
Zakon o turističkoj djelatnosti	Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja	10	12	10	12	Ima
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o raseljenim licima i povratnicima u	Ministarstvo rada socijalne politike i	11	12			Ima

Tuzlanski kanton i izbjeglicama iz Bosne i Hercegovine	povratak poduzetništva					
Zakon o prestanku primjene Zakona o buci	Ministarstvo prostornog uređenja i zaštitu okolice		10			Ima
Zakon o izvršenju Budžeta Tuzlanskog kantona za 2013. godinu	Ministarstvo finansija	10	12	10	12	Ima

Za 8 zakona čije je usvajanje bilo planirano u 2012. g. a, obrađivači su bili 8 različitih ministarstava- Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta, Ministarstvo provođenja i uprave, Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja, Ministarsrtvo finansija i Ministarstvo prostornog uređenja i zaštitu okolice

Od strane Vlade su prema Skupštini TK dostavljene slijedeće informacije od strane pojedinih ministarstava u kojima su navedeni razlozi neizvršavanja programskih aktivnosti:

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je navelo da Zakon o novčanoj podršci u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, iako je planiran za donošenje u januaru, povlače iz Skupštinske procedure jer se **nisu stekli uslovi za njegovo donošenje**. Kao razlog navedeno je neprimjenjivanje u cijelosti entitetskog Zakona o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju (Sl. Novine FBiH br:42/10) koji je donešen 2010. g. Entitetski zakon je ostao neprimjenjen jer

rj /R9 9.96 Tf

Od strane Vlade je prema CCI-u dato i obrazloženje Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta koje je Zakon o izmjeni i dopuni Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnivanju javne ustanove Bosanski kulturni centar Tuzlanskog kantona Vladi dostavilo blagovremeno još u februaru 2012. godine, ali je zbog potrebe dodatnih usaglašavanja povučen sa sjednice i isti je razmotren i utvrđen kao prijedlog na sjednici Vlade od 19.04.2012. godine. Zakon je u formi prijedloga trebao biti razmatran na 20. sjednici Skupštine ali je povučen prije usvajanja dnevnog reda pri čemu je od strane ministricе dато obrazloženje da su razlozi **neusklađene norme zakona**. U dalnjem toku zakonodavnog postupka, zakon nije tretiran ni u Vladi, ni u Skupštini.

Pet neusvojenih zakona iz Programa rada Skupštine i navedeni razlozi u vezi nedonošenja zakona definitivno upućuju na činjenicu da se u oblasti zakonodavstva javljaju različiti problemi i da su oni uglavnom ponovo locirani u Vladi kao predлагаču i resornim ministarstvima kao obrađivačima. I u ovoj godini su ponovljeni problemi iz ranijih godina kada dio planiranih zakona na kantonalm nivou nije donešen zbog nedostavljanja okvurnih propisa koji su trebali biti osnova za izradu kantonalnih.

Kada je u pitanju kompletan zakonski okvir na kantonu, potreba za njegovom analizom i izmjenom isticana je kako od strane poslanika tako i od kantonalnih institucija. Vlada je na najozbiljniji način tretirala preporuke Kantonalne uprave za inspekcijske poslove te zadužila **radnu grupu** (koju čine ministar trgovine, turizma i saobraćaja, ministar poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, ministar industrije, energetike i rudarstva, ministar zdravstva, ministar razvoja i poduzetništva i ministar pravosuđa i uprave), da u saradnji sa direktorom sačini analizu i prijedlog promjena.

Od strane vlade Tuzlanskog kantona je u 2011. g. oformljena i radna grupa čiji je zadatak da interesorno analiziraju i dostave prijedlog prioritetnih mјera i aktivnosti na iniciranju izmjena i dopuna federalnih i kantonalnih propisa i obezbjeđenju drugih uslova za efikasnije vršenje inspekcijskog nadzora u pojedinim upravnim oblastima.

Zahvaljujući Ministarstvu za rad, socijalnu politiku i povratak i Ministarstvu prostornog uređenja i zaštitu okoline pojavile 3 veoma interesantne **inicijative za izmjenu zakona** (Inicijativa za izmjene i dopune Zakona o zdravstvenom osiguranju Federacije BiH, Inicijativa Ministarstva za rad, socijalnu politiku i povratak Tuzlanskog kantona za izmjene i dopune Zakona o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, br. 55/00, 41/01, 22/05 i 9/08) i Inicijativa za izmjene i dopune propisa donesenih od strane Federacije Bosne i Hercegovine- predložen od strane Ministarstvu prostornog uređenja i zaštitu okoline)

Vlada je formirala i radnu grupu koja dobila zadatak da izvrši „giljotinu“ kantonalnih propisa koji su prepreka snažnijem razvoju preduzetništva. Tek koncem godine Vlada Tuzlanskog kantona prihvatile tri izvještaja o radu Interresornog tima za reformu regulatornog okvira i to Grupe za registraciju imovine, Grupe za registraciju malih i srednjih preduzeća i obrta, te Grupe za naplatu potraživanja. Iz usvojenih izvještaja proizašle su i određene inicijative za imjenu propisa koje je Vlada djelimično i ugradila u plan rada za 2013. godinu. Prava je šteta što se sa ovim poslom odugovlačilo i što analiza zakonskog okvira za ovu oblast još nije objavljena jer je ona od izuzetne važnosti za planiranje rada Skupštine i pokretanja postupka izrade prečišćenih tekstova zakona.

Skupština kao zakonodavac bi trebala isistirati na okončanju rada svih radnih grupa, čiji se rezultati rada mogu potencijalno reflektovati na plodotvorniji rad Skupštine..

Dok su radne grupa sa svojim radom stojale u mjestu, Svjetska banka je sa svojim ekspertima kroz **Projekat poboljšanja poslovnog okruženja** pristupila skoro svim nivoima vlasti i na vrlo efikasan, jasan način trasirala neophodne korake. Na ovaj način Svjetska banka će učiniti uslugu vlastima Bosne i Hercegovine jer su iste ciljeve sebi postavile većina političkih partija u predizbornu vrijeme i iste ciljeve postavilla većina premijera svih nivoa vlasti, u svojim ekspozeima.

Komplikovan sistem vlasti u BiH i nekoordiniran rad na izradi zakona, izudio je potrebu da se na nivou BiH pa i Federacije potpiše **Sporazum o saradnji na poslovima evropskih integracija**, radi uspostavljanja funkcionalnog mehanizma koordinacije evropskih integracija u Bosni i Hercegovini. Sporazumom je u narednom periodu predviđeno značajnije uključivanje kantonalnih vlasti u proces integracija i to posebno na aktivnostima **usklađivanju zakonskih propisa**, u aktivnostima vezanim uz pred – pristupne pomoći evropske unije, praćenja izvršenja preuzetih obaveza i dr.

Na koncu ove godine možemo sa zadovoljstvom konstatovati da se napokon **započelo** sa izradom **prečišćenih tekstova** zakona. Od strane Skupštine su izrađena 3 prečišćena zakona i to tamo gdje su korisnici nabrojnije populaciju poreskih obveznika, boraca i socijalno ugroženih.

Ovim je bar djelimično udovoljeno građanima i ponajprije inicijatoru Kantonalnoj upravi za inspekcijske poslove koja je zbog teškoća u korištenju i primjeni zakona koji su višekratno mijenjani i dopunjavani, zahtjevala izradu prečišćenih tekstova.

Sličan odnos Skupštine se očekuje i prema propisima kojima će se unaprijediti poslovni ambijent i olakšati investiranje, a na čemu rade Vladine interne komisije i radna tijela.

Rebalans Budžeta

Ministarstvo finansija zaduženo za praćenje i realizaciju Budžeta je nakon izrade periodičnih finansijskih izvještaja konstatovalo da je zbog smanjenih prihoda i primitaka, i mogućnosti stvaranja potencijalnog kumulativnog godišnjeg deficitu u iznosu od 23 mil KM, prinuđeno obustaviti izvršenje rashoda i izdataka iz Budžeta Tuzlanskog kantona za 2012. godinu u iznosu 4,2 mil KM. Kako ni nakon obustave izvršenja rashoda u trajanju od 45 dana Budžet nije uravnotežen, Vlada je 1.11.2012. g. pokrenula postupak izrade rebalansa Budžeta. Pored neuravnoteženosti prihoda nad rashodima, Vlada je Budžet rebalansirala i zbog sprovećenja odluke Skupštine TK o spajanju JU Srednja ekonomkska škola i JU Srednja Trgovačka škola iz Tuzle.

Rebalans Budžeta je nakon utvrđivanja na Vladi 19.11.2012.g u istom iznosu od **355.664.005,13 KM** i bez izmjena usvojen u Skupštini 29.11.2012. godine. **Ukupni rashodi su povećani** za 503.858,32 u odnosu na planirane, a ovakva realizacija je bila moguća smo zahvaljujući naplati duga od JP Elektroprivrede u iznosu od 6.7 mil KM i povećanim primicima od domaćeg zaduživanja za 8 mil KM

Rebalansom Budžeta su obezbjeđena sredstva i omogućene isplate plata u obrazovanju i ostalih budžetskih korisnika, regres (150 KM), naknade za sudije i tužioce, ugovorene usluge za pripravnike i volontere.

Jedina kantonalna institucija koja je kroz rebalans imala povećanje rashoda je Kantonalna uprava civilne zaštite (povećanje za 12%). Najveće umanjenje prilikom rebalansiranja su imali Ministarstvo industrije energetike i rudarstva (12%), Ministarstvo zdravstva (6,94%), Vlada Tuzlanskog kantona (6,69%). Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak nije imalo umanjenje svog budžeta , ali su unutar ministarstva primjetna znatna odstupanja od plana , a najveća kod kod stavke namijenjene za obavezno zdravstveno osiguranje

raseljenih socijalno ugroženih lica, Podrška povratka prognanih lica (umanjenje 27%), Materijalno zbrinjavanje lica u stanju socijane potrebe (17%) i Povremene, jednokratne i druge novčane pomoći (11%). Ako je razumljivo da je nakon 17 godina od okončanja rata povratak sve manje podržava u Budžetu TK, potpuno je nejasno da se u situaciji porasta broja socijalnih slučajeva i broja nezaposlenih, sredstva namijenjena za ublažavanje stanja ovih kategorija stanovništva umanjuju.

U izmjenama i dopunama Budžeta Tuzlanskog kantona broj zaposlenih je za 65 manje u odnosu na početni plan.

Sredstva za finansiranje rada Vlade Tuzlanskog kantona su rebalansirala u značajnom iznosu u odnosu na ostale institucije i u odnosu na plan su **smanjena za 6,5 %** (13.364.409,17 KM). Najveće **umanjenje** je imao Ured za zajedničke poslove kantonalnih organa (15,1%), a zatim stavke Sredstva za utrošak prihoda od koncesija (63,71%) i Kapitalni izdaci za korisnike budžetskih sredstava (6,51%). Jedina **povećanja** prilikom rebalansiranja budžeta imale su izdvajanja za Radio televiziju TK (6,15%) i Troškovi manifestacija (4,5%)?

Odluka o privremenom finansiranju

Kako Budžet Tuzlanskog kantona za 2013. godinu, zbog nepoznavanja pojedinih parametara za njegovu izradu, nije utvrđen do kraja 2012. godine, Vlada i Skupština Kantona su donijele Odluku o privremenom finansiranju Tuzlanskog kantona za prva tri mjeseca 2013. godine. Privremeno finansiranje Tuzlanskog kantona za pomenuti period utvrđeno je u iznosu od **70.561.886,00 KM**, u visini sredstava tromjesečnog prosjeka na bazi izvršenja za period januar-septembar 2012. godine, s uvećanjem, procijenjenih rashoda za novoformirane opštinske sudove u Banovićima i Lukavcu.

Odlučivanje na Vlad i tretman mjera u Skupštini

Odlučivanje na Vlad

Mada je, na nekim nivoima vlasti, kriza u odnosima između koalicionih partnera SDP i SDA bila vidljiva mnogo ranije , ta kriza se sve do početka juna nije prenijela na Vladu i Skupštinu Tuzlanskog kantona, niti je blo ikakvih pokazatelja da je prisutna.

Sve mjere koje je Vlada donosila dotada bile su donešene **jednoglasno**, tj. nije bilo odluka u kojima je bilo prisutno preglasavanje, niti je bilo vidljivo da među koalicionim partnerima ima razmimoilaženja po bilo kom pitanju. Jedina mјera koja nije usvojena je Prigovor na Odluku Vlade Tuzlanskog kantona o godišnjoj ocjeni Policijskog komesara.

Stanje u kome su koalicioni partneri prema svim pokazateljima sarađivali je potrajalo sve do pred kraj II kvartala kada je SDP-a slijedeći instrukcije vrha stranke, 4. 6.2012 . godine u Skupštini formirao novu parlamentarnu većinu i pokrenuo postupak smjene, te smjenio 5 ministara SDA. Vlada je nakon toga radila sa manjim stepenom jedinstva u odlučivanju, a zabilježeni su i slučajevi izdvajanja mišljenja, medijskog oglašavanja i reagovanja i obrazlaganja načina glasanja o pojedinim odlukama Vlade (primjer ministra MUP-a Amira Husića) .

Usvojeno - Razmatrano	Vraćeno na doradu	Skinuto sa dnevnog reda
----------------------------------	----------------------------------	--

Tretman mjera u Skupštini

Da će nakon smjene ministara uslijediti smjena direktora kantonalnih institucija vidjelo se već prilikom razmatranja Izvještaja o radu nekih kantonalnih institucija. U vrlo kratkom vremenu nova parlamentarna većina nije podržala 4 izvještaja o radu čime je podrška Vladinim dokumentima sa stpostotne, pala na 94%. U trećem kvartalu nisu podržana još tri izvješaja o radu, te se po prvi put desilo da u Skupštini Tuzlanskog kantona čak 8,3% dokumenata ne bude podržano.

	Usvojeno - Utvrđeno	Vraćeno na doradu	Nije usvojeno	Povučeno	Izjašnjavanje odgođeno	Ukupno
Sve mjere	102	0	7	0	1	110

Za neprihvaćene izvještaje vezano je nekoliko interesantnih detalja. U drugom kvartalu svi izvještaji, prije dolaska u Skupštinu, su od strane ministara iz sve tri stranke (SDP, SDA i NSRZB) u Vladi jednoglasno prihvaćeni. Nakon promjene parlamentarne većine, poslanici SDP i NSRZB nisu podržali izvještaje koji su prethodno podržali njihovi ministri. Takođe Informacija o radu JU Univerzitet u Tuzli za 2011. godinu je mjera koja je pod tim nazivom planirana, u međuvremenu je „pretvorena“ u izvještaj o radu. Transformacija karaktera mjere i njeno neprihvatanje ima svoju težinu, jer skupštinska odluka u nastupajućem periodu, može biti iskorištena kao razlog za smjenu rektora.

Još interesantnija situacija je vezana i za odbijanje Izvještaja o izvršenju Finansijskog plana Zavoda zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona za 2011. godinu, jer je odbijen izvještaj institucije na čije je čelo pred kraj II kvartala imenovan kadar stranke SDA koji svojim radom ničim nije zaslužan za zatečeno stanje u toj instituciji i oblasti zdravstva.

Za razliku od drugog kvartala, u trećem kvartalu nije bilo „razrokog“ glasanja Vlade i Skupštine o 3 izvještaja o radu javnih preduzeća. Tada su i Vlada i Skupština postupile na isti način jer izvještaje **nisu prihvatile**.

Mjera	Obrađivač	Period razmatranja
Izvještaj o izvršenju Finansijskog plana Zavoda zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona za 2011. godinu	Ministarstvo zdravstva Zavod zdravstvenog osiguranja	II kvartal
Informacija o radu JU Univerzitet u Tuzli za 2011. godinu	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta JU Univerzitet u Tuzli	II kvartal
Izvještaj o radu JP „Međunarodni aerodrom Tuzla“ d.o.o za 2011. godinu	Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja JP „Međunarodni aerodrom Tuzla“	II kvartal
Izvještaja o radu Nezavisnog odbora za period januar-decembar 2011. godine	Nezavisni odbor	II kvartal
Izvještaj o radu JP „Šume TK“ d.d. Kladanj za 2011. godinu	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	III kvartal
Izvještaj o radu JP za vodoprivrednu djelatnost „Spreča“ d.d. Tuzla za 2011. godinu	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	III kvartal
Izvještaj o radu JZU Univerzitetski klinički centar Tuzla za 2011. godinu	Ministarstvo zdravstva Javna zdravstvena ustanova Univerzitetski klinički centar Tuzla	III kvartal

Istina u Skupštini se kako se i očekivalo razvila burna i polemična rasprava među poslanicima oko Izvještaja o radu i poslovanju 3 javna institucije: JP "Šume TK", JP "Spreča" i JZU "Univerzitetsko klinički centar" Tuzla za 2011. g. Sva tri izvještaja su **odbijena** iako su prva dva sadržavali podatke da su preduzeća poslovala sa

dobitkom. Ako je odbijanje izvještaja o radu javnih preduzeća koja su poslovala sa gubitkom argument za smjenu nesposobnih menadžera, stječe se utisak da je Skupština odbijanjem izvještaja o radu ustanova koje su uspješno poslovale, neprincipijelno pristala da učestvuje u političkim egzekucijama i smjenama svih pa i uspješnih menadžera, a sve da bi se obezbjedila partijska kadrovska i menadžerska čistoća u javnom sektoru. U četvrtom kvartalu rada u Skupštini nije bilo neprihvaćenim mjera, ali je zato nakon obimne parlamentarne diskusije na 27. sjednici, odgađeno izjašnjavanje o Zakonu o izmjeni i dopuni zakona o visokom obrazovanju, za narednu sjednicu. Tada se po prvi put pokazalo da će sa tankom parlamentarnom većinom, biti teško donositi željene odluke. (na ovoj sjednici su opravdano odsustvovali poslanici Samir Kamenjašević- NSRZB i Semir Turbić -SBB).

Zakon je usvojen tek nakon usaglašavanja amandmana sa Unijom studenata, a stranke parlamentarne većine poučene ovim iskustvom, su neposredno nakon ove sjednice Skupštine proširile koaliciju sa strankom BPS i njezina 2 poslanika.

Iz potpuno drugih razloga na 29. Sjednici Skupštine Tuzlanskog kantona su sa dnevnog reda povučena 2 zakona u formi prijedloga : Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjim poslovima i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o policijskim službenicima Tuzlanskog kantona. Zakoni su od strane Vlade utvrđeni na 24. Vanrednoj sjednici održanoj 14.12.2012.g. a od strane predлагаča **povučeni su** prije usvajanja dnevnog reda, zbog primjedbi OHR-a u vezi namjera da se izmjenama zakona smanji nezavisnosti u radu Nezavisnog odbora.

Poslanička pitanja i inicijative

Poslanički sat je dio sjednice koji je u prethodnom sazivu neopravданo trajao znatno duže nego je bilo predviđeno poslovnikom. Ta praksa se sve češće prenosi i ovaj mandat nakon brojnih primjera gdje prilikom izražavanja nezadovoljstava dobijenim odgovorima, poslanici duže i šire komentarišu, zbog čega se trajanje poslaničkog sata skoro redovno produžava na skoro 2 sata.

Povod za ovakvo ponašanje poslanika u velikoj mjeri doprinose sami ministri koji su nakon početnog uključivanja u poslanički sat potpuno **odustali** od nuđenja usmenih odgovora u vrijeme poslaničkog sata³ time propustili priliku da se na istoj sjednici građani informišu iz prve ruke. Pored toga sami poslanici sve češće zatijevaju pismene odgovore jer time dobijaju priliku da kritikuju nedobijanje odgovora ili kvalitet odgovora ili kašnjenje. **Nakon rekonstrukcije vlasti, situacija se u ovom pogledu nije promijenila ni nakon dolaska novih ministara.**

Sve navedene činjenice ukazuju da **ministri** trebaju na većinu poslaničkih pitanja u skladu sa poslovnikom **odgovarati usmeno**, a pismene odgovore ponuditi samo u slučaju da je poslanik nezadovoljan odgovorom ili na njegov zahtjev.

Pored toga Vlada bi trebala redovno neposredno **pred svaku sjednicu Skupštine na svojim sjednicama kroz posebnu tačku dnevnog reda razmotriti**, da li su ispunjene obaveze i da li su pripremljeni preostali odgovori na poslanička pitanja postavljeni na prethodnim sjednicama. Ovakve tačke dnevnog reda Vlade u nekim kantonima redovne.

---

³Čl 22 poslovnika o radu Skupštine Tuzlanskog kantona

Kada je u pitanju odnos poslanika prema načinu postavljanja pitanja ili pokretanja inicijative, za većinu poslanika se može reći da se drže procedure, ali dio poslanika među kojima ima i profesionalaca, još uvijek za govornicu izlazi „nespreman“ i bez pitanja u pisanoj formi.

U okviru poslaničkog sata na **14** sjednica Skupštine postavljeno ukupno **241** poslaničko pitanje i inicijativa koje su pokrenute prema 30 institucija. Sa povećanjem broja opozicionih poslanika, broj postavljenih pitanja iz sjednice u sjednicu se povećavao tako da je na koncu godine broj postavljenih pitanja bio veći za 90 nego u 2011. godini. Dostignuti prosjek od **22** pitanja po sjednici približno je jednak prosjeku iz proteklog mandata.

Sva pitanja su postavljena od strane **25** poslanika i prosto je neshvatljivo da čak 10 poslanika uopšte nije postavilo ni jedno poslaničko pitanje i nije iskoristilo ovaj vrlo popularni poslanički mehanizam. Da li to znači da ovi poslanici imaju loš kontakt sa izbornom bazom ili im se birači ne obraćaju sa zahtjevima za rješenje nekih građanskih problema, najbolje znaju sami poslanici. U svakom slučaju bez ove aktivnosti parlamentarno djelovanje svakog poslanika je osiromašeno i lišeno autentičnosti zagovaranja građanskih interesa.

Predstavnik	Stranka	Inicijative	Postavljeno pitanja	Ukupno
Mustafa Abdulahović	SDA		4	4
Senad Alić	SDA	3	5	8
Alija Azabagić	SZ			
Elvis Baraković	SDP	3	2	5
Zahid Bašić	SDA	2	3	5
Hajrudin Bećirović	SDP			
Ivo Divković	SDP		2	2
Rasim Dostović	SDA		5	5
Dževad Hadžić	SDP	3		3
Asmir Hasić	SBiH	4	12	16
Dženita Hrvić	SDA			
Slađan Ilić	SDP			
Besim Imamović	SBiH	1	32	33
Bajazit Jašarević	SDA			
Zoran Jovanović	SDP		3	3
Džemal Jukan	BPS	3		3
Samir Kamenjaković	NSRB	6	6	12
Mijo Krešić	HDZ BiH	3	14	17
Omer Kupusović	SDP	1		1
Suada Mujčinović	SDP	2	1	3
Muhamed Murselović	SDA			
Ferhat Mustafić	SDP			
Mahir Nurkanović	SBB	2	26	28
Azra Okić	SDP	2	1	3
Salih Šabović	SZ	16	7	23
Muhamed Šadić	SBiH	6	8	14
Senahid Šaković	SDP			
Mirsad Selimović	BPS	11	9	20
Mersed Šerifović	NSRB	7	4	11
Redžiba Šiljić-Sagdati	SDA	3		3
Zlatko Šimić	SDP			
Fahrudin Skopljak	SDA	5	5	10
Maida Smajlović	SDA			
Semir Turbić	SBB	2	7	9

Murisa Ustavdić	SDP			
	Ukupno	85	156	241

Tabela: Pregled pitanja i inicijativa na sjednicama Skupštine za 2012. g.

Najveći problem u poslaničkom satu predstavljaju praćenje stanja kašnjenja ili izostajanje odgovora na poslanička pitanja od strane pojedinih institucija. Da bi uspostavio bolju koordinaciju oko realizacije Poslaničkog sata, Kolegij Skupštine TK je zadržao praksu da stručne službe periodično prave presjek stanja pristiglih odgovora na poslanička pitanja. Evidencija se dostavlja poslanicima na uvid, a od ministarstava traži ažurnije odgovaranje. Ova praksa je već dala pozitivne rezultate jer je broj pitanja na koja nije dostavljen odgovor smanjen i stoga je treba nastaviti.

Dosadašnji tok realizacije Poslaničkog sata pokazuje da su, zbog relativno visokog procenata odgovora na postavljena poslanička pitanja, ministri iz ovog mandata Vlade su ažurniji u odnosu na one iz proteklog mandata. Da li će biti promjena odnosa ministara prekomponovane vlade prema dosadašnjem nivou ažurnosti u odgovaranju na poslanička pitanja, tek treba vidjeti, ali je očito da je za ministre najbolji „lijek“ za izbjegavanje poslaničkih kritika- odgovoriti na pitanja u što kraćem roku.

Kao i u ranijem periodu, najveći broj poslaničkih pitanja i inicijativa je upućen prema Vladi (71), a zatim Ministarstvu obrazovanja nauke kulture i sporta (27) i Ministarstvu trgovine, turizma i saobraćaja (18).

Upućeno na instituciju	Pokrenute Inicijative	Postavljena pitanja	Ukupno
Centri civilnih inicijativa	0	1	1
Direkcije cesta Tuzla	1	3	4
Javna zdravstvena ustanova Univerzitetski klinički centar Tuzla	0	1	1
JU Služba za zapošljavanje	1	3	4
JU Univerzitet u Tuzli	1	0	1
Kantonalna uprava civilne zaštite	1	2	3
Kantonalna uprava za inspekcijske poslove	0	1	1
Kolegij Skupštine	0	1	1
Komisija za koncesije	0	1	1
Komisija za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu	1	2	3
Ministarstvo finansija	3	8	11
Ministarstvo industrije, energetike i rудarstva	0	7	7
Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta	8	19	27
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	3	6	9
Ministarstvo prostornog uređenja i zaštiti okolice	3	4	7
Ministarstvo provođa i uprave	1	1	2
Ministarstvo razvoja i poduzetništva	0	1	1
Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja	3	15	18
Ministarstvo unutrašnjih poslova	2	9	11
Ministarstvo za boračka pitanja	3	1	4
Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak	1	7	8
Ministarstvo zdravstva	4	13	17
Ostali	1	1	2

Premijer Kantona	0	2	2
Skupština TK	27	1	28
Služba Skupštine	0	1	1
Ured za zajedničke poslove kantonalnih organa	0	2	2
Vlada TK	27	44	71
Zavod za javno zdravstvo	0	1	1
Zavod zdravstvenog osiguranja	0	1	1
Ukupno:	92	160	252

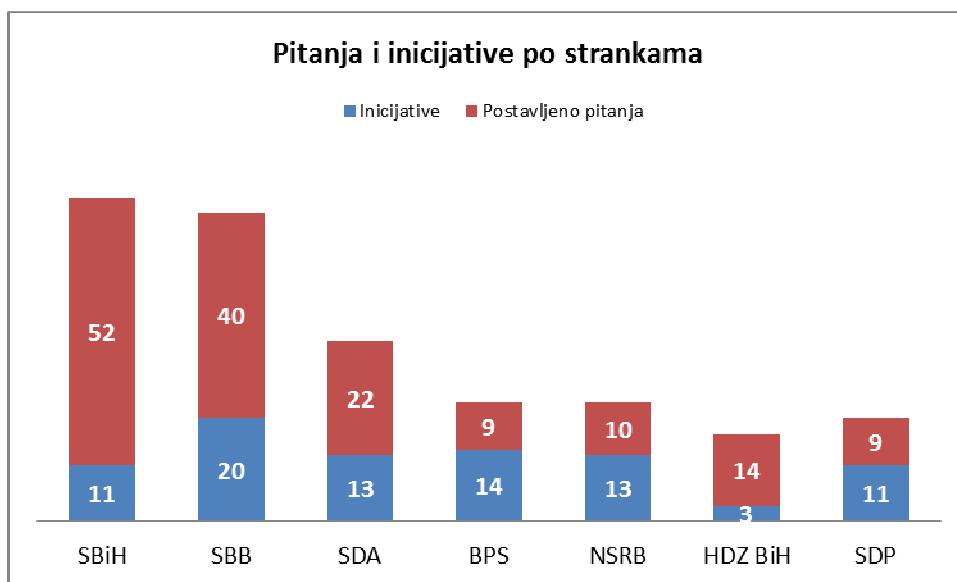
Tabela: Pregled pitanja i inicijativa na sjednicama Skupštine za 2012. g. po upitanicima

Velika većina poslaničkih inicijativa (62%) su upućene prema Vladi i Skupštini, a manji dio prema 7 ministarstava.

Preko polovine od sve 92 **poslaničke inicijative** je upućeno prema Vladi (27) i Skupštini (27), a ostatak svim ostalim institucijama kantona. Za skoro 1/3 inicijativa poslanici su tražili Skupštinsku podršku i samo mali broj inicijativa je usvajanjem Skupštinskog zaključka podržan. Navešćemo samo nekoliko primjera **podržanih inicijativa** kao što su inicijativa o zaštiti domaćih proizvođača lijekova (Semir Turbić), postavljanju na dnevni red Skupštine Elaborata o oravdanosti otvaranja građevinskog fakulteta na Univerzitetu u Tuzli (Komisija za obrazovanje), Traženje podataka od stečajnih upravnika o stanju postupka, pokretanje izmjene i dopune federalnog zakona o poljoprivrednom zemljištu u cilju otklanjanja evidentnih nedorečenosti i problema na terenu vezano za dodjelu poljoprivrednog zemljišta pod zakup (Mersed Šerifović);izmjena i dopuna Zakona o inspekcijskim radovima u FBiH radi regulisanja položaja i disciplinske odgovornosti u radu inspektora (Zakonodavno-pravna komisija) Izmjena poslovnika Skupštine (Mijo Krešić) Inicijativa prema Vladi FBiH i Vijeću ministara za izmjenu Zakona o akcizama kako bi se uveo u prodaju „plavi dizel“ tza potrebe poljoprivrednih proizvođača (Komisija za poljoprivredu, vodoprivredu i zaštitu okolice)

Dio inicijativa za koju je traženo izjašnjenje **nije dobio podršku** kao naprimjer proglašenje FK Sloboda brendom Tuzle (Šabović), Inicijativa za donošenja Plana za smanjenje nezaposlenosti zajedno sa Budžetom za 2012. g. (Mahir Nurkanović), Pokretanje projekta održivog povratka „Hiljadu štala hiljadu krava“ (Mirsad Selimović); inicijativa za održavanje vanredne sjednice Skupštine u junu 2012. g. na kojoj bi opozicija predložila dnevni red i na kojoj bi sve opozicione stranke predložile po 3 tačke dnevnog reda usaglašene sa Kolegijem. (npr privreda, sport i borci) (Salih šabović); Inicijativa Klubova poslanika SDP, SDA i NSRZB da se izmjenom propisa u Tuzlanskom kantonu zadrže prava povratnika u oblasti zdravstvene zaštite, socijalne zaštite i boračko invalidske zaštite, koje su stekli boraveći na području Tuzlanskog kantona ; donijeti zakon o javnim ustanovama na kantonalnom ili na nivou FBiH, jer se zapošljavanje u javnim ustanovama vrši prema staroj uredbi (Hadžić Dževad). Zbog čestog preglasavanja i odbijanja pokrenutih inicijativa od strane poslanika Skupštine, većinu poslanika je obeshrabrla jer je ličilo na uzaludnu borbu što je vjerovatni razlog za da u IV kvartalu nije bilo ni jedne inicijative poslanika za koju je traženo glasanje.

Od inicijativa upućenih ministarstvima istakli bismo veoma korisnu inicijativu Samira Kamenjakovića koji je predložio promjenu doktrine izdavanja uputnica za CT i magnet u ZZO, inicijativu Merseda Šerifovića za

izmenu i dopuna Pravilnika o raspodjeli prihoda iz naučno-istraživačkog rada,inicijativu za dogradnju područne škole Solana (Azra Okić), inicijativu poslanika Mirsada Selimovića za preuzimanje mjera radi olakšanja pokretanja biznisa i novozapošljavanja;inicijativu da se promijeni Pravilnik o poticajima na način da se forsira krajnji proizvod na ne zasađene površine (Besim Imamović), Izradu izmjene zakona o Vladi i ministarstvima kojima će se precizno odrediti koje će ministarstvo imati nadležnost za mlade (Mahir Nurkanović);inicijativu za davanjem većih ovlaštenja policiji (M.Selimović i Šerifović) ; Hitno sagledati mogućnosti isplate poticaja u poljoprivredi za 2011. g. (M. Šerifović), izrada novog zakona o obligacionim odnosima izmjena zakona o porezu na dohodak, preuzimanje aktivnosti na okončanju postupaka oko fabrike voća u Čeliću (M.Šadić), socijalno zbrinjavanje boraca bez posla i Izmjena zakona o sudskim taksama (M. Selimović) uvrštavanje oblasti građevinarstva u Ministarstvo industrije,ener. i rud. ili u Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okolice , Primjena Zakona o sportu u dijelu kojim se predviđa 1% sredstava od Budžeta i donošenje novog Zakona o sportu po uzoru na zemlje u susjedstvu (S.Šabović) Analiziranje stanja u oblasti sporta na području TK i planiranje sredstava u Budžetu TK za 2013. god. za razvoj sporta na TK, Skraćivanje postupka za otvaranje bilo kakvog biznisa na području TK (M.Selimović), Informatizacija zdravstvenog sistema, Obeštećenje poljoprivrednih proizvođača zbog elementarne nepogode suše u 2012. godini (S.Kamenjaković). Otvaranje teme o zapošljavanju odnosno održavanje sjed. Skupšt. TK na temu zapošljavanja (B.Imamović)

Kada je riječ o poslaničkim pitanjima, poslanici i pozicije i opozicije su tražili povoljniji tretman i popravljanje pozicije poljoprivrednih proizvođača , dok su poslanici opozicije na svaki način kroz pitanja i dobijene odgovore, nastojali da potaknu raspravu zapošljavanju, novim radnim mjestima i planovima za stabilizaciju Budžeta .

U toku protekle 2012. godine, najviše poslaničkih pitanja postavljeno je od strane poslanika stranke SBiH (52) i SBB (40), dok je najveći broj inicijativa pokrenut od poslanika SBB-a (20) i poslanika SDA (13). Svakako najinteresantniji podatak u statistici iz poslaničkog sata je da je Stranka BPS sa svoja 2 poslanika imala veći broj pitanja i inicijativa, nego svih 13 poslanika SDP-a. Iz ove statistike vidimo da se ponavlja stara priča, da poslanici pozicije ne koriste svoj potencijal u poslaničkom satu, ne postavljaju poslanička pitanja i na takav način „štede“ svoje članove Vlade.

Stranka	Inicijative	Postavljeno pitanja	Ukupno	%
SBiH	11	52	63	26
SBB	20	40	60	25
SDA	13	22	35	15
BPS	14	9	23	10
NSRB	13	10	23	10
HDZ BiH	3	14	17	7
SDP	11	9	20	8
Ukupno	85	156	241	100

EFEKTI RADA I UTICAJ MJERA VLADE TK NA ŽIVOT GRAĐANA

Premijer Sead Čaušević je prilikom imenovanja 2011. godine u svom ekspozeu najavio da će se efikasnost rada kantonalne uprave mjeriti kroz njen doprinos **rastu zaposlenosti, GDP-a, investicija, izvoza i boljeg standarda građana.**

Ni nakon dvije godine mandata, ni jedan od navedenih pokazetala nije doživio rast, tako da se za Vladu Tuzlanskog može reći da nije uspjela život građana učiniti boljim i kvalitetnijim, i da je, zasad bar, pala na testu efikasnosti, koji je sama postavila.

Vlada je evaluirajući svoj rad kroz Izvještaj o radu prvih 100 dana Vlade i Izvještaje o polugodišnjem radu, već na samom početku mandata priznala da se suočava sa problemima koje nije očekivala. Pad prihoda je zadržao trend tokom cijele 2011 i 2012. godine, tako da je očuvanje likvidnosti budžeta, umjesto smanjenja nezaposlenosti, postalo imperativ u njezinom radu i problem broj jedan. Svi planovi razvoja zbog nedostatka novca su reducirani, a donošenje mjera kojima je planirano poticanje razvoja privrede i novozapošljavanje su odgođene. Obećanje dato u ekspozeu da će visok prioritet imati socijalna sigurnost najugroženijih je donekle ispunjeno, jer i pored problema u punjenju budžeta, i rebalansiranje, stavka za ove namjene nije umanjivana, ali je u posljednje vrijeme došlo do kašnjenja isplata socijalnih i zakonom utvrđenih naknada.

U prošlom izvještaju smo konstatovali „da je pravo je čudo da je i unutrašnja kohezija i međusobna koordinacija rada Vlade i Skupštine ostala na relativno visokom nivou i da se nije potvrdilo pravilo da finansijsku krizu prate sve ostale krize pa i političke“. Politika je puna iznenađenja, ali kraj drugog kvartala je pokazao da da finansijsku krizu ipak prati i politička kriza i to takva da je rezultirala rekonstrukcijom vlasti u Tuzlanskom kantonu. Tom prilikom je 5 ministara SDA zamijenjeno, a u Vladu su uključeni ministri novog koalicionog partnera SBB-a. Rad Vlade koja ima podršku veoma slabe parlamentarne većine (19 poslanika) nije dugo trajao jer je u novembru 2012. g. parlamentarna koalicija još jednom proširena sa strankom BPS a Vlada još jednom rekonstruisana.

Politička zbivanja i koaliranje na višim nivoima vlasti su takva da sa sigurnošću možemo reći da u Tuzlanskom kantonu proces formiranja stabilne parlamentarne većine još nije okončan i da će ostatak mandata biti obilježen čestim promjenama i korištenjem mehanizama političkog djelovanja koje do sada nisu korištene. Sve to govori da će vlade na svim nivoima biti sve dalje od bavljenja problemima građana, a da će se sve više baviti sami sobom i problemima koji prate nestabilne koalicije.

Smanjenje javne potrošnje i štrajk

Pored mjera štednje koje je vlada uvela na početku svog mandata i koje su su imale ograničen domet, Vlada je u 2012. godini imala namjeru značajnije smanjiti javne izdatke uglavnom smanjenjem plata budžetskih korisnika. Smanjenju javne potrošnje na takav način, suprotstavili su se sindikati obrazovanja koji su nakon višednevnih štrajkova uspjeli postići kompromisno rješenje i umanjiti planirano smanjivanje plata.

Zbog daljnog pada prihoda Vlada je na kraju 2012. g. bila prinuđena pristupiti rebalansiranju budžeta, ali ovaj put nije bilo smanjenja rashodovne strane, niti smanjenja plata. Rashodovna strana je kroz rebalans čak i

povećana, a povećanje je kao što je već napomenuto pokriveno iznenadnim prihodima ostvarenom naplatom duga i unutrašnjim zaduživanjem.

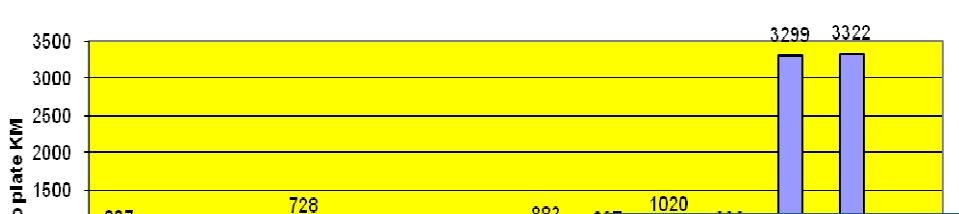
Rebalans Budžeta TK je uslijedio krajem godine nakon okončanja rada tima za pregovaranje i potpisivanja sporazuma sa sindikatima. Na ovaj način Vlada je još jednom odgodila ili možda i u potpunosti odustala da javnu potrošnju riješi smanjenjem plata budžetskih korisnika. Topli obrok kantonalnih budžetskih korisnika je povećan za marku, čime se još i pokazalo da se davno potpisani i neelastični Kolektivni ugovori i nemaju namjeru revidirati. U drugoj godini mandata socijalni mir je kupljen unutrašnjim zaduživanjem, ali je u popunosti jasno da Vlada ovakvim potezima ne može stabilizovati budžet i da je odustala od ovog cilja. Obzirom da je federalni revizor ukazao na anomaliju da se u budžetskom planiranju ne smije planirati deficit, postavlja se pitanje dokle će Vlada ići sa stvaranjem privida da da se bez radikalnih rezova i bez izdvajanja u razvoj i novozapošljavanje može ići dalje.

Statistički pokazatelji o platama, standardu , stranim ulaganjima i nezaposlenosti u Tuzlanskom kantonu

Prosječne plate i standard građana Tuzlanskog kantona

Tabelarni pregled sa neto platama uposlenih u FBiH i okvirnim podacima plata javnih zvaničnika u Tuzlanskom kantonu je sačinjen na osnovu podaka Federalnog saveza za statistiku – Bilten br 6 a odnosi se na april 2012. g. Iz pregleda su vidljivi međusobni odnosi u primanjima po regijama i pozicija Tuzlanskog kantona. Komparativna uporedba podataka govori da samo 4 kantona imaju manja prosječna primanja od Tuzlanskog kantona, a da

su prosječna primanja za 25% manja nego u HNK , i čak 37 % manja od primanja u Sarajevskom kantonu. Zbog slabe ekonomске situacije i prisutne recesije, i neefikasnih ekonomskih mjera oporavka, plate na svim nivoima vlasti su u stagnaciji te navedeni podaci se neznatno mijenjaju.

Podaci za prosječnu neto platu u Tuzlanskom kantonu koja iznosi **723,68 KM⁴** to potvrđuju, jer je u odnosu na kantonalni prosjek iz 2011. godine, zabilježen čak i **pad neto plata za 1,3%**. Kako je u sto vrijeme indeks potrošačkih cijena za prvih 9 mjeseci 2012. godine veći za 2,1% u donosu na isti period 2011. godine, vrlo jasno se mogu prepoznati pokazatelji **pada standarda građana Tuzlanskog kantona**.

⁴ Korišteni podaci iz biltena broj. 8 u izdanju Poivredne komore TK „Privredna kretanja u Tuzlanskom kantonu“

Ubjedljivo najniže plate su u sektoru građevinastva gdje prosječna plata od 472 KM (65% prosječne plate u TK) može da pokrije tek oko trećinu troškove potrošačke korpe četvoročlane porodice. Stoga se uvođenje odjela za građevinarstvo pri ministarstvu industrije, energetike i rudarstva može smatrati, dobrim dobrim potezom Vlade i preduslovom za poboljšanje uslova poslovanja u ovom sektoru.

Tuzlanski kanton

Stanje u privredi i strana ulaganja

Iz istih izvora je primjetno da pokazatelji o stanju u privredi Tuzlanskog kantona ne uljevaju nadu da će do brzih promjena doći, a pogotovo što je za mnoge od njih neophodna hitna intervencija vlasti, koja u kontinuitetu muku muči sa likvidnoću Budžeta.

Privreda Tuzlanskog kantona je u deset mjeseci 2012. godine u odnosu na isti period 2011. ostvarila **industrijski rast proizvodnje od 1,1%**. U 16 privrednih grana Tuzlanskog kantona je došlo do pada proizvodnje, dok je za isti period ostvaren rast u svega 7 privrednih grana. Iako je generalno gledajući zabilježen rast industrijske proizvodnje, u 2012.g. je zabilježena loša statistika vezana za izvoz jer je u donosu na isti period iz 2011. zabilježen **pad izvoza za 14,73 %**.

Tuzlanski kanton se svrstava u one kantone koji imaju vanjskotrgovinski deficit i gledajući parametar pokrivenosti uvoza izvozom za jedanaest mjeseci 2012. g. on iznosi 80, 52% i u odnosu na isti period 2011. godine zabilježen je rast deficita od 3,82%.

Nakon objave podataka Poreske uprave FBiH, zapaženo je da se među 194 dužnika čija su dugovanja po osnovu direktnih poreza i doprinosa iznosila preko 1 milion KM nalazilo se nekoliko desetina preduzeća sa Tuzlanskog kantona. Kako su najveći poreski dužnici preduzeća koja su u državnom vlasništvu, postalo je očigljeno da je pored vlasništva, razlog za loše poslovanje **menadžment i upravljačka tijela**, koji su imenovani od strane Vlade TK. Da i u privatnom sektoru stanje nije tako sjajno pokazuje podatak da su i neki od poslanika poreski dužnici TK, pa se čak i među članovima konsultativno-upravljačkih tijela Vlade nalaze oni koji duguju poreze državi.⁵ Vlada i Skupština Tuzlanskog kantona bi stoga trebali da prilikom izbora kandidata za javne i druge kantonalne funkcije u kriterijima za izbor zatjevati da svaki kandidat ima redovno izmirene sve poreske i komunalne obaveze.

Objava navedenih podataka je vjerovatno ponukala Ekonomsko socijalno vijeće TK da se po prvi put vrlo konkretno oglasi te kroz zaključke i preporuke Vladi sugerise na koji način se može olakšati rad privrede Tuzlanskog kantona i podići njezina konkurentnost na tržištu.⁶

⁵ Nakon javnog objavljivanja spiska poreskih dužnika, među poreskim dužnicima se nalazi i Giprom, preduzeće poslanika Salih Šabovića, a među preduzećima sa najvećim brojem blokiranih bankovnih računa su vlasnici firmi članovi Ekonomsko socijalnog vijeća TK, Vinko Ćuro i Faruk Širbegović

⁶ Na XIV sjednici ESV je donio niz konkretnih zaključaka u kojima je sugerisano kako pomoći privredi privredi, ali i mlako ohrabriranje da Vlada i sindikat „uspstave dijalog i traže obostrano prihvatljivo rješenje o svim otvorenim pitanjima, na partnerskim osnovama i

PREMA PODRUČJIMA I ODJELJCIMA KD-a	I-X 2012/I-X 2011 (Indeks)
Vađenje uglja i lignita	93,7
Vađenje ostalih ruda i kamena	97,8
Prehrambeni proizvodi i pića	98,1
Proizvodnja tekstila	100,7
Odjevni predmeti, dorada i bojenje krvna	78,8
Prerada drveta osim namještaja	85,0
Proizvodnja koksa i derivata nafte	47,4
Hemikalije i hemijski proizvodi	103,3
Proizvodi od gume i plastičnih masa	99,2
Proizvodnja baznih metala	133,6
Metalni proizvodi osim mašina	86,2
Električne mašine i aparati	93,0
Namještaj i ostala prer.industrija	193,8
Proizvodnja i snabdijevanje el.energijom, plinom, parom i toplom vodom	77,9

O stanju realnog sektora više govori pregled prosječnih plata po djelatnostima , odakle se vidi da su najmanja primanja u realnom sektoru i po pravilu su manja od svih neprivrednih djelatnosti. Ovakva statistika je „loša preporuka“ brojnim mladim ljudima koji u izboru zanimanja vrše veliki pritisak na škole sa neproduktivnim zanimanjima. Pored niskih plata mlade od privrede dodatno odvraćaju loš status uposlenika u privredi, rad na crno, nizak nivo sindikalnih prava, isplate na crno i sl. Isključiva odgovornost za ovakvo stanje uprivedi je na vladinim institucijama obzirom da je ona nadležna da uređuje na najbolji način odnose između uposlenika i poduzetnika, te da se birori protiv crnog tržišta i da stimuliše onu upisnu politiku u obrazovanju, koja predstavlja potrebu privrede.

Naredni pregled prosječnih primanja po opština je pun nelogičnosti koje na najbolji način pokazuju nemoć i nesposobnost države da maksimalno iskoristi sve mehanizme za suzbijanje sive ekonomije. Ako je logičan visok prosjek primanja u Tuzli i Banovićima, svakako nije logično da viša primanja imaju uposlenici u ekonomski slabim i od kantona subvencioniranim opština Ćeliću (661KM), Teočaku (737 KM) i Sapni (762 KM), nego u Gračanici (511KM). Statistički gledano **najsiromašniji su stanovnici Gračanice** jer imaju ubjedljivo najniža prosječna primanja uposlenika u kantonu, što se kosi sa opštepoznatom stereotipnom slikom ove opštine kao one koja ima najrazvijeniji obrt i malu privredu na kantonu.

Općina	Neto plata	Bruto plata
Banovići	823,62	1.235,55
Ćelić	661,57	1.001,24
Doboj-Istok	516,01	772,84
Gračanica	511,95	754,56
Gradačac	576,21	856,13
Kalesija	627,58	941,46
Kladanj	641,38	957,18
Lukavac	746,12	1.130,23
Sapna	762,16	1.146,01
Srebrenik	615,95	924,75
Teočak	737,04	1.108,86
Tuzla	821,68	1.254,90
Zivinice	718,83	1.081,93
Tuzlanski kanton	723,68	1.093,76

U Tuzlanskom kantonu su najnepovoljniji pokazatelji oni koji se odnose na **strane investicije**. Njih u Tuzlanskom kantonu gotovo da i nema i izuzetak predstavljaju jedino značajna višemilionska ulaganja kroz proces privatizacije u rudniku krečnjaka Vrijenac. Tek koncem trećeg kvatrila, Vlada je u 2012.g. učinila prvi ozbiljan kontakt sa potencijalnim stranim investitorima iz Kine kojima su predstavljeni infrastrukturni projekti na području Tuzlanskog kantona koji se planiraju realizovati, („Termoelektrana Blok 7“, „Termoelektrana Banovići“, „Međunarodni aerodrom Tuzla – regionalni kargo centar sa Air parkom“, i drugi.) Predstavnici jedne od 20 najvećih kompanija u Kini dali su podršku planiranim aktivnostima, te izrazili spremnost da finansijski potpomognu projekte iz oblasti energetike i rudarstva.

Iako su pokazatelji o investicijama u BiH katastrofalni, ni Bosna i Hercegovina , a ni Tuzlanski kanton nisu ništa preduzeli da uspostave vezu sa brojnom **BH dijasporom** i iskoriste njezin ogroman investicioni potencijal. Procjenjuje se da je BH dijaspora u BiH poslala cca 30 milijardi KM od kojih je većina završila kao pomoć, a ne kao investicija. Da su ova sredstva investirana, procjena je da bi se moglo otvoriti 100.000 novih radnih mjesta. Iz svih aktivnosti vlasti TK nije vidljivo da je ostvaren bilo kakav kontakt sa Svjetskim savezom dijaspore BH, koji je ranije najavljuvao da bi u slučaju davanja pogodnosti, uvijek bio spremjan za **zavičajna investiciona ulaganja.**⁷

Iskustva zemalja koja su u okruženju govore da se mala, ali ne i zanemariva strana ulaganja odvijaju i kroz podršku projektima nevladinog sektora. Većina tih sredstava su grant sredstva međunarodnih fondacija koja zahtjevaju minimalnu participaciju aplikanata (10-20%). Vlada TK u protekloj godini nije imala predviđena sredstva za participatornu podršku projekata civilnog društva, tako da neophodno hitno izgraditi sistem podrške, obezbjediti akekvatna sredstva i stvoriti prepostavke za zahvatanje desetostruko većih iznosa iz IPA i ostalih međunarodnih fondova,

Da bi bolje koordinirala projekte razvoja TK od strane Vlade je formirana jedna u nizu interesornih komisija ovaj put za izradu Programa javnih investicija Tuzlanskog kantona koji bi trebali biti rađeni u skladu sa ciljevima Strategije razvoja TK. Komisija je izradila Prijedlog rang liste kandidovanih projekata sa područja Tuzlanskog kantona za izradu Programa javnih investicija u Federaciji BiH za period 2013- 2015. godina. Mada je po ovom pitanju napravljen određeni pomak i započela uspostava prakse predlaganja izbora i koordiniranja realizacije projekata kroz Ministarstvo razvoja i preduzetništva, primjetno je da proces ima manjkavosti je u njemu nisu učestvovali sve lokalne zajednice.

Krajem godine, usvajanjem Strategije zaštite akumulacije "Modrac" Vlada je stvorila prepostavke za zahvatanje kreditnih i sredstava međunarodnih fondova i očuvanje po svima kriterijima jednog od najvrjednijih resursa Tuzlanskog kantona. Sa njegovom zaštitom i revitalizacijom se krenulo, ali je prosto neshvatljivo da se u isto vrijeme Vlada nije nije pokrenula revitalizacija i vraćanje u upotrebljiv privredni oblik ogromnih poljoprivrednih površina koje su uništene kroz postupak površinske eksploatacije uglja. Krajnje je vrijeme da Kantonalne institucije , dosljednom primjenom propisa i usmjerenjem dijela dobiti, te poštenijim pristupom javnih preduzeća „mjesečeve površine“ u reonu Dubrava, Višće, Banovića, Šikulja, pretvori u nov i iskoristiv resurs.

Zbog loše, neodgovorne i nesložne politike koju vode političari na državnom nivou, strani investitori se u posljednje dvije godine ne osjećaju sigurnim tako da većina investitora nakon početnih pregovora odustaje od ulaganja.⁸ Prema izjavama međunarodnih zvaničnika Bosna i Hercegovina je zemlja koja "gladuje" za stranim investicijama, ali strani investitori neće doći sve dok u njoj postoje prepreke koje ograničavaju poslovanje, kao što su korupcija, neusklađeni zakoni i neodgovorni političari.

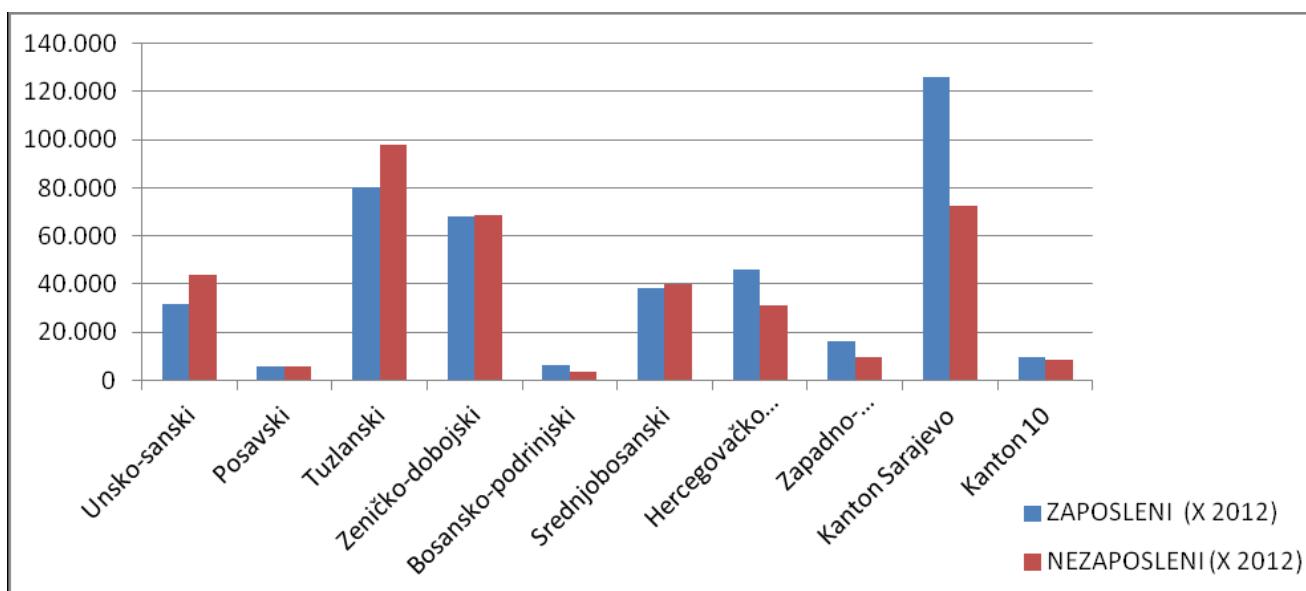
⁷Korišteni podaci iz izjave Omera Mijičevića člana GO Svjetskog saveza dijaspore BH

⁸ Prema podacima Direkcije za ekonomsko planiranje BiH, u devet mjeseci 2012. godine, u BiH je investirano svega 28 miliona eura, ili 81 posto manje nego u istom razdoblju protekle godine! Statističkih pokazatelja po kantonima nema pa se može smatrati da ravnomjerno dijele sudbinu države.

Pokazatelji o stanju nezaposlenosti

Nijedan dio Bosne i Hercegovine nema izražen problem nezaposlenosti kao što ga ima Tuzlanski kanton. Poslijeratne teškoće u funkcionisanju hemijske, metalne, poljoprivredne pa i drvne industrije, u posljednjim godinama su prerasle u privredni kolaps velikih razmjera. Posljedica takvog stanja je bio gubitak brojnih radnih mjesta i porast nezaposlenost, međutim ipak epilog je bio crnji od očekivanog. Problem nezaposlenosti je iz godine u godinu postajao sve izraženiji, a nakon pojave ekonomске krize poprimio je dramatične razmjere sa izraženim trendom rasta nezaposlenosti i najvećom disproportcijom u odnosu na zaposlenost. Prema statističkim pokazateljima Tuzlanski kanton je kanton koji ima najnepovoljniji odnos između broja nezaposlnih i broja zaposlenih i prema podacima iz tabele, broj nezaposlenih je za **17.590** veći od ukupnog broja zaposlenih. Ovakve poražavajuće podatke nema ni jedan kanton u FBiH.

Prema podacima Federalnog zavoda za zapošljavanje , u oktobru 2012.godine u Tuzlanskom kantonu je bilo zaposleno ukupno **80.315 osoba⁹**. U odnosu na prethodni mjesec, broj zaposlenih je manji za 0,3%, dok je u odnosu na prosjek 2011.godine manji za 3,2%. Kao posljedica dugogodišnjeg neusmjeravanja investicija u proizvodni sektor, Vlade TK je proizvela veoma nepovoljnu strukturu zaposlenih (prerađivačka industrija i trgovina zapošljavaju najviše osoba), čime je tuzlanski industrijski bazen i njegova hemijska industrija gotovo postao stvar prošlosti.

⁹ Korišteni podaci iz biltena broj. 8 u izdanju Poivredne komore TK „Privredna kretanja u Tuzlanskom kantonu“

KANTON	ZAPOSLENI (X 2012)	NEZAPOSLENI (X 2012)	NEZAPOSLENI (XI 2012)
Unsko-sanski	31.456	44.110	44.347
Posavski	5.569	5.588	5.594
Tuzlanski	80.315	97.685	97.805
Zeničko-dobojski	68.065	68.822	68.944
Bosansko-podrinjski	6.083	3.656	3.644
Srednjobosanski	38.238	40.069	40.151
Hercegovačko neretvanski	46.069	31.104	31.174
Zapadno-hercegovački	16.266	9.643	9.690
Kanton Sarajevo	126.238	72.465	72.875
Kanton 10	9.513	8.821	8.799
Zaposleni u Ministarstvu odbrane	8.000		
UKUPNO	435.812	381.963	383.023

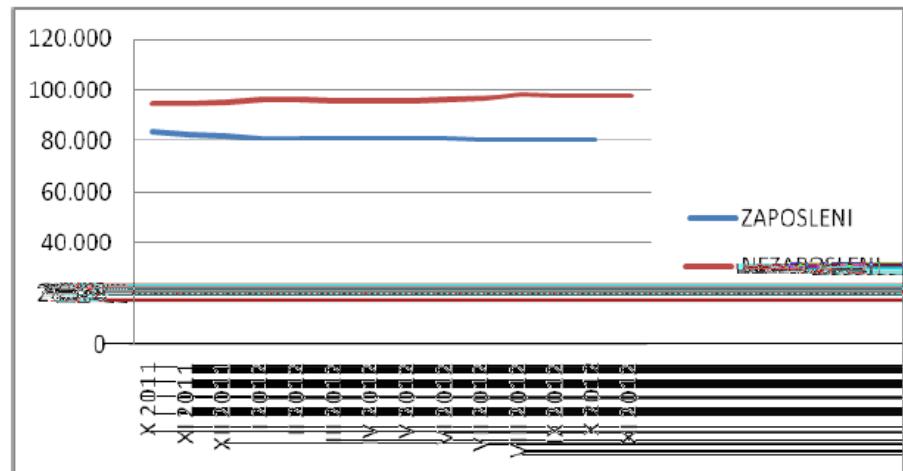
U odnosu na pokazatelje sa početka mandatnog perioda ove vlasti, **broj nezaposlenih je porastao za 5.677** a za isti period kanton je **izgubio 1.034 radna mjesta**.

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku u avgustu 21012. godine u Tuzlanskom kantonu je zabilježeno i nekoliko ekstrenih podataka kao što je **80.315** zaposlenih osoba (**najmanje u mandatu**), a prema podacima iz narednog mjeseca **broj nezaposlenih je bio najveći ikada – 98.293** osobe. U odnosu na prosjek iz 2012. godine broj zaposlenih je manji za 2,7% , a broj nezaposlenih je povećan za 3,8%.

Vrlo nepovoljni trendovi u oblasti zapošljavanja su pokazatelji da su se aktuelne vladine mjere pokazale kao **neefikasne** ili da one prave mjere nisu ni donešene.

Preged nezaposlenosti po opština u TK posredno dosta govori o vrlo neujednačenoj privrednoj razvijenosti opština. Strategija razvoja TK je sugerisala, a premijer najavio osnivanje opštinskih industrijskih zona i preduzetničkih inkubatora. Na žalost ni nakon dvije godine mandata u Tuzlanskom kantonu nije otvorena ni jedna industrijska ili poreduzetnička zona, a zbog nedostatka sredstava nisu donešeni ključni dokumenti koji bi mogli promijeniti stanje nezaposlenosti (Zakon o poticaju u privredi i Akcioni plan zapošljavanja.) Pošto navedenih mjera nema ni u planovima za 2013. godinu očito je da je Vlada zbog nedostatka finansijskih sredstava, odustala od donošenja mjera kojima bi se stimulisalo otvaranje radnih mesta, i najavila realizaciju mjera kojima bi se sačuvala postojeća mjesta i poboljšao poslovni ambijent.¹⁰

¹⁰ Ministar Ministarstva za rad i socijalnu politiku i povratak je u odgovru na poslaničko pitanje poslanika Besima Imamovića u vezi nedonošenja Akcionog plana zapošljavanja 12.4.2012. g. oddgovorio „Smatramo da urađeni prijedlog Akcionog plana zapošljavanja treba da sačeka stabilnije vrijeme kako bi se stvorile pretpostavke za realno nizvršenje i realizaciji Akcionog plana zapošljavanja“

Odavno se zna da je za nepovoljnu strukturu nezaposlenih na Tuzlanskom kantonu zaslužna Vlada i resorno ministarstvo, zbog čega se kroz preporuke CCl-a sugerisalo na potrebu usklađivanja upisne politike prema potrebama tržišta rada. Programom rada Skupštine Tuzlanskog kantona za 2013.g. je napokon predviđeno razmatranje Preporuka za obrazovnu upisnu politiku na području Tuzlanskog kantona, u vezi kojih očekujemo da budu donešene u skladu sa potrebama razvoja Kantona te da budu hitno usvojene i primjenjene već za narednu školsku godinu. Otpora za promjenama u oblasti obrazovanja je bilo oduvijek, ali statistički pokazatelji iz naredne tabele pokazuju da Vlada treba biti istražna u sprječavanju produkcije nepotrebnih kadrova.

	Nezaposlenost (XI 2012)
UKUPNO	97.805
Banovići	5.521
Čelić	2.730
Doboj-Istok	2.752
Gračanica	9.194
Gradačac	7.800
Kalesija	9.508
Kladanj	2.759
Lukavac	10.777
Sapna	2.614
Srebrenik	8.222
Teočak	1.902
Tuzla	20.106
Živinice	13.920

VSS	Broj	VŠS	Broj	SSS	Broj	KV/ VKV	Broj
Ekonomist	778	Nast.raz.nast	244	Gimnazija	3613	Prodavač	6081
Pravnik	616	Ekonomista	88	Mašin.teh.	2934	Automehan.	2400
51. Financije	222	52. Pravni rad	222	53. Ekonomika	222	54. Financije	222
55. Financije	222	56. Ekonomika	222	57. Financije	222	58. Financije	222
59. Financije	222	60. Ekonomika	222	61. Financije	222	62. Financije	222
63. Financije	222	64. Ekonomika	222	65. Financije	222	66. Financije	222
67. Financije	222	68. Ekonomika	222	69. Financije	222	70. Financije	222
71. Financije	222	72. Ekonomika	222	73. Financije	222	74. Financije	222
75. Financije	222	76. Ekonomika	222	77. Financije	222	78. Financije	222
79. Financije	222	80. Ekonomika	222	81. Financije	222	82. Financije	222
83. Financije	222	84. Ekonomika	222	85. Financije	222	86. Financije	222
87. Financije	222	88. Ekonomika	222	89. Financije	222	90. Financije	222
91. Financije	222	92. Ekonomika	222	93. Financije	222	94. Financije	222
95. Financije	222	96. Ekonomika	222	97. Financije	222	98. Financije	222
99. Financije	222	100. Ekonomika	222	101. Financije	222	102. Financije	222
103. Financije	222	104. Ekonomika	222	105. Financije	222	106. Financije	222
107. Financije	222	108. Ekonomika	222	109. Financije	222	110. Financije	222
111. Financije	222	112. Ekonomika	222	113. Financije	222	114. Financije	222
115. Financije	222	116. Ekonomika	222	117. Financije	222	118. Financije	222
119. Financije	222	120. Ekonomika	222	121. Financije	222	122. Financije	222
123. Financije	222	124. Ekonomika	222	125. Financije	222	126. Financije	222
127. Financije	222	128. Ekonomika	222	129. Financije	222	130. Financije	222
131. Financije	222	132. Ekonomika	222	133. Financije	222	134. Financije	222
135. Financije	222	136. Ekonomika	222	137. Financije	222	138. Financije	222
139. Financije	222	140. Ekonomika	222	141. Financije	222	142. Financije	222
143. Financije	222	144. Ekonomika	222	145. Financije	222	146. Financije	222
147. Financije	222	148. Ekonomika	222	149. Financije	222	150. Financije	222
151. Financije	222	152. Ekonomika	222	153. Financije	222	154. Financije	222
155. Financije	222	156. Ekonomika	222	157. Financije	222	158. Financije	222
159. Financije	222	160. Ekonomika	222	161. Financije	222	162. Financije	222
163. Financije	222	164. Ekonomika	222	165. Financije	222	166. Financije	222
167. Financije	222	168. Ekonomika	222	169. Financije	222	170. Financije	222
171. Financije	222	172. Ekonomika	222	173. Financije	222	174. Financije	222
175. Financije	222	176. Ekonomika	222	177. Financije	222	178. Financije	222
179. Financije	222	180. Ekonomika	222	181. Financije	222	182. Financije	222
183. Financije	222	184. Ekonomika	222	185. Financije	222	186. Financije	222
187. Financije	222	188. Ekonomika	222	189. Financije	222	190. Financije	222
191. Financije	222	192. Ekonomika	222	193. Financije	222	194. Financije	222
195. Financije	222	196. Ekonomika	222	197. Financije	222	198. Financije	222
199. Financije	222	200. Ekonomika	222	201. Financije	222	202. Financije	222
203. Financije	222	204. Ekonomika	222	205. Financije	222	206. Financije	222
207. Financije	222	208. Ekonomika	222	209. Financije	222	210. Financije	222
211. Financije	222	212. Ekonomika	222	213. Financije	222	214. Financije	222
215. Financije	222	216. Ekonomika	222	217. Financije	222	218. Financije	222
219. Financije	222	220. Ekonomika	222	221. Financije	222	222. Financije	222
223. Financije	222	224. Ekonomika	222	225. Financije	222	226. Financije	222
227. Financije	222	228. Ekonomika	222	229. Financije	222	230. Financije	222
231. Financije	222	232. Ekonomika	222	233. Financije	222	234. Financije	222
235. Financije	222	236. Ekonomika	222	237. Financije	222	238. Financije	222
239. Financije	222	240. Ekonomika	222	241. Financije	222	242. Financije	222
243. Financije	222	244. Ekonomika	222	245. Financije	222	246. Financije	222
247. Financije	222	248. Ekonomika	222	249. Financije	222	250. Financije	222
251. Financije	222	252. Ekonomika	222	253. Financije	222	254. Financije	222
255. Financije	222	256. Ekonomika	222	257. Financije	222	258. Financije	222
259. Financije	222	260. Ekonomika	222	261. Financije	222	262. Financije	222
263. Financije	222	264. Ekonomika	222	265. Financije	222	266. Financije	222
267. Financije	222	268. Ekonomika	222	269. Financije	222	270. Financije	222
271. Financije	222	272. Ekonomika	222	273. Financije	222	274. Financije	222
275. Financije	222	276. Ekonomika	222	277. Financije	222	278. Financije	222
279. Financije	222	280. Ekonomika	222	281. Financije	222	282. Financije	222
283. Financije	222	284. Ekonomika	222	285. Financije	222	286. Financije	222
287. Financije	222	288. Ekonomika	222	289. Financije	222	290. Financije	222
291. Financije	222	292. Ekonomika	222	293. Financije	222	294. Financije	222
295. Financije	222	296. Ekonomika	222	297. Financije	222	298. Financije	222
299. Financije	222	300. Ekonomika	222	301. Financije	222	302. Financije	222
303. Financije	222	304. Ekonomika	222	305. Financije	222	306. Financije	222
307. Financije	222	308. Ekonomika	222	309. Financije	222	310. Financije	222
311. Financije	222	312. Ekonomika	222	313. Financije	222	314. Financije	222
315. Financije	222	316. Ekonomika	222	317. Financije	222	318. Financije	222
319. Financije	222	320. Ekonomika	222	321. Financije	222	322. Financije	222
323. Financije	222	324. Ekonomika	222	325. Financije	222	326. Financije	222
327. Financije	222	328. Ekonomika	222	329. Financije	222	330. Financije	222
331. Financije	222	332. Ekonomika	222	333. Financije	222	334. Financije	222
335. Financije	222	336. Ekonomika	222	337. Financije	222	338. Financije	222
339. Financije	222	340. Ekonomika	222	341. Financije	222	342. Financije	222
343. Financije	222	344. Ekonomika	222	345. Financije	222	346. Financije	222
347. Financije	222	348. Ekonomika	222	349. Financije	222	350. Financije	222
351. Financije	222	352. Ekonomika	222	353. Financije	222	354. Financije	222
355. Financije	222	356. Ekonomika	222	357. Financije	222	358. Financije	222
359. Financije	222	360. Ekonomika	222	361. Financije	222	362. Financije	222
363. Financije	222	364. Ekonomika	222	365. Financije	222	366. Financije	222
367. Financije	222	368. Ekonomika	222	369. Financije	222	370. Financije	222
371. Financije	222	372. Ekonomika	222	373. Financije	222	374. Financije	222
375. Financije	222	376. Ekonomika	222	377. Financije	222	378. Financije	222
379. Financije	222	380. Ekonomika	222	381. Financije	222	382. Financije	222
383. Financije	222	384. Ekonomika	222	385. Financije	222	386. Financije	222
387. Financije	222	388. Ekonomika	222	389. Financije	222	390. Financije	222
391. Financije	222	392. Ekonomika	222	393. Financije	222	394. Financije	222
395. Financije	222	396. Ekonomika	222	397. Financije	222	398. Financije	222
399. Financije	222	400. Ekonomika	222	401. Financije	222	402. Financije	222
403. Financije	222	404. Ekonomika	222	405. Financije	222	406. Financije	222
407. Financije	222	408. Ekonomika	222	409. Financije	222	410. Financije	222
411. Financije	222	412. Ekonomika	222	413. Financije	222	414. Financije	222
415. Financije	222	416. Ekonomika	222	417. Financije	222	418. Financije	222
419. Financije	222	420. Ekonomika	222	421. Financije	222	422. Financije	222
423. Financije	222	424. Ekonomika	222	425. Financije	222	426. Financije	222
427. Financije	222	428. Ekonomika	222	429. Financije	222	430. Financije	222
431. Financije	222	432. Ekonomika	222	433. Financije	222	434. Financije	222
435. Financije	222	436. Ekonomika	222	437. Financije	222	438. Financije	222
439. Financije	222	440. Ekonomika	222	441. Financije	222	442. Financije	222
443. Financije	222	444. Ekonomika	222	445. Financije	222	446. Financije	222
447. Financije	222	448. Ekonomika	222	449. Financije	222	450. Financije	222
451. Financije	222	452. Ekonomika	222	453. Financije	222	454. Financije	222
455. Financije	222	456. Ekonomika	222	457. Financije	222	458. Financije	222
459. Financije	222	460. Ekonomika	222	461. Financije	222	462. Financije	222
463. Financije	222	464. Ekonomika	222	465. Financije	222	466. Financije	222
467. Financije	222	468. Ekonomika	222	469. Financije	222	470. Financije	222
471. Financije	222	472. Ekonomika	222	473. Financije	222	474. Financije	222
475. Financije	222	476. Ekonomika	222	477. Financije	222	478. Financije	222
479. Financije	222	480. Ekonomika	222	481. Financije	222	482. Financije	222
483. Financije	222	484. Ekonomika	222	485. Financije	222	486. Financije	222
487. Financije	222	488. Ekonomika	222	489. Financije	222	490. Financije	222
491. Financije	222	492. Ekonomika	222	493. Financije	222	494. Financije	222
495. Financije	222	496. Ekonomika	222	497. Financije	222	498. Financije	222
499. Financije	222	500. Ekonomika	222	501. Financije	222	502. Financije	222
503. Financije							

Rezultati radnih tijela Vlade

U prvoj godini rada Vlada je formirala brojne stručne timove i radna tijela čiji su zadaci bili raznoliki, ali svakako zamišljeni kao stručna pomoć u kreiranju i provođenju reformi.

Zvanična analiza učinka radnih tijela i timova nikada nije urađena, ali gledajući kakvo je stanje u preduzećima u kojima je većinski vlasnik kanton, ostvareni pomaci su veoma mali. Ogromna finansijska izdvajanja budžetskih sredstava, pokazuje da Vlada nije našla konačno rješenja za ove firme niti ih je svojim mjerama učinila samoodrživim. Nastojanje da se kroz transparentan i ujednačen postupak i kriterije kvalitetnije riješi upošljavanje u oblasti obrazovanja, je skoro doživio fijasko upravo zbog propusta radnih timova koji svoj posao nisu uradili kvalitetno¹¹.

Krajem 2012. godine, nakon nekoliko usaglašavanja Vlada je usvojila konačnu listu sa čak 38 radnih tijela za čiji će se rad isplaćivati novčana naknada. Naviše radnih tijela u kojima se rad plaća je u Ministarstvu obrazovanja nauke, kulture i sporta (7), MUP (6) i Ministarstvo za boračka pitanja (5). Neke ad hoc radne grupe su na početku mandata radile i bez naknada, dok je dio njih imao naknade za svoj rad, međutim zapaženo je da su i ministri svoj rad u komisijama naplaćivali, iako su obavljali djelatnosti iz djelokruga rada Vlade i u radno vrijeme .

Federalni revizori su zapazili ovaj propust i u svojim izveštajima su kroz preporuku tražili da se prekine sa takvom praksom.

Saradnja sa drugim nivoima vlasti

Vlada je zadržala praksu da koordiniranim aktivnostima nadomjesti nedostatak finansijskih budžetskih kapaciteta i obezbjedi realizaciju nekoliko infrastrukturnih projekata na nivou opština. Konkretna saradnja sa opštinama je sve češća (vodosnabdijevanje opštine Čelić), međutim primjeri neučestvovanja dijela opština u izradi Programa javnih investicija, nepreduzimanje koraka u izradi opštinskih prostornih planova i različito zalaganje u zapošljavanje pripravnika u svih 13 opština, govore da ona nije dovoljna i izostaje čak i kada je to zakonska obaveza.

Izražajnija saradnja sa entitetskom Vladom bila je primjetna pri davanje smijernica za kreiranje budžeta, izradi plana investicija, koordinaciji oko donošenja zakonske regulative u oblasti radnih odnosa i oblasti rудarstva i promjeni načina korištenja sredstava koja su doskora dodjeljivana kao grantovi. Već duži niz godina je vidljivo **nefunkcionisanje vlasti po vertikali**. Od brojnih zakona koji se trebaju donijeti ili mijenjati na nivou FBiH, se očekuje da kvalitetnije regulišu oblasti i da omoguće kantonalnim vladama harmoničniji rad. Sporost u donošenju Zakona o šumama, Zakona o socijalnoj zaštiti, Zakona o radu, Zakona o zdravstvenom osiguranju, Zakona o vođenju stečaja, Zakona o raspodjeli javnih prihoda, imaju veoma teške posljedice kako za kantone kao institucije tako i za građane (stečaji traju beskonačno, veliki broj zaposljenih na "na crno" je prijavljeno na biro samo zbog zdravstvene zaštite, neujednačena psocijalna prava, nepravedna raspodjela sredstava od prikupljenih poreza...) Iz svih istupa federalnih čelnika nije moguće prepoznati razloge njihovog nedonošenja

---

¹¹ Takvo iskreno priznanje došlo je upravo od ministricе Ministarstva obrazovanja, nauke kulture i sporta Nađe Avdibašić-Vukadinović koja je i bila odgovorna za formiranje timova

odnosno prema kantonima se ne upućuje jasna informacija da li je u pitanju politička blokada ili je u pitanju birokratska tromost i neshvatanje hitnosti donošenja.

Šanse za unaprijeđenje saradnje sa entitetskim nivom vlasti u narednom periodu su minimalne, a zbog pokrenutih postupaka pred Ustavnim sudovima očekuje se da bi mogla biti saradnja mogla zbog blokada biti i na još nižem nivou.

Regionalna saradnja kao šansa u procesu evropskih integracija je u potpunosti neiskorištena i još uvijek je na protokolarnom nivou i usmjerena je isključivo na županije Republike Hrvatske.

Na problem loše koordinacije među nivoima vlasti je ukazala i međunarodna zajednica koja je dajući svoju ocjenu o stagnaciji napretka BiH na putu evropskih integracija zahtijevala zahtijevala podizanje zajedničkog rada na veći nivo.

Kantonalna Uprava- Reforma

Planirani rast broja budžetskih korisnika sa 9750 na 9835 pokazuje da se u Tuzlanskom kantonu trend mijenja i da nakon višegodišnjeg opadanja ponovo imamo bujanje kantonalne administracije. Najveće promjene se nisu desile u kantonalnoj upravi i upravnom aparatu, nego se uglavnom odnose na uposlenike davaoce javnih usluga koje ministarstva organizuju. Najveće povećanje uposlenih je u obrazovanju (133) i kantonalnim upravama za inspekcije (6), a najveće smanjenje je planirano u MUP-u (41). Planirani rast ipak nije ostvaren jer je prilikom rebalansiranja budžeta konstatovan broj od **9770** budžetskih korisnika.

Kada je u pitanju kantonalna uprava prema izjavi premijera Čauševića broj uposlenih u kantonalnoj upravi je 499 i nije se povećao od preuzimanja vlasti.

Suštinska i sistemična reforma i **racionalizacija** kantonalne uprave javne uprave u Tuzlanskom kantonu, nije ni započela, jer od strane Vlade još nisu urađena sveobuhvatne analize koje bi dale odgovor kojim putem trebaći i koje efekte u reformi treba očekivati. Izuzetak predstavlja oblast osnovnog i srednjeg obrazovanja.

Elaborat o organizacionom umrežavanju ustanova osnovnog i srednjeg obrazovanja na području Tuzlanskog kantona sa analizom stanja u obrazovanju je u nacrtu usvojen 18.5.2012. godine sa zakašnjenjem. Prije nego što je i upućen u javnu raspravu od strane jednog dijela javnosti je dočekan sa negodovanjem i otporom. Dokument se još uvijek nalazi u javnoj raspravi, i tek nakon usvajanja finalne verzije bi se moglo govoriti o tome kolike reformske domete ima.

Davanje javne usluge u kantonalnoj upravi na najefikasniji i najjeftiniji način, bi za vlast TK trebala biti vrhunski prioritet jer će svako eventualno popuštanje ka nepotrebnim zapošljavanjima, kantonalnu upravu pretvariti u skupu i komplikovanu **administrativnu hobotnicu**.

Aktuelna situacija u oblasti finansija i sva manji priliv sredstava odavno su nalagale preispitivanje strukture i organizacije federacije i kantona, s ciljem postizanja usteda, smanjenja javne potrošnje, efikasnijeg rada, smanjenje broja ministarstava, racionalizaciju spajanjem srodnih grana, ukidanjem podijeljenih nadležnosti... Pošto kantonalne vlasti ni u jednom kantonu nisu pokrenuli ozbiljne korake ka suštinskoj reformi, međunarodna zajednica je inicirala formiranje ekspertne komisije koja bi radila na racionalizaciji uređenja cijele Federacije BiH.

Izvještaj o radu Vlade TK za 2011 . godinu

Izvještaj o radu Vlade Tuzlanskog kantona za 2011. g. je kao i ostale mjere razmatrane na Vladu, usvojen jednoglasno.

Prilikom razmatranja Izvještaja o Vlade za 2011. g. u Skupštini Izvještaj je od poslanika prethodne parlamentarne većine ocijenjen kao dobar i podržan bez i jednog glasova protiv i sa 5 suzdržanih..

Poslanici „stare“ pozicije su konstatovali da je „Vlada TK pokazala da je odgovorna poštena i efikasna. Ušla je u kadrovska osvježenja. Hrabro je ušla u program ušteda. Transparentna je i otvorena za saradnju. Poštena je i među njima nema sumnjivih“ (Ivo Divković).

Poslanici opozicije su izrazili neslaganje sa ocjenam iz izvještaja „Šokirani smo izvještajem. Po njemu ispada kao da je narod kriv za ovakvo stanje. Svi trendovi i pokazatelji za TK su veoma loši. Vi biste trebali zamijeniti ljudi koji ne prate reforme u oblasti obrazovanja i zdravstva. Formiranje radnih grupa nije dalo rezultate“. (Besim Imamović)

Poslanik Salih Šabović je naveo da u izvještaju nema rečenica "Kriza je šansa", da vlada strah od viših nivoa vlasti i to se najbolje vidi po raspodjeli javnih prihoda po kantonima. Ovaj izvještaj nema poruku tj strategiju kako dalje. Formirana je komisija za analizu organizacionog i kadrovskog stanja u TK, a ona ništa nije uradila. „Zapošljavanje nemamo, investicije nemamo, a ambijent i ne postoji. Mala i srednja preduzeća imamo samo na papiru, nemamo Plan za borbu protiv korupcije, a tamo je novac. Obrazovanje- Škole su jednostavno podijeljene između SDA i SDP-a. Nećemo predlagati kako se stvaraju novci, nego ćemo to uraditi kada preuzmeme vlast“ (Mahir Nurkanović). Prilikom razmatranja Izvještaja o radu Vlade od strane poslanika Semira Tursića korištene vrlo teške kvalifikacije kao što su „nerad, nesposobnost članova vlade da se nosi sa gorućim problemima građana TK.“

Prilikom ocjene rada Vlade premijer Čaušević je rekao da je Vlada i njezini ministri dobro radili.

Nakon promjene parlamentarne većine i smjene ministara SDA, od strane premijera je navedeno da nije imao posebnih primjedbi na rad smijenjenih ministara, ali su postojali problemi u provođenju reformi. Ni ovom prilikom ni prilikom smjene ministara od strane članova Vlade, niti od strane poslanika, nije se detaljnije govorilo koji su ministri i na koji način kočili reforme. Po svemu sudeći konkretizovanje je izostalo jer su zastoji najuočljiviji u oblasti obrazovanja, zdravstva, resora koje vodi SDP.

Izazov će u preostalom dijelu mandata biti pratiti aktivitet poslanika SBB-a i na koji način će se odraziti njihovo ulazeњe u poziciju. Naročito interesantno će biti pratiti da li će i dalje insistirati na promptnom rješavanju nezaposlenosti, održavanju tematskih sjednica (privreda, sport, pitanja boraca), izmjenama poslovnika, načinu trošenja budžeta i brojnim pitanjima na kojima su doskora ultimativno insistirali. Ova situacija je interesantna i zbog toga što nova parlamentarna većina po formiranju nije upoznala javnost sa kakvim planovima ide dalje i u kojoj mjeri su uključene ideje novih partnera.

Revizorski izvještaj

Uvod

Iz ekspertnih mišljenja „da država koja nema uspostavljenu funkciju revizije ne može se smatrati potpuno demokratskom, a parlamentarna procedura usvajanja budžeta ne bi bila potpuna bez revizorskog izvještaja o njegovom izvršenju za prethodni period“ se vidi koliko je bitno da se očuva uspostavljena nezavisna revizija finansijskog poslovanja svih javnih institucija u BiH .

Glavni cilj nezavisnih revizorskih institucija da revizijom javnih rashoda i prihoda provjerava i potvrđuje zakonitost i racionalnost korištenja javnog novca pri finansiranju zakonom utvrđenih potreba.

Državne, uz interne revezije su glavni mehanizmi države za otkrivanje propusta, nepravilnosti i davanje preporuka za njihovo otklanjanje. Kako implementacija preporuka revizijskih institucija može značajno uticati na smanjenje korupcije, povećanje transparentnosti u radu , kao i povećanje racionalnosti trošenja. Zbog toga je veoma bitno da se objava revizorskog izvještaja i preporuke revizora ne dožive kao epizodna i prolazna priča. Implementacija preporuka je najvažniji prostor u kome odgovorne osobe javnih institucija a naročito ministri, koji su na vrhu piramide odgovornosti, treba da iskažu svoju etiku, menadžerske sposobnosti i privrženost vladavini prava.

Komparativni pokazatelji revizorskih izvještaja

Ured za reviziju institucija u Federaciji BiH, po izvršenim revizijama za 2011. godinu dao je **6 negativnih** mišljenja o poslovanju iskazanom u finansijskim izvještajima i to za Unsko-sanski, Srednjobosanski, Hercegovačko-neretvanski, Zapadnohercegovački, Kanton Sarajevo i Kanton 10.

Mišljenja s rezervom data su za 3 kantona (Tuzlanskom, Bosanskopodrinjskom i Posavskom kantonu,) dok Zeničko-dobojski kanton nije bio obuhvaćen revizijom jer Ured za reviziju institucija FBiH u izvještaju „preskače“ kanton koji je u prethodnom izvještaju dobio pozitivno mišljenje.

Ured za reviziju institucija FBiH dao je 222 preporuke za otklanjanje nepravilnosti u poslovanju, od čega najviše Zapadnohercegovačkom kantonu - 34 a najmanje Hercegovačko-neretvanskom - 19, dok je u Tuzlanskom kantonu evidentirana 21 preporuka.

Izvještaju o reviziji finansijskih izvještaja Budžeta Tuzlanskog kantona za 2011

Sva revizorska zapažanja Ured je prikazao u **Izvještaju o reviziji finansijskih izvještaja Budžeta Tuzlanskog kantona za 2011.** godinu¹² koji je 27.7.2012. g. dostavljen predsjedniku Skupštine, premijeru i ministru finansija Tuzlanskog kantona . glavni revizor je u skladu sa zakonom obavezao rukovodstvo kantona da u roku od 60 dana od dana prijema obavijesti Ured o preduzetim aktivnostima na realizaciji datih preporuka u u cilju prevazilaženja nepravilnosti koje su identifikovane u revizorskem izvještaju. Vlada je 21.9.2012.g tj. u predviđenom roku sačinila i u skupštinsku proceduru uputila Program mjera za otklanjanje propusta i nepravilnosti u finansijskim Izvještajima Budžeta TK za 2011. g. Skupština Tuzlanskog kantona u devetomjesečnom periodu rada nije razmatrala Program mjera koji po pravilu nakon šire diskusije, obično biva privaćen.

---

¹² Revizija je izvršena u skladu Zakonom o reviziji institucija u FBiH ("Sl. novine FBiH", broj 22/06) i Okvirom međunarodnih standarda vrhovnih revizorskih institucija-ISSAI Okvir u BiH („Sl.glasnik BiH“ broj 38/11 i „Sl.novine FBiH“, broj 30/11).

Osnova za davanje **Mišljenja sa rezervom** za Tuzlanski kanton je sadržana u 4 osnovne primjedbe:

1. Nisu poštovane odredbe članova 4., 22. i 23. Zakona o budžetima u FBiH, jer **nije vršeno usaglašavanje rashoda sa ostvarenim prihodima**. Navedeno je imalo za posljedicu ostvareni deficit za 2011. godinu od 13.976.475 KM, odnosno akumulirani deficit od 44.287.235 KM (tačka 4.3. Izvještaja);
2. Ostvareno **prekoračenje izdataka** u iznosu od 550.165 KM nije iskazano na poziciji troškova već na poziciji razgraničenja, čime je umanjen ostvareni deficit 2011. godine za navedeni iznos (tačka 4.9. Izvještaja);
3. Konsolidirani **finansijski izvještaji nisu potpuni** obzirom da u istim **nisu iskazani prihodi i rashodi Direkcije za ceste** Tuzlanskog kantona (tačka 4.3. Izvještaja);
4. **Nisu dosljedno primjenjene odredbe Zakona o javnim nabavkama** BiH u svim slučajevima prilikom provođenja postupaka nabavki kako za stalna sredstva tako i za tekuće izdatke (tačka 4.6. Izvještaja).

Federalni revizori su u svom izvještaju naveli određen broj propusta i nepravilnosti a u cilju otklanjanja istih su dali nepravilnosti i 21 preporuku koje se nalaze u dodatku izvještaja.

Činjenica da je broj preporuka revizora u 2011.g. povećan za 10% i činjenica da se neki propusti ponavljaju i ne otklanjavaju, govori da kada je trošenje budžetskih sredstava u pitanju, ne može se govoriti o napretku, nego prije o bi se moglo govoriti o stagnaciji. Tu prije svega mislimo na neuspjeh Vlade da stabilizuje budžet kroz realno planiranje i da značajna finansijska sredstva sa kojima raspolaže Direkcija za ceste TK, uvrsti u Budžet. Obje aktivnosti su ranije najavljivanje kao nužna potreba i najavljivane su kako u ekspozeu tako i u političkim istupima stranaka parlamentarne većine, naročito u vremenu dok su bile u opoziciji.

I pored navedenih propusta Finansijski izvještaji Budžeta Tuzlanskog kantona, prema mišljenju revizora po svim bitnim pitanjima, prikazali istinito i objektivno, stanje imovine i obaveza na dan 31.12.2011. godine, rezultate poslovanja i izvršenja budžeta za 2011. godinu i bili usklađeni sa važećom zakonskom regulativom.

Dobru praksu predstavlja to što će Revizorski izvještaj bit će dostavljen i Tužilaštvu Tuzlanskog kantona, kako bi se vidjelo da li je u finansijskom poslovanju institucija Tuzlanskog kantona bilo zakonom zabranjenih radnji.

Detaljnija analiza tretmana revizorskog izvještaja od strane Skupštine Tuzlanskog kantona će biti prikazana u godišnjem izvještaju.

Među brojnim nedostatcima u finansijskom poslovanju institucija TK se nalazi i jedan nedostatak koji se odnosi na Skupštinu Tuzlanskog kantona. Vlada je prilikom kreiranja mera za otklanjanje nedostataka po preporuci revizora definisala kako postupiti. Kako je mera vrlo precizna prenosimo je u cijelosti.

1. KONSTATACIJA REVIZORA: U Izvještaju o reviziji, tačka 4.5.2. - Izdaci za materijal i usluge, strana 12, konstatovano je:

„...naknada troškova korištenja vlastitog vozila u službene svrhe obračunava po kantonalnom propisu iz 2002. godine u iznosu od 25 % prodajne cijene goriva za svaki pređeni kilometar... nije u skladu sa odredbama Federalne Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja po kojoj ova naknada iznosi 20% cijene litre goriva po pređenom kilometru...“

MJERA ZA POSTUPANJE: U narednom periodu dosljedno primjenjivati odredbe Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja i izvršiti povrat više isplaćenih naknada troškova korištenja vlastitog vozila u službene svrhe u 2011. godini.

IZVRŠILAC: Skupština Tuzlanskog kantona

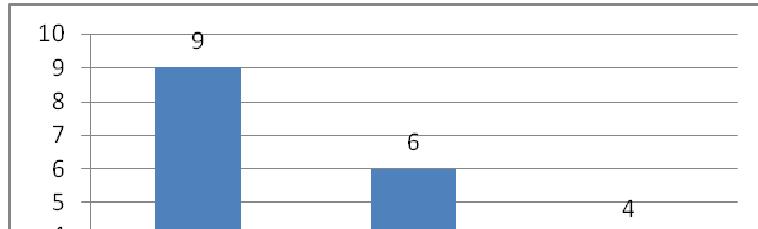
ROK ZA REALIZACIJU MJERE: odmah i kontinuirano

ORGAN/LICE ZADUŽENO ZA REALIZACIJU MJERE: Ovlašteno lice Skupštine

Program mjera za otklanjanje propusta i nepravilnosti u finansijskim Izvještajima Budžeta TK za 2011.

Program mjera predložen od strane Vlade je dokument koji se metodološki ne razlikuje od programa iz prethodnih godina, napravljen je tako da u sebi ima i izraženu namjeru Vlade „upravljanja rizicima svodeći ih na kontrolisanu/prihvatljivu mjeru, kako bi se otklonila mogućnost nastanka propusta i nepravilnosti u narednom periodu. Na sam program se ne bi moglo izreći ozbijnije primjedbe obzirom je sačinjen kao akcioni plan u kome su vrlo precizno navedeni: mjera za postupanje, izvršioci, rok za realizaciju mjere i orgran/lice zaduženo za realizaciju mjere. U izradi Programa mjera Vlade učestvovao je Ured za internu reviziju TK za koji je konstatovano da je i sam uočio većinu propusta.

Uprkos takvoj metodičnosti, preporuke iz prethodnog izvještaja su samo djelimično realizovane i od 19 konstatovanih, po 9 nije uopšte postupljeno, po 6 preporuka je djelimično postupljeno, dok je po svega 4 u potpunosti postupljeno. Podatak da je Vlada postupila po tek svakoj petoj preporuci revizora, govori da Vlada **nije realizovala vlastite mјere** za otklanjanje nedostataka koje je uočio revizor. Zbog toga postupak evaluacije i izvještavanja o toku realizacije mјera treba revidirati i precizirati i ne čekati da neizvršenje ponovo konstataju revizori.

Kako je za realizaciju mјera iz Programa bila jasno delegirana odgovornost ministara i menadžmenta budžetskih korisnika, njihovim neispunjavanjem su se stekli uslovi za utvrđivanje **disciplinske odgovornosti** zaduženih državnih službenika. Međutim, pošto nije poznat ni jedan takav slučaj sankcionisanja, možemo pretpostaviti da će istu sudbinu doživjeti najnovije revizorske preporuke i vladine mјere, te da će realizovanjem marginalnih preporuka kao i dosad biti stvoren tek privid uvažavanja mišljenja revizora i odlučnosti da se po preporukama postupa.

Rasprrava u Skupštini

Nakon Skupštinske rasprave o Programu mijera, poslanici su prihvatali mјere kao dobre i nije bilo poslanika koji su bili protiv predloženih Vladinih mјera za otklanjanje propusta .

Ono u čem su se složile i pozicija i opozicija je da Zakon o javnim nabavkama treba hitno revidirati kao i zakon o radu za koji poslanici smatraju da stimuliše rad na crno, a time i siromašenje budžeta i budžetskih

fondova. Takođe saglasnost je postojala u potrebi periodičnog izvještavanja o realizaciji mjera i da je u TK nedovoljno urađen sistem internih kontrola koje su glavna barijera neefikasnom trošenju budžeta i pojavi korupcije.

Većina „suzdržanih“ poslanika je iznijela niz primjedbi na način trošenja budžetskih sredstava, navodeći da su mnoge primjedbe Interne revizije mogле biti i ranije iznešene, nego se na ovakav način djeluje postfestum i sa velikom vjerovatnoćom da se sve ponovi u narednoj godini. Poslanici su takođe naveli da nije bilo dovoljno štedljivosti, da brojne komisije naplaćuju rad u radnom vremenu rade u nadzornim i upravnim odborima , a svoj posao odrađuju kao tezgu, da Program ne sadrži mjere kako smanjiti deficit, kako smanjiti administraciju za 20%,

Poslanici opozicije su podsjetili na nedosljednost sadašnje pozicije koja je dok je bila u opoziciji zalagala se da sredstva sa kojima raspolaže Direkcija cesta budu uvrštena u budžet , a sada kada to imju priliku i sprovesti i ne pomišljaju to da urade.

Poslanici su podcrtali da je dobro što su Izvještaji javni i što se šalju tužilaštvu i objavljiju na web stranici Vlade i što se ide na individualizaciju odgovornosti od vrha vlasti.

Poslanici opozicije su na kraju konstatovali da mjere za uravnoteženje budžeta nisu dovoljne, jer su mjere štednje iscrpljene i da Skupština treba zaključkom obavezati Vladu da napravi socijalni dijalog sa sindikatima, NVO-ima, kantonalnim institucijama i stručnim pojedincima, za uravnoteženje koje bi bilo realizovano u periodu 3 do 5 godina.

REALIZACIJA PROGRAMA RADA

Vlada Tuzlanskog kantona je još u decembru 2011. godine izradila nacrt Programa rada za 2012. g koji je upućen kao osnova za planiranje skupštinskog. Time su stvorene pretpostavke za programiran rad do usvajanja konačne verzije Programa rada.

Konačna verzija programa rada je po obimu 27% veća od programa rada iz prošle godine i sadrži 186 mjera. Povećanje mjera je rezultat realnijeg prikaza rada Vlade, a ne stvarnog povećanja obima rada. Jednostavnije rečeno Vlada ne radi više, nego planira bolje.

Kraća analiza Programa rada Vlade sa 186 planiranih mjera data je u posebnom odjeljku izvještaja.

Na samom početku ovog poglavlja treba istaći da odgovornost u ispunjenju programskih obaveza Vlade Tuzlanskog kantona dijele ministarstva i ostale kantonalne institucije koje ne djeluju kroz resore vlade (uprave, agencije, javna preduzeća,...) i koje su u programu rada bili predviđeni kao obrađivači ili zajednički obrađivači sa nekim od ministarstava. Zbog toga će se prilikom izvještavanja, dati i posebna ocjena učinka ove dvije grupacije obrađivača.

Realizacija programa rada Vlade

Generalno gledajući Vlada je u 2012 g. od planiranih 186 realizovala 156 mjeru i time postigla **84 %** realizacije Programa rada. U poređenju sa 2011. godinom stepen realizacije je manji za 4%, a među **30 nerealizovanih mjera** je i 8 zakona¹³, 3 strategije i 1 kantonalni plan.

Tipovi	Ukupno u programu za 2012 god	Ukupno razmatrano iz programa	Planirane mјere koje nisu razmatrane	Realizacije godišnjeg plana %
Analiza	4	3	1	75
Budžet	3	1	2	33
Elaborat	1	1		100
Finansijski plan	5	4	1	80
Informacija	31	26	5	84
Izvještaj	37	36	1	97
Odluka	27	25	2	93
Ostalo	6	4	2	67
Plan	5	4	1	80
Plan rada	1	0	1	0
Pravilnik	3	2	1	67
Program	31	28	3	90
Prostorni plan	1	1		100
Smjernice	3	3		100
Strategija	3	0	3	0
Uredba	1	1		100

¹³ Nerealizovanim se smatra i Zakon o novč

Zakon	24	17	7	71
Ukupno	186	156	30	84

Realizacija Programa rada Vlade TK– po tipu akta

Kao i u slučaju rada Skupštine, i za Vladu Tuzlanskog kantona možemo reći da je prekompozicija vlasti potrošila vrijeme, novac i radnu energiju, a da nije donijela vidljivu promjenu tj. nije zapažen bolji i efikasniji rad, nego čak naprotiv, u 2012. godini je došlo do smanjenja ispunjenja programiranih obaveza za 4%. Najveći podbačaj je bio u izradi strategija jer od 3 planirane, ni jedna nije utvrđena.

Realizacija programa rada po ministarstvima

Iz liste nerealizovanih mjera koja je data u prilogu i iz tabelarnog pregleda koji slijedi, vidljivo je da **10** ministarstava nije pratilo zacrtanu dinamiku utvrđivanja akata. Ispunjena planiranih obaveza ministarstava su se kretala od 56 % Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja do 92% Ministarstva za rad socijalnu politiku i povratak.

Slika i o boljim ministarstvima se znatno mijenja, ako kažemo da se među 2 ministarstva koja su ispunila sve planirane aktivnosti, nalazi Ministarstvo Poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede koje nije utvrdilo zakon o poticajima u poljoprivredi koji se nalazi samo u planu Skupštine, i Ministarstvo unutrašnjih poslova čija su 2 utvrđena zakona povučena i prije uvrštavanja u dnevni red 29. sjednice Skupštine TK.

Predlagaci	Ukupno u programu za 2012 god	Ukupno razmatrano iz programa	Planirane mjere a nisu razmatrane	%
Ministarstvo finansija	11	8	3	73
Ministarstvo zdravstva	14	12	2	86
Ministarstvo za boračka pitanja	13	11	2	85
Ministarstvo provosuđa i uprave	4	3	1	75
Ministarstvo razvoja i poduzetništva	7	5	2	71
Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva	11	8	3	73
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	18	18		100
Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak	13	12	1	92
Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta	38	32	6	84
Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja	9	5	4	56
Ministarstvo prostornog uređenja i zaštitu okolice	9	7	2	78
Ministarstvo unutrašnjih poslova	5	5		100

Tabela: Realizacija Programa rada Vlade TK– po resorima

U prilogu izvještaja je lista nerealizovanih mjera

JP "Međunarodni aerodrom Tuzla"	1	1		100
Kantonalni zavod za pružanje pravne pomoći	1	1		100
JU Disciplinski centar za maloljetnike	1	1		100
Direkcije cesta Tuzla	2	2		100
Ministarstva	2	2		100
Kantonalna uprava za šumarstvo	1	1		100
Odsjek za saobraćajnu edukaciju	1	1		100

Kao i prethodnih godina Vlada je na godišnjoj pres konferenciji predstavila svoj učinak gdje je od strane premijera i prisutnih ministara istaknuto da je 2012. godina bila te „teška ali izazovna“. Konstatovano je da je Vlada i u ovoj godini uprkos padu prihoda od 15 miliona napravila „samo 11 miliona deficit“. Premijer Čaušević je izjavio da je **zadovoljan radom Vlade** i da ohrabruje podatak da je došlo do porasta industrijske proizvodnje za 1,1, %. Da je započeto otklanjanje saobraćajne blokade TK, da su reformski procesi „negdje dali rezultate, a negdje su na početku“. Takođe istaknuto da je broj nezaposlenih u porastu, ali da je taj problem prisutan svugdje. Iako je izražena spremnost vlade da sve „novce usmjerava u novozapošljavanje“ u elaboraciji premjera nije bilo činjenica koje bi potvrdili rečeno. Tom prilikom je od strane premijera naveden „najnoviji podatak o **86 960** zaposlenih u Tuzlanskom kantonu“ kojim se potvrđuje da u Tuzlanskom kantonu nije bilo gubitaka radnih mjesta, nego je u 2012. g. broj novih radnih mjesta povećan za 2500.

Obzirom da pokazatelje o broju zaposlenih i broju nezaposlenih u Tuzlanskom kantonu, pratimo kroz naše izvještaje u kontinuitetu duži niz godina i da se koristimo zvaničnim statističkim podacima, navedeni podatak o broju zaposlenih **nismo koristili** zbog enormnog i do sada nezabilježenog povećanja broja zaposleneih od skoro 6000 lica koji smo imali namjeru prvo provjeriti, a zatim objaviti.

Razlog za rezervu prema najnovijem podatku o broju zaposlenih u Tuzlanskom kantonu imamo zbog 3 činjenice :

- ni jedan strateški razvojni dokument (Strategija razvoja i strategija zapošljavanja) ne predviđa mogućnost povećanja zaposlenih veću od 4000 osoba na godišnjem nivou, a ovdje se povećanje desilo za 1 mjesec
- objava informacije o povećanju zaposlenih za 6000 lica u TK u jednom mjesecu, nije pratio odgovarajući pokazatelj o adekvatnom smanjenju broja nezaposlenih
- prijava i uplata doprinosa za 6000 novozaposlenih je takva novost u fiskalnom sektoru, koja zavrjeđuje obrazloženje sa kojim se mjerama Vlade to postiglo¹⁴

U namjeri da se detaljnije pozabavimo i da javnost detaljnije informišemo o ovom fenomenu, obratili smo se Federalnoj poreskoj upravi koja je izvor podataka o broju zaposlenih i tražili objašnjenje statističkog pika. Već ranije u izvještaju je konstatovano da u Tuzlanskom kantonu nema stranih investicija i pa se prepostavlja da je povećanje broja zaposlenih posljedica ne otvaranja novih radnih mjesta nego legalizacije postojećih radnih mjesta iz sive ekonomije. Za javnost, a naročito novozaposlene biće interesantna mjera kojom je Vlada TK uspjela u kratkom vremenu postići veoma značajnije korake u **promjeni socijalne slike, ostvarenju radničkih prava i povećanju prihoda budžeta i vanbudžetskih fondova**.

¹⁴ Povećanje broja zaposlenih za 6000 ima za posljedicu enormno povećanje uplate doprinosa u iznosu 1,300 000 KM na godišnjem nivou i proporcionalno smanjenje socijalnih davanja koji su novouposleni primali za vrijeme nezaposlenosti

Detaljniju analizu o razlozima i posljedicama dramatične i nadamo se, afirmativne promjene broja zaposlenih od 6000 u Tuzlanskom kantonu, nastojaćemo pripremiti za naredni izvještaj.

Kao i u slučaju Skupštine i na ovoj pres konferenciji nije bilo dovoljno osvrta na uzroke nerealizovanja svih planiranih mjeru i razloga dvostrukog prekomponovanja vlasti.

Program rada Vlade i Skupštine TK za 2013. g.

Iako su u prošloj godini Vlada i Skupština donijele i odmah primjenile propis kojim je izmjenjena procedura usvajanja Programa rada, već u programiranju rada za 2013. g. obje institucije su bez ikakvog obrazloženja odstupile od njega. Program rada Skupštine je **usvojen 21.12.2012.** godine bez usvojenog, nacrta Programa rada Vlade, i Budžeta tako da poslanici prilikom usvajanja **nisu poznavali** ni finansijske kapacitete ni strateške ciljeve vlasti u 2013. godini.

Nacrt Programa rada Vlade je usvojen 6 dana kasnije, a prilikom usvajanja nacrta Programa rada Vlade je i sama konstatovala da je njegova „realizacija u određenoj mjeri uslovljena Budžetom Tuzlanskog kantona za 2013.g.“ Prilikom usvajanja nacrta Programa rada za 2013. godinu Vlada je istakla da će i u 2013.godini raditi na realizaciji 4 osnovna strateška cilja, a to su **poboljšanje ekonomskog položaja Tuzlanskog kantona, razvoj ljudskih resursa i unapređenje kvaliteta života, smanjenje i pravednija potrošnja,** kao i **učinkovitija organizacija organa uprave,** promjena sistema društvenih vrijednosti.

Inače Program rada Skupštine za 2013. g. ima 84 mjere što je za 27% više nego u prethodnim godinama. U programu rada je planirano donošenje 25 zakona, 3 strategije i 7 Planova od strateškog značaja

Interesantno je da se među mjerama ponovo nalaze 3 strategije koje nisu usvojene u 2012. godini i kao novi dokumenti Plan za borbu protiv korupcije i Akcioni Plan za mlade za 2013-2014..

Dokument Program za bolja i nova radna mjesta koji je u 2012. godini nakon usvajanja u formi nacrta upućen u javnu raspravu, nije planiran za razmatranje i usvajanje u 2013.godini, pa je ostala nedoumica da li je to slučajan propust ili to na direktni način potvrđuje odustajanje od ranije postavljenog cilja u oblasti zapošljavanja.

Detaljniju analizu Programa rada sa komparativnim pokazateljima ćemo objaviti u narednom izvještaju nakon usvajanja Programa rada Vlade za 2013. g.

KOORDINACIJA RADA VLADE I SKUPŠTINE

Koordinacija rada Vlade i Skupštine Tuzlanskog kantona tokom 2012. godine obilježena je slijedećim karakteristikama:

- Prilikom razmatranja mjera na sjednicama Skupštine stranke parlamentarne većine sve do prekompozicije vlasti su u potpunosti podržavale sve što je dolazilo iz Vlade
- Vlada TK je socijalni dijalog sa predstvincima sindikata vodila bez učešća ESV-a i sa djelimičnim uspjehom, ali je ipak uspjela u namjeri da predupriredi prenošenje nerješenih problema u Skupštinu
- Ključni dokument Budžet TK za 2012. g. predložen od Vlade, iako restiktivan donešen u Skupštini komotnom većinom glasova
- Vlada i Skupština su usvojili programe rada koji su metodološki različito dizajnirani, ali su vrlo visoko usaglašeni i po obimu i po rokovima
- Zakon o platama i naknadama u organima vlasti TK nije uopšte donešen iako je Administrativna skupštinska komisija sugerisali njegovo donošenje po hitnom postupku. Vlada i Skupština su ostale javnosti dužne iznijeti razloge nedonošenja
- Stavovi i zaključci skupštinskih komisija su uvažavani od strane Skupštine i Vlade pri donošenju odluka
- Vlada je donošenjem Odluke o metodologiji izrade i donošenja Programa rada i Izvještaja o radu Vlade Tuzlanskog kantona, kantonalnih organa uprave i upravnih organizacija, uspostavila jedinstven standard u izradi planskih i izvještajnih dokumenata koje rade kantonalne institucija i periodično upućuju Vladi i Skupštini na razmatranje
- Izradom Uputstva o metodologiji izrade izvještaja o radu i poslovanju javnih preduzeća stvorene su pretpostavke za meritorniju procjenu kvaliteta rada i olakšan postupak razmatranja i usvajanja od njih dostavljenih akata. Ovaj potencijal nije u dovoljnoj mjeri iskorišten, jer je nakon prekompozicije vlasti zanemarena procjena učinka čelnika javnih ustanova Kantona po osnovu kvaliteta rada, a prenaglašeno se insistiralo na odbijanju izvještaja o radu i namjeri za njihovim smjenama
- Zakoni upućeni od Vlade u Skupštinu nisu zadržavali dugo u skupštinskoj proceduri čime je obezbjeđena veća prohodnost i učinak. Izuzetak predstavlja Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osnivanju javne ustanove Bosanski kulturni centar Tuzlanskog kantona
- Kroz periodične sastanke sa predstvincima Predsjedništva, Vlade i Parlamenta FBiH, kroz neposredne kontakte prezentovani regionalni problemi i viđenje očekivanih rješavanja. Sastanci su održavani do prekompozicije vlasti
- Vlada Tuzlanskog kantona je preuzeila, ali nije ispunila obavezu da u najkraćem mogućem roku izvrši cjelovitu analizu kantonalnih propisa i predloži Skupštini skraćenja procedura u postupcima dobijanja

potrebnih odobrenja u oblasti građenja i prostornog planiranja. Do kraja 2012. g. ova obaveza je ispunjena samo djelimično

- Skupština je na prijedlog Vlade pokrenula inicijative za izmjene propisa na nivou FBiH koji koče rad kantonalnih institucija (Zakon o radu, Zakon o krivičnom postupku, Zakon o zdravstvenom osiguranju, set zakona iz oblasti socijalne zaštite,), ali do izmjene propisa još nije došlo niti se ovo pitanje tretira
- Nakon prekompozicije vlasti, 4 mjere koje su koncenzusom donešene od strane Vlade u starom sazivu, Skupština je odbila. Poslanici stranaka SDP i NSRZB nisu podržali dokumente koje su prethodno na Vladi usvojeni od ministara iz istih stranaka
- Dvije sjednice Skupštine hitnog karaktera, na kojima je na inicijativu Vlade prekomponovana parlamentarna većina i izvršena smjena 5 ministara, organizovane bez učešća Kolegija
- Između Vlade i Skupštine izostala koordinacija oko izrade prečišćenih tekstova zakona koji su višekratno mijenjani i dopunjavani, a koja bi olakšala njihovu primjenu. Do kraja 2012. godine izrađeni su prečišćeni tekstovi samo 3 zakona
- Vlada i Skupština odbile 7 informacija i izvještaja o radu kantonalnih institucija među kojima se nalaze i 2 javna preduzeća koja su poslovala bez gubitaka
- Prilikom iznošenja stavova skupštinskih tijela nakon prekompozicije vlasti nestala je bezrezervna podrška vladinim mjerama i sve je češće disharmonično iznošenje stavova i nepodržavanje odluka Vlade i Skupštine.
- Prilikom programiranja rada Skupštine za 2013. g., planiranje urađeno bez poznavanja strateških ciljeva budžetskih kapaciteta sa kojim će biti realizovane planirane aktivnosti
- Nakon izražavanja nezadovoljstva članova Kolegija da materijale koji se predlažu za sjednicu ne prate adekvatna obrazloženja Predsjednik Skupštine zatražio od Vlade da na svaku sjednicu Kolegija Skupštine ubuduće uputi predstavnika Vlade.
- Vlada je nakon utvrđivanja, povukla sa dnevnog reda Skupštine 2 zakona o iz nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova, zbog primjedbi OHR-a na smanjenje nezavisnosti u radu Nezavisnog odbora

PRIMANJA ČLANOVA VLADE

Učešće ministara u radu Vlade

Karakteristika rada Vlade u prvoj godini mandata je bila da je učešće ministara na sjednicama bilo znatno redovnije, nego u prethodnom mandatu. U drugoj godini rada Vlade, odsustva nekih ministara su bila sve češća, te su poprimila razmjere prakse Vlade iz prethodnog saziva (npr ministar Amir Husić je odsustvovao sa skoro svake četvrte sjednice, a ministrica Dijana Bilanović je odsustvovala sa svake pete sjednice Vlade). Interesantno je da je visoka redovnost na sjednicama Vlade bila naročito izražena kod ministara stranke SDA dok nisu smijenjeni.

Predstavnik	Stranka	Ukupno	Prisutan	Odsutan
Aktuelna vlada				
Ajanović Edin	NSRB	32	27	5
Avdibašić Vukadinović Nađa	SDP	50	48	2
Bijedić Alisa	SDP	32	28	4
[REDACTED]	SDP	50	41	9
Čaušević Sead	SDP	50	49	1
Hadžić Senahid	BPS	2	2	0
Hadžiselimović Mirsad		31	28	3
Hasić Sead	SDP	50	45	5

Husić Amđr 27999418 0 0 1 456 408.32 Tm [(5)3.43819( )]TJ ET Q 0.30903580.507813 0.742188 r3580.503487.67 4 4 r

naknadama u organima vlasti Federacije BiH (sl. Novine FBiH 45/10). Potrebu da se primanja javnih zvaničnika regulišu zakonom prepozna je i Administrativna komisija Skupštine, koja je prema kolegiju uputila inicijativu za hitno donošenje odgovarajućeg zakona.

Rast primanja javnih zvaničnika Bosne i Hercegovine, a naročito poslanika, zabilježen je na svim nivoima vlasti, i obzirom da se desio pred samu ekonomsku krizu, u fokusu je javnosti više godina. Primanja poslanika Skupštine i članova Vlade Tuzlanskog kantona takođe zaokupljaju pažnju javnosti Tuzlanskog kantona.

Višekratnim odlukama Administrativne komisije, primanja poslanika i članova Vlade su zaustavljena u stalnom rastu još 2009 godine. **Vlada i Skupština su u 2011. godini zadržale nivo plata sa konca 2010. godine, a nakon pada prihoda, na kraju 2011. godine plate su dodatno umanjene za 2% kao i ostalim budžetskim korisnicima.**

Kako smanjenje plata od 2% nije u dovoljnoj mjeri izbalansiralo prihode sa budžetskim rashodima, Vlada je prilikom izrade nacrta Budžeta za 2012. g. pokušala izdjeljovati dodatno smanjenje plata svih budžetskih korisnika pa i svoja primanja. Nakon dugotrajnih pregovora i štrajkova plate su konačno smanjene za svega 2,5 %. Kroz štrajk uposlenika obrazovanja, koji je uslijedio početkom marta, štrajkači su pored ostalih zahtjeva tražili da se primanja javnih zvaničnika smanje i hitno regulišu zakonom.

Znatno više nego u prethodnim mandatima ministri Vlade su uključeni u rad brojnih komisija, timova, radnih grupa ili kantonalnih tijela. **Dodatna primanja** za rad u tim tijelima definisana su posebnim odlukama Vlade i **stalna** su kao npr. u Kantonalnom štabu civilne zaštite (mjesečna naknada 200 KM za predsjednika i 150 KM za članove), i Ekonomsko socijalnom vijeću (mjesečna naknada za članove ministre je 270 KM). Sjednice radnih tijela se, pritom, po pravilu održavaju u radno vrijeme članova Vlade.

Jednokratna dodatna primanja su karakteristična za angažovanje u povremenim radnim grupama.

U tabelarnom pregledu primanja koji slijedi, date su plate i naknade članova Vlade Tuzlanskog kantona za 2012. g. Tabelarni pregled, po prvi put sadrži i podatke o naknadama ministara koje su oni primali pored plata. Sa ovim naknadama, prosječna primanja članova Vlade su 3.361 KM, **u rangu su primanja poslanika** i nisu se znatno mijenjala u odnosu na 2011. godinu.

Razlike u primanjima poslanika i članova Vlade skoro da i nema, međutim naslijedeni propisi i dalje različito nagrađuju čelnike Vlade i Skupštine. Primanja predsjednika Skupštine su neobjašnjivo i znatno veća od primanja premijera kantona.

Za razliku od Vlade, Skupština Tuzlanskog kantona nije javnim učinila primanja poslanika, čime je bespotrebno stvorila sliku o nekonistentnosti 2 tijela u tretiranju javnost rada javnih zvaničnika.

VLADA TK	NETO ISPLATE	TOPLI OBROK	RAD U KOMISIJAMA	UKUPNO	PROSJEČNO	NAPOMENA
Čaušević Sead	45.018,45	1.407,00		46.425,45	3868,7875	
Knežiček Željko	36.567,27	1.568,00	4.140,00	42.275,27	3522,9392	
Pavlović-Čavić Nada	36.451,32	1.463,00	750	38.664,32	3222,0267	
Hasić Sead	36.644,63	1.596,00	3.690,00	41.930,63	3494,2192	

Avdibašić-Vukadinović Nađija	35.897,51	1.512,00	3.240,00	40.649,51	3387,4592	
Taletović Alen	32.213,70	1.575,00		33.788,70	2815,725	
Bilanović Dijana	34.466,63	1.400,00	300	36.166,63	3013,8858	
Ajanović Edin	18.520,85	805		19.325,85	3451,0446	Od 14.06.2012.g.
Bijedić Alisa	18.123,10	854	225	19.202,10	3428,9464	Od 13.06.2012.g.
Husić Amir	17.795,22	665	150	18.610,22	3323,2536	Od 13.06.2012.g.
Hadžiselimović Mirsad	18.910,62	875	1.920,00	21.705,62	3876,0036	Od 13.06.2012.g.
Mahmutović Zijad	17.895,74	749		18.644,74	3329,4179	Od 14.06.2012.g.
Hadžić Senaid	265,97	42		307,97		Od 24.12.2012.g.
<i>Smjenjeni i članovi vlade koji su podnijeli ostavku</i>						
Čačković Aziz	33.244,17	1.393,00	1.000,00	35.637,17	2969,7642	Na raspolaganju od 24.12.2012.g.
Lazić Mlađan	32.368,24	700		33.068,24	2755,6867	Na raspolaganju od 12.06.2012.g.
Škahić Imšir	35.936,12	700		36.636,12	3053,01	Na raspolaganju od 13.06.2012.g.
Gutić Bego	15.243,00	728		15.971,00	2535,0794	Do 08.06.2012.g.
Aljić Asim	14.929,78	721		15.650,78	2484,2508	Do 13.06.2012.g.
Bubić Senija	15.668,38	700		16.368,38	2598,1556	Do 12.06.2012.g.
UKUPNO	496.160,70	19.453,00	15.415	515.613,70	3361	

Tabela: Primanja članova Vlade za 2012. g.

Poredeći primanja profesionalnih poslanika i članova Vlade sa prosječnim primanjima uposlenika u Tuzlanskom kantonu¹⁶, vidljivo je da su ista preko 4,5 puta veća, što predstavlja razlog zbog kojeg se sve veći broj poslanika odlučuje za profesionalan poslanički status i za najbolje plate u kantonu.

Dodatno primamljivim poziciju profesionalnog poslanika i članova vlade čini i privilegija da na platnom spisku Skupštine mogu ostati i u petoj godini nakon mandata tj. nakon prestanka javne funkcije.

Stanje u kojem su plate javnih zvaničnika višestruko veće od prosječne plate poreskih obveznika je neodrživo, te su očekivanja da će poslanici u ovom mandatu prepoznati potrebu revidiranja vlastitih privilegija i napokon usvojiti **zakon kojim će smanjiti svoje plate** i time pokazati razumijevanje za teško ekonomsko stanje u kome se nalazi većina građana.

¹⁶ Prosječna primanja uposlenika u Tuzlanskom kantonu su 723 KM – podatak za oktobar 2012. g. preuzet iz biltena Br 8 Federalnog zavoda za statistiku

ZAKLJUČCI

NEZAPOSLENOST I DALJE RASTE, VLADINE MJERE NE DOTIČU PROBLEME

Premijer Sead Čaušević je u prilikom imenovanja u ekspozeu najavio da će se efikasnost rada kantonalne uprave mjeriti kroz njen doprinos rastu zaposlenosti, GDP-a, investicija, izvoza i boljeg standarda građana. Ni jedan od navedenih pokazetala u 2012. g. nije doživio rast, tako da se za Vladu Tuzlanskog kantona može reći da nije uspjela život građana učiniti boljim i kvalitetnijim, a i da je, zasad bar, pala na testu efikasnosti, koji je sama postavila.

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku najnepovoljniji statistički pokazatelji su bili u avgustu 2012. godine kada je u Tuzlanskom kantonu bilo registrirano najmanje zaposlenih osoba **80.315**, i najveći broj nezaposlenih ikada – **98.293** osobe. Vrlo nepovoljni trendovi u oblasti zapošljavanja govore da su se aktuelne vladine mjere pokazale kao neefikasne ili da one prave mjere nisu ni donešene.

REALIZACIJA PROGRAMA RADA VLADE U 2012. MANJA NEGO U 2011.GODINI

Vlada je u 2012 g. od planiranih 186 realizovala 156 mjeru i time postigla **84 %** realizacije Programa rada. U poređenju sa 2011. godinom stepen realizacije je manji za 4%, a među **30 nerealizovanih mjera** je i 8 zakona¹⁷, 3 strategije i 1 kantonalni plan.

Kao i u slučaju rada Skupštine, i za Vladu Tuzlanskog kantona možemo reći da je prekompozicija vlasti potrošila vrijeme, novac i radnu energiju, a da nije donijela bolji i efikasniji rad, nego čak naprotiv, u 2012. godini je došlo do smanjenja ispunjenja programiranih obaveza za 4%. Najveći podbačaj je bio u izradi strategija jer od 3 planirane, ni jedna nije utvrđena.

PLANIRANJE URÄĐENO BEZ POZNAVANJA BUDŽETA TK I UZ INOVIRANE CILJEVE

Iako su u prošloj godini Vlada i Skupština donijele i odmah primjene propis kojim je izmjenjena procedura usvajanja Programa rada, već u programiranju rada za 2013. g. obje institucije su bez ikakvog obrazloženja odstupile od njega. Program rada Skupštine je **usvojen 21.12.2012.** godine bez usvojenog, nacrta Programa rada Vlade, i Budžeta tako da poslanici prilikom usvajanja **nisu poznavali** ni finansijske kapacitete ni strateške ciljeve vlasti u 2013. godini.

Nacrt Programa rada Vlade je usvojen 6 dana kasnije, a prilikom usvajanja nacrta Programa rada za 2013. godinu Vlada je istakla da će i u 2013. godini raditi na realizaciji 4 osnovna strateška cilja, a to su **poboljšanje ekonomskog položaja Tuzlanskog kantona, razvoj ljudskih resursa i unapređenje kvaliteta života, smanjenje i pravednija potrošnja, kao i učinkovitija organizacija organa uprave, promjena sistema društvenih vrijednosti.**

---

¹⁷ Nerealizovanim se smatra i Zakon o novčanoj podršci u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji koji je bio samo programska obaveza Skupštine a ne i Vlade

KRAJNJE SKROMAN OBIM PLANIRANIH OBAVEZA VEĆINE MINISTARSTAVA, NIJE REALIZOVAN OD STRANE 10 MINISTARSTAVA

Na kraju 2012. godine **10** ministarstava nije u potpunosti realizovalo planirano i pratilo zacrtanu dinamiku utvrđivanja akata. Ispunjena planiranih obaveza ministarstava su se kretala od 56 % Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja do 92% Ministarstva za rad socijalnu politiku i povratak.

I slika o 2 ministarstva koja su realizovali sve planirane obaveze se znatno mijenja, ako kažemo da Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede koje nije utvrdilo zakon o poticajima u poljoprivredi koji se nalazi samo u planu Skupštine, dok su kod Ministarstva unutrašnjih poslova 2 utvrđena zakona povučena i prije uvrštanja u dnevni red 29. sjednice Skupštine TK.

Kao i prethodnih I u ovoj godini su niskim obimom planiranja i niskim procentom realizacije mjera, pojedina ministarstva ukazivala na besmislenost svoga postojanja jer i ono malo što planiraju ne mogu da realizuju. Ranije obećavanu reformu kantonalne uprave treba hitno sprovesti spajanjem srodnih resora i racionalizacijom po ministarstvima.

U VLADI 38 KOMISIJA ČIJI SE RAD PLAĆA

Krajem 2012. godine, nakon nekoliko usaglašavanja Vlada je usvojila konačnu listu sa čak 38 radnih tijela za čiji će se rad isplaćivati novčana naknada. Naviše radnih tijela u kojima se rad plaća je u Ministarstvu obrazovanja nauke, kulture i sporta (7), MUP (6) i Ministarstvo za boračka pitanja (5). Neke radne grupe su na početku mandata radile i bez naknada, dok je dio njih imao naknade za svoj rad, međutim zapaženo je da su i ministri naplaćivali rad u komisijama, iako su obavljali djelatnosti iz djelokruga rada Vlade i u radno vrijeme .

Revizori su zapazili ovaj propust i u svojim izveštajima kroz preporuku tražili da se prekine sa takvom praksom.

U TRI KVARTALA TRI SKUPŠTINSKE VEĆINE I TRI SASTAVA VLADA

Prekompozicijom vlasti koja je nastala na inicijativu SDP-a, broj mandata pozicije smanjen sa 25 na 19 i sa 71% pao je na 54%. Nova parlamentarna većina koju su činili SDP, SBB i NSRZB, bez sjednica Kolegija Skupštine sazivanjem hitnih sjednica Skupštine, organizovale smjenu starih i imenovanje novih ministara.

U obrazloženju premijera Čauševića kao razlozi smjene ministara navedeni su „sporo provođenje reformi i promjena odnosno nefunkcionisanje koalicionih vlasti na odgovarajućim nivoima, i slabosti u izvršavanju osnovnih funkcija iz nadležnosti Tuzlanskog kantona“.

U nastojanju da skupštinsku većinu ojača, SDP je ušao u pregovore i sa strankom BPS. Pregовори су okončani 20.11. 2012. na način da je i ona postala dio parlamentarne većine, čime se broj poslanika pozicije, u parlamentu povećao na 21 (60%). Koncem godine su unutar parlamentarne većine su bila prisutna nova politička previranja, zbog čega postoji bojazan da će izostati najavljeni „snažna podrška Vladi TK korz široku parlamentarnu većinu“.

PROBLEMI U KOALICIJAMA UDALJAVAJU VLAST OD PROBLEMA GRAĐANA

Politička zbivanja i koaliranje na višim nivoima vlasti su takva da sa sigurnošću možemo reći da u Tuzlanskom kantonu proces formiranja stabilne parlamentarne većine još nije okončan i da će ostatak mandata biti obilježen čestim promjenama i korištenjem mehanizama političkog djelovanja koje do sada nisu

korištene. Sve to govori da će vlade na svim nivoima biti sve dalje od bavljenja problemima građana, a da će se sve više baviti sami sobom i problemima koji prate nestabilne koalicije.

MINISTRI DOBRI, A SMIJENJENI

Premijer je postizbornu Vladu TK nazvao najboljom u Federaciji BiH, a bivše ministre časnim ljudima koji su radili dobro dok su bili u Vladi, pa je ostao utisak da se iza ove nepomirljive kontradiktornosti, nadziru drugi razlozi smjene. Obzirom da je par mjeseci ranije Izvještaj o radu Vlade TK za 2012. g. za prihvaćen u parlamentu bez ijednog glasa protiv, razlozi za smjenu nikako nisu mogli biti nizak učinak smijenjenih ministara. Pogotovo što se među smijenjenim ministrima nalaze Bego Gutić i Senija Bubić koji su do tada ispunili sve što je planirano.

Sličnu pohvalu je premijer izrekao u vezi rada i učinka Aziza Čačkovića, a njegova smjena realizovana je kao politički ustupak BPS-u kao novom koalicionom partneru.

I REKONSTRUKCIJA VLASTI KOŠTA

Rekonstrukcija, vlasti pored ostalih imala i materijalne reprekusije koje su se ogledale u probijanja budžetskih stavki namijenjenih za rad Skupštine. Glavni nepredviđeni troškovi su nastali zbog organizovanja dvije hitne sjednice Skupštine (42.900 KM), povećanog broja sjednica radnih tijela i plata smijenjenih ministara. Nakon smjene broj plaćenih, a smijenjenih ministara se povećao na 3 tako da se procjenjuje se da su troškovi rekonstrukcije vlasti TK poreske obveznike na godišnjem nivou koštale preko 150.000 KM.

NEREALNO PLANIRANJE BUDŽETA

Budžet TK za 2012.g. u iznosu 355 milion KM je bio jedan od **najnižih** u posljednjih 5 godina i u poređenju sa prethodnim ocijenjen je kao **restriktivan i kompromisan, a prilikom usvajanja je bilo je malo onih koji su sa njime bili zadovoljni**. Vlada nije bila zadovoljna jer nije postigla očekivano smanjenje javne potrošnje, a budžetski korisnici, jer su nakon smanjenja plata otvorili vrata za daljnje smanjenje i revidiranje Kolektivnih ugovora. Ponajmanje su mogli biti zadovoljni nezaposleni Tuzlanskog kantona i brojna preduzeća jer u budžetu nije bilo mjesta za perspektivu razvoja u obećanim vladinim poticajima i finansiranje Akcionog plana zapošljavanja .

RASHODI POVEĆANI, A BUDŽET IZBALANSIRAN ZAHVALJUJUĆI DOMAĆEM ZADUŽIVANJU I NAPLATI DUGA

Pored neuravnoteženosti prihoda nad rashodima u 2012. godini, Vlada je Budžet rebalansirala i zbog sprovođenja odluke Skupštine TK o spajanju JU Srednja ekonomski škola i JU Srednja Trgovačka škola iz Tuzle.

Rebalans Budžeta je nakon utvrđivanja na Vladi 19.11.2012.g u istom iznosu od **355.664.005,13 KM** i bez izmjena usvojen u Skupštini 29.11.2012. godine. Ukupni **rashodi su povećani** za 503.858,32 u odnosu na planirane, a ovakva realizacija je bila moguća smo zahvaljujući naplati duga od JP Elektroprivrede u iznosu od 6.7 mil KM i povećanim primicima od domaćeg zaduživanja za 8 mil KM.

I U 2012. GODINI BUDŽET NESTABILAN, DEFICIT NEPOKRIVEN JER SU NEREALIZOVANA KREDITNA SREDSTVA MMF-A

Nakon konstantnog smanjenje prihoda i održavanja postojećih rashoda i u 2012. godini Tuzlanski kanton je imao nestabilan budžet, uvećan deficit. Zbog hronične besparice i neobezbjedenih budžetskih sredstava u 2012. g. nisu donešeni Zakon o poticajima u privredi i Akcioni plan zapošljavanja. Vlada je donijela odluku da stari kreditni dug MMF-a reprogramira, a novi usmjeri za pokrivanje deficita iz ranijih godina. Pošto su svi raniji deficiti nastali kao posljedica neumjerene javne potrošnje, istu je potrebno odlučno smanjivati a sva buduća zaduženja usmjeriti u razvoj.

BEZ MJERA KOJE IMAJU EFEKTE NA ŽIVOT GRAĐANA – U 2013. g. POTREBNE RADIKALNE MJERE

Relativno visokd

Zbog nefunkcionisanja vlasti po vertikali ministar Ministarstva trgovine turizma i saobraćaja Senaid Halilović , zbog velikog interesa kantona za donošenje Strategije turizma, najavio donošenje kantonalnih propisa i bez okvirnih zakona.

SREDSTVA OD PRIVATIZACIJE NAMIJENJENA ZA RAZVOJ I JAČANJE PRIVREDE IDU I U SOCIJALU

Priča o razvoju malih i srednjih preduzeća je bila više virtuelne prirode sve do usmjeravanja 7,7 miliona KM iz privatizacije namijenjene za poticaje u preduzetništvu.

Najava Vlade da će se povoljna kreditna sredstva za razvoj usmjeravati preko razvojne Razvojne banke samo u „zdrave“ privredne subjekte tj subjekte koji su kadri širiti svoje kapacitete i otvarati nova radna mjesta je bila optimistična sve dok se nije objavilo da će dio tih novaca biti usmjerjen i za socijalno zbrinjavanje zaposlnika privrednih društava u većinskom državnom vlasništvu. Ovim potezom a i kasnijim redovnim doznakama, Vlada je pokazala da još uvijek nema jasnu viziju rješenja za ove firme, njihove uposlenike niti je načisto sa kakvom ulogom u razvoju treba da učestvuje resorno ministarstvo.

JOŠ UVIJEK NEISKORIŠTEN POTENCIJAL ZA REGIONALNU SARADNJU KROZ FINANSIRANJE ZAJEDNIČKIH PROJEKATA

Regionalna saradnja kao šansa u procesu evropskih integracija ni u drugoj godini mandata nije iskorištena i još uvijek je na protokolarnom nivou, a usmjerena je isključivo na županije Republike Hrvatske.

Jedan dio sredstava IPA-fondova se dodjeljuje isključivo regionima koji nude projekte u kojem učestvuje više partnera, pa su iznevjerena očekivanja da će Vlada TK ostvarenjem i jačanjem veza sa drugim regionima iz okruženja stvoriti perspektivu za zajedničke projekte i veoma povoljno investiranje.

KADROVSKE PROMJENE U KANTONALNIM INSTITUCIJAMA I DALJE GLAVNI FOKUS VLADE

Prvu godinu mandata obilježile su brojne izmjene zakona kantonalnih institucija kojima je otvoren put za preuzimanje čelnih upravljačkih i direktorskih pozicija. Druga godina mandata je obilježena takođe smjenama ali kadrova SDA dojučerašnjih partnera u vlasti. Postupak smjena obavljen po jedinstvenoj matrici.(odbiti izvještaj o radu, smijeniti uprani odbor, imenovati podobnog direktora) . Kao vrh partijskog ponašanja vlade je samo formalno provođenje javnih konkursa za popunu upravljačkih tijela, jer se suštinski ta tijela popunjavaju partijskim kadrovima, a ne izborom ekspertnih kadrova sa najboljim profesionalnim referencama.

ODBIJANJEM IZVJEŠTAJA O RADU IZVRŠENA PRIPREMA ZA SMJENE NEPODOBNIH KADROVA U JAVNIM USTANOVAMA I PREDUZEĆIMA

Za razliku od drugog kvartala u trećem kvartalu nije bilo razrokov glasanja Vlade i Skupštine o 3 izvještaja o radu javnih preduzeća. Izvještaji o radu i poslovanju 3 javna institucije: JP "Šume TK" JP "Spreča" i JZU "Univerzitetsko klinički centar" Tuzla za 2011. g. su odbijena iako su prva dva sadržavali podatke da su preduzeća poslovala sa dobitkom. Ako je odbijanje izvještaja o radu javnih preduzeća koja su poslovala sa gubitkom argument za smjenu nesposobnih menadžera, stječe se utisak da je Skupština odbijanjem izvještaja o radu ustanova koje su uspješno poslovale, neprincipijelno pristala da učestvuje u političkim postavljenjima.

REVIZORSKO MIŠLJENJE S REZERVOM

Zbog nerealnog planiranja budžeta i neuvrštavanja poslovanja Direkcije za ceste TK u Budžet Tuzlanski kanton nije dobio pozitivno nego je dobio **mišljenje sa rezervom**. Federalni revizor dao 21 preporuku od kojih se većina ista kao one iz 2010. g. jer se nepravilnosti ponavljaju i iz godine u godinu, a ne otklanjaju. Podatak da je Vlada postupila po tek svakoj petoj preporuci revizora iz 2010. g. govori da Vlada **nije realizovala vlastite mjere** za otklanjanje nedostataka koje je uočio revizor.

Izvještaj o reviziji finansijskih izvještaja Budžeta TK za 2011. g. bit će dostavljen i Tužilaštvu Tuzlanskog kantona, kako bi se vidjelo da li je u finansijskom poslovanju institucija Tuzlanskog kantona bilo zakonom zabranjenih radnji.

NEGATIVNI TRENDovi I STAGNACIJA U RAZVOJU KANTONA

Pad neto plata, pad standarda građana, porast nezaposlenosti, zatvaranje radnih mesta i minimalna strana ulaganja su konstanta koja prati rad Vlasti u Tuzlanskom kantonu,

Vrlo nepovoljni trendovi u oblasti zapošljavanja su pokazatelji da su se aktuelne vladine mjere pokazale kao neefikasne ili da one prave mjere još uvijek nisu ni donešene.

STRANA ULAGANJA MISAONA IMENICA

U Tuzlanskom kantonu su najnepovoljniji pokazatelji oni koji se odnose na **strane investicije**. Njih u Tuzlanskom kantonu gotovo da i nema zbog loše, neodgovorne i nesložne politike koju vode političari na državnom nivou. Strani investitori se ne osjećaju sigurnim tako da većina investitora nakon početnih pregovora odustaje od ulaganja.¹⁸ Prema izjavama međunarodnih zvaničnika Bosna i Hercegovina je zemlja koja "gladuje" za stranim investicijama, ali strani investitori neće doći sve dok u njoj postoje prepreke koje ograničavaju poslovanje, kao što su korupcija i neusklađeni zakoni.

NEMA ČAK NI ZAVIČAJNIH INVESTICIONIH ULAGANJA

Iako su pokazatelji o investicijama u BiH katastrofalni, ni Bosna i Hercegovina, a ni Tuzlanski kanton nisu ništa preduzeli da uspostave vezu sa brojnom **BH dijasporom** i iskoriste njezin ogroman investicioni potencijal. Procjenjuje se da je BH dijaspora u BiH poslala cca 30 milijardi KM od kojih je većina završila kao pomoć, a ne kao investicija. Da su ova sredstva investirana, procjena je da bi se moglo otvoriti 100.000 novih radnih mesta. Iz svih aktivnosti vlasti TK u 2012. g. nije vidljivo da je ostvaren bilo kakav kontakt sa Svjetskim savezom diaspore BH, koji je ranije najavljivao da bi u slučaju davanja pogodnosti od strane vlasti, uvijek bio spreman za **zavičajna investiciona ulaganja**.¹⁹

UNAPRJEĐENJE POSLOVNOG AMBIJENTA

Tek nakon 2 godine mandata Vlada je napravila vidljive korake u unaprjeđenju poslovnog ambijenta. Prihvatanjem inicijativa za izmjena zakona na prijedlog interresnih grupa, tek je otpočet proces nužnog i prioritetnog zadatka. Zajednička implementacija Projekta poboljšanja poslovnog okruženja sa Svjetskom bankom kao partnerom, je garancija da će do pomaka u ovoj oblasti sigurno doći.

---

¹⁸ Prema podacima Direkcije za ekonomsko planiranje BiH, u devet mjeseci 2012. godine, u BiH je investirano svega 28 miliona eura, ili 81 posto manje nego u istom razdoblju protekle godine! Statističkih pokazatelja po kantonima nema pa se može smatrati da ravnomjerno dijele sudbinu države.

¹⁹Korišteni podaci iz izjave Omera Mijičevića člana GO Svjetskog saveza diaspore BH

NIJE POZNATO ŠTA JE OD RAZVOJNIH STRATEGIJA REALIZOVANO

Za 3 ranije usvojene strategije razvoja, zapošljavanja i poljoprivrede nije poznato u kojoj mjeri su realizovane jer nije postojao monitoring niti su Vlada i Skupština razmatrale periodične izveštaje stepenu realizacije. Bez obzira što su do sada minimalno realizovane i na mizeran način podržavane budžetom, neophodno je analizirati šta je realizovano i preispitati zašto kanton pati od hronične nekoordinacije u planiranju prioritetsnih razvojnih aktivnosti i obezbjeđenja finansijskog okvira sa kojim bi iste bile realizovane.

EU SUGERIŠE KLJUČNE MJERE ZA POBOLJŠANJE NAPRETKA U EVROPSKIM INTEGRACIJAMA

Među razmatranim mjerama Skupštine Tuzlanskog kantona se nije našao dokument „Popis ključnih mjera za 2013. godinu“ upućen od strane Štefana Filea člana Evropske komisije, prema Vijeću ministara i Direkcije za evropske integracije, u kojem je sugerisana neophodnost „uspostave djelotvornog mehanizma koordinacije između različitih razinama vlasti radi preuzimanja, provedbe i primjene zakonodavstva EU“.

Pismom obraćanja i zaključcima Vijeća ministara eksplicitno „zadužuju nadležne institucije i druga tijela uprave da navedene mjere uvrste u svoje planove rada za 2013.godinu“, a kantonalnoj vlasti po prvi put sugeriše uključenje i način učešća u procesu EU integracija.

PREPORUKE

Ekonomска kriza u svijetu ne prolazi, nego nailazi u talasima, a njezine posljedice u zemljama su različite i tek se sagledavaju. Centri civilnih inicijativa su u svojim izvještajima davali preporuke koje su prvenstveno bile usmjerene ka smanjenju javne potrošnje i stvaranju perspektiva za razvoj i novo zapošljavanje u realnom sektoru. Kako većina ekonomskih analiza pokazuje da će ekonomski kriza u BiH i TK biti nije prevladana, kroz ovaj izvještaj želimo obnoviti većinu ranije upućenih preporuka kojima bi njeni efekti mogli biti ublaženi.

1. Uvažiti sugestiju i preporuke Evropske komisije, Vijeća ministara i Direkcije za evropske integracije i mjere iz „**Popisa ključnih mjera za 2013. godinu**“ prioritetno uvrstiti u planove za 2013. godinu
1. Programiranje rada bazirati uz uvažavanje ciljeva iz usvojenih strategija i uz jasne i **mjerljive indikatore** promjene stanja u oblastima zapošljavanja, siromaštva, zdravstvene zaštite, obrazovanja i investiranja
2. Hitno i prioritetno razmatrati mjere kojima se povećava **zapošljavanje** i snažniji investicioni zamah (Zakon o poticajima u privredi, Akcioni plan zapošljavanja, analiza i izmjena propisa u TK)
3. Organizovati **tematsku sjednicu Skupštine** na temu „Aktuelno stanje u privredi, zapošljavanju i investiranju u TK“
4. Razmotriti operativni plan za suzbijanje sive ekonomije, rada na crno i nepoštivanja radničkih prava i razmatrati periodične izvještaje o stanju i realizaciji mjera
5. Pripremiti **Izvještaje o stepenu realizacije strategija razvoja TK**, strategije razvoja poljoprivrede i strategije zapošljavanja
6. Nakon donošenja inicijalnih mjera štednje, **sačiniti novu procjenu stanja uticaja negativnih efekata ekonomске krize na Tuzlanskom kantonu** i sačiniti Analizu realizacije ranije donešenog **Programa mjera za borbu protiv negativnih posljedica ekonomске krize**.
7. Izraditi **plan povećanja ubiranja prihoda, plan ili strategiju kreditnih zaduženja i plan priliva sredstva putem kreiranja projekata** kojima se pristupilo međunarodnim fondovima i fondovima na nivou države i entiteta, te **plan potencijalnih javnih radova** na području TK
8. Iskoristiti činjenicu da Tuzlanski kanton ima nisku kreditnu zaduženost, te podići kredite sa ciljem ekonomskog oporavka privrede te ih isključivo usmjeriti ka otvaranju radnih mesta u privredi
9. Donijeti Plan utroška kreditnih sredstava

10. Prilikom definisanja uslova i kriterija za dodjelu **kredita iz sredstava razvojne banke, veće pogodnosti dati recesijom pogodenim privrednim granama**

11. Nastaviti sa **prioritetnim razmatranjemi mjera razvojnog karaktera, i mjere za socijalno zbrinjavanje građana**

12. U Program rada Vlade i Skupštine za 2013. g. uvrstiti aktivnosti:
  - razmatranje **polugodišnjeg izvještaja/informacije** o radu Vlade i Skupštine TK sa prijedlozima mjera
  - razmatranje **godišnjeg izvještaja/informacije** Vlade i Skupštine TK
  - razmatranje godišnjeg učinka radnih tijela, radnih timova, sa prijedlozima mjera

13. Donijeti **Akcioni plan zapošljavanja i Zakon o poticaju privredi**

14. Programirati **Analizu efekata svih poticajnih mjera** sa ciljem ocjene kvaliteta mjera i efekata koje su trebale postići, te izvršiti eventualnu korekciju propisa

15. Nakon donošenja inicijalnih mjera štednje, **donijeti Plan štednje i Program mjera i aktivnosti za stabilizaciju Budžeta prema zahtjevima MMF-a**
  1. Inicirati izradu **Analize reforme javne uprave u Tuzlanskom kantonu**, sačiniti plan smanjenja javne uprave okrupnjavanjem srodnih resora, prvenstveno primjenjujući **princip racionalizacije**

  2. Prilikom upošljavanja u javnoj upravi i javnim preduzećima i kantonalnim ustanovama konkursne procedure provoditi javno, nepristrasno i bez uticaja politike

16. Izraditi socijalnu kartu stanovništva i insistirati na donošenju **Socijalnog program mjera za ublažavanje stanja socijalno ugroženih građana TK**

17. Pri donošenju mjera u Vladi sa posebnim senzibilitetom, odgovornošću i **visokom prioritetom** donositi odluke kojim se na kvalitetniji način rješavaju zdravstvena i socijalna prava **djece, obezbjedivši kontinuiranu isplatu dječijeg dodatka**

18. Izraditi **Analizu tržišta rada TK** i insistirati na **usklajivanju obrazovne politike sa potrebama privrede**

19. Donijeti **Strategiju za borbu protiv korupcije**, a uspostavom sistemskog rješavanja problema korupcije u javnom sektoru, rasteretiti skupštinsku Komisiju za borbu protiv korupcije

20. Donijeti strategije razvoja sporta, turizma i saobraćaja

21. Uvesti zapisničko evidentiranje prisutnosti ministara na sjednicama Skupštine
22. Pratiti da li se poštuju mjere štednje i ranije donešene upute o **ukidanju naplate naknade za rad u vladinim komisijama** za vladine državne službenike i namještenike
23. Izraditi godišnju analizu realizacije vladinih zaključaka sa prijedlogom mjera
24. Neposredno pred sjednicu Skupštine analizirati aktuelne i zaostale obaveze u vezi sa poslaničkim pitanjima i inicijativama
- 25. Donijeti Zakon o pravima izabralih dužnosnika i nosilaca izvršnih funkcija i savjetnika u organima vlasti Tuzlanskog kantona**
26. Izvršiti analizu zakonskog ambijenta i izvršiti usklađivanje kantonalnih propisa kojima će se **skratiti vrijeme i pojednostaviti procedura registrovanja i pokretanja biznisa** i time otvoriti povoljnija pozicija za domaće i strane ulagače.
27. Zakone donositi u skladu sa potrebama koje zahtijeva realizacija strateških razvojnih dokumenata, a kroz transparentan postupak i **funkcionalne javne rasprave**
- 28. Insistirati na donošenju Programa zajedničkog djelovanja Vlade FBiH i kantonalnih vlada u ostvarivanju politika iz oblasti koje se odnose na rad, socijalnu politiku, zdravstvo i boračko-invalidsku zaštitu i isti uvrstiti u Program rada Skupštine za 2012. g., kao i načine finansiranja**
- 29. Vlada i Ministarstvo za razvoj i preduzetništvo trebaju sa Prijedlogom liste kandovanih i odobrenih projekata** upoznati sve privredne subjekte TK, a prema predlagачima trebaju uputiti preciznu metodologiju sa terminima obuke projekt timova i terminima predlaganja projekata za naredni ciklus
30. Preispitati mogućnost obavezivanja snažnijeg uključenja **Kantonalnog pravobranilaštva** u očuvanju javne imovine kantona u postupcima nepravilno vođenih stečajnih postupaka i usurpacije javnih površina
31. Vlada kroz otvoreni socijalni dijalog sa sindikatima, boračkim organizacijama, privrednicima i svim ostalim akterima, treba da donese odluke kojima će umanjiti probleme ekonomске krize i izbjegći scenarije ekonomskog kolapsa
32. U aktivnosti pregovaranja sa sindikatima uključiti Ekonomsko –socijalno vijeće
33. Razmotriti i realizovati zaključke sa XIV sjednice ESV-a u kojima se sugeriše rasterećenje privrede i podizanje konkurentne sposobnosti

34. Pokrenuti neophodne korake i aktivnosti neophodne za korekciju i reviziju Kolektivnih ugovora kako bi se spriječilo stvaranje unutrašnjeg duga
35. Pojednostaviti procedure za dostupnost informacija, uvođenjem E-pristupa informacijama
36. Realizovati sve preporuke Ureda za reviziju institucija FBiH i uvesti obavezu periodičnog evaluiranja realizacije Programa mjera Vlade na otklanjanju nedostataka u finansijskom poslovanju
37. Razmatrati revizorske izvještaje o reviziji finansijskih izvještaja JU Služba za zapošljavanje TK i JU Zavod zdravstvenog osiguranja TK
38. Stvoriti prepostavke za **zatvaranje** kolektivnih izbjegličkih centara
39. Obezbjediti budžetsku liniju i razviti sistem podrške projektima nevladinog sektora finansiranih IPA i ostalim međunarodnim fondovima, kroz **obezbjedenje sredstava za participaciju** i time stvoriti prepostavke za zahvatanje desetostruko većih iznosa
40. Vlada i Skupština Tuzlanskog kantona bi trebali da prilikom izbora kandidata za javne i druge kantonalne funkcije u kriterijima za izbor zatjevati da svaki kandidat ima uvjerenje da redovno izmiruje sve poreske i komunalne obaveze

DODATAK – NEREALIZOVANE MJERE

U nastavku je dat tabelarni pregledi svih **nerealizovanih** mjera iz Programu rada Vlade TK za 2012. g. sa obrazloženjima

Naziv mjere	Predlagač	Tip	Vlada Rok nac.	Vlada Rok prij.	Skupšt. Rok nac.	Skupšt. Rok prij.	Obrazloženje
Budžet Tuzlanskog kantona za 2013. godinu	Ministarstvo finansija	Budžet	10	12	10	12	Zbog kašnjenja u dostavljanju budžetskih zahtjeva i dodatne analize prihoda za 2013.godinu a u skladu sa članom 21. Zakona o budžetima u Federaciji BiH, Vlada kantona donijela odluku da se finansiranje Tuzlanskog kantona za period 01.01.-31.03.2013.godine vrši na osnovu Odluke o privremenom finansiranju TK („Sl.novine TK“,broj:15/12)
Zakon o izvršenju Budžeta Tuzlanskog kantona za 2013. godinu	Ministarstvo finansija	Zakon	10	12	10	12	Razlog kao i u vezi nedonošenja Budžeta
Dokument okvirnog Budžeta Tuzlanskog kantona za period 2013 - 2015. godine	Ministarstvo finansija	Budžet		6			Nije usvojen zbog nedovršenih usaglašavanja rashodovne strane DOB-a koja je znatno veća u odnosu na projekciju prihoda za period 2013-2015.godina.
Finansijski plan Zavoda zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona za 2013. godinu	Ministarstvo zdravstva Zavod zdravstvenog osiguranja	Finansijski plan		12		12	Budući da je donešena Odluka o privremenom finansiranju Tuzlanskog kantona za period januar – mart 2013. godine, donešena je i odluka o privremenom finansiranju Zavoda zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona za isti period.
Izvještaj o izvršenju finansijskog plana Zavoda zdravstvenog osiguranja Tuzlanskog kantona za period 01.01.-30.09.2011. godine	Ministarstvo zdravstva Zavod zdravstvenog osiguranja	Izvještaj		11			Nema obrazloženja
Odluka o utvrđivanju uslova, kriterija i postupka za dodjelu sredstava u svrhu zapošljavanja boraca i članova njihovih porodica	Ministarstvo za boračka pitanja	Odluka		12			Nema obrazloženja
Program o rasporedu sredstava za dodjelu sredstava u svrhu zapošljavanja boraca i članova njihovih porodica - za 2012. g.	Ministarstvo za boračka pitanja	Program		12			Nema obrazloženja
Zakon o državnim službenicima i namještenicima u Tuzlanskom kantonu	Ministarstvo provosuđa i uprave	Zakon	6	9	6	9	Isti ponuđen u nacrtu početkom jula, ali je radi usaglašavanja povučen sa sjednice
Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o raseljenim licima i povratnicima u Tuzlanski kanton i izbjeglicama iz Bosne i Hercegovine	Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak	Zakon	11	12			Obzirom da još nije donešen Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o raseljenim licima i povratnicima FBiH i izbjeglicama BiH , ministarstvo izjavljuje da nije u obavezi niti u mogućnosti da pripremi zakon
Informacija o efektima ulaganja iz	Ministarstvo	Informacija		7			Obzirom da do 31.12. 2012. godine nisu doznačena

Budžeta Tuzlanskog kantona za 2011. godinu, budžetske pozicije "Podrška razvoju kantona" - za 2012. g.	razvoja i poduzetništva						namjenska sredstva na račune korisnika sredstava, zbog čega nisu mogli biti realizovani projekti u ugovornom periodu."
Zakon o sanaciji posljedica slijeganja zemljišta u gradu Tuzli uslijed nekontrolisane eksploatacije slane vode	Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva	Zakon	6	9	6	9	Zakon nije realizovan iz razloga što još uвijek nije donesena pravosnažna presuda po tužbi općine Tuzla, a drugostepenom presudom predmet je vraćen na ponovni postupak. Poшто tužbom nije obuhvaćen samo Reudnik soli, mora se sudskim putem utvrditi ko je i u kojem obimu prouzrokovao štetu. Tek nakon toga stvorit će se uslovi za eventualno donošenje zakona ili rješavanja tog pitanja na drugi način.
Informacija o pripremi za privatizaciju privrednih društava sa većinskim državnim kapitalom iz resorne nadležnosti	Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva	Informacija		10			Informacija je saчинjena u oktobru 2012. godine, a istu je trebalo dopuniti sa podacima iz Kantonalne agencije za privatizaciju. Nakon što je Ministarstvo dobilo tražene podatke, informacija je upućena Vladi kantona u januaru 2013. godine.
Informacija o utrošku sredstava sa budžetske pozicije "Intervencije javnim preduzećima i privrednim društvima" 13010002 sa postignutima efektima za 2012. g.	Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva	Informacija		12			Obzirom da je došlo do rebalansa Budžeta TK za 2012. godinu, odluke o raspodjeli sredstava su morale biti prilagođene rebalansu. Kako su iste donesene krajem decembra 2012. godine predmetna informacija će biti upućena na Vladu TK u narednom mjesecu.
Analiza o zapošljavanju osoba sa visokom stručnom spremom koje odrađuju pripravnički staž na Tuzlanskom kantonu sa osvrtom na osobe koje angažuju Centri za socijalni	Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak	Analiza		12			Nije realizovana u predviđenom terminu iz razloga što je došlo do kašnjenja usvajanja Budžeta opština za 2012.g. tako da je došlo do prolongiranja aktivnosti oko odabira pripravnika. Informacija će prema Vladi biti dostavljena naknadno
Zakon o osnovama naučno-istraživačke djelatnosti i koordinaciji unutrašnje i međunarodne naučno-istraživačke saradnje	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta	Zakon	9	11			Nema obrazloženja
Godišnji program razvoja sporta Tuzlanskog kantona za 2012. godinu	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta	Program		11			Nema obrazloženja
Odluka o utvrđivanju uslova, kriterija i postupka za dodjelu četverogodišnje kantonalne stipendije sportistima sa područja Tuzlanskog kantona	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta	Odluka		9			Nema obrazloženja
Strategija razvoja sporta u Tuzlanskom kantonu	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta	Strategija		10		10	Nema obrazloženja
Informacija o stanju u oblasti sporta na području Tuzlanskog kantona u 2011. godini	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta	Informacija		10			Nema obrazloženja
Pravilnik o ocjenjivanju rada i sticanju višeg stručnog zvanja nastavnika, profesora i stručnih saradnika u osnovnim i srednjim školama te	Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta	Pravilnik		3			Nema obrazloženja

odgajatelja u predškolskim ustanovama i domovima učenika							
Zakon o turističkoj djelatnosti	Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja	Zakon	10	12	10	12	Zakon nije urađen jer nije donešen entitetski koji je osnova za izradu kantonalnog zakona
Strategija razvoja saobraćaja u Tuzlanskom kantonu	Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja	Strategija		7		7	Kako je Strategija razvoja saobraćaja u Tuzlanskom kantonu jedan od strateških dokumenata koji treba biti kompatibilan sa Strategijom razvoja saobraćaja na području Federacije BiH, te kako Strategije trebaju biti donesene „od vrha pa do nižih nivoa vlasti“, navedeni dokument nismo bili u mogućnosti izraditi u planiranom obimu i zadatim vremenskim rokovima u 2012. godini.
Strategija razvoja turizma u Tuzlanskom kantonu	Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja	Strategija		9		9	Strategija razvoja Turizma FBiH je povučena iz parlamentarne procedure a trebala je biti osnova za izradu kantonalne Informacija nije urađena, obzirom da svi potrebni
Informacija o stanju trgovačke djelatnosti za prvi 6. mjeseci 2012. godine za Tuzlanski kanton	Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja	Informacija		10			

15.10.2012. godine, za javnu
nabavku usluga izrade
Kantonalnog plana zaštite

DODATAK – PREPORUKE UREDA ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH

Preporuke Ureda za reviziju institucija u FBiH

Izvršenom revizijom Budžeta Kantona za 2011. godinu utvrđen je određen broj propusta i nepravilnosti, a u cilju otklanjanja istih date su sljedeće preporuke:

1. Potrebno je kontinuirano unapređivati kontrolno okruženje, u cilju poboljšanja uspostavljenog sistema internih kontrola, vršiti usaglašavanje i doradu postojećih internih akata, te ista dosljedno primjenjivati.
2. Kod pripreme, izrade i izvršenja Budžeta poštovati odredbe Zakona o budžetima u FBiH, kako bi se spriječila nepokrivena potrošnja.
3. Potrebno je izvršiti usaglašavanje definicije vlastitih prihoda Uredbe o vrsti vlastitih prihoda i načina i rokova raspodjele sa Uredbom o utvrđivanju vlastitih prihoda i načina i rokova raspodjele Vlade FBiH u cilju istinitog iskazivanja podataka u finansijskim izvještajima.
4. Potrebno je poduzeti sve zakonom propisane mjere u cilju naplate potraživanja po osnovu koncesionih naknada, te samim tim i zaštite javnih dobara.
5. Potrebno je obračun plaća i naknada plaća vršiti na osnovu stvarno izvršenih sati, a u srednjim školama obezbijediti jedinstven način obračuna sati preko norme.
6. Prilikom popunjavanja radnih mjeseta definiranih pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji poštovati odredbe zakonskih propisa, a angažovanje po ugovorima vršiti samo za poslove koji nisu predviđeni navedenim pravilnicima, te preispitati opravdanost zaključivanja ugovora u cilju izvođenja redovne nastave.
7. Dosljedno poštovati Odluke Vlade kojima je reguliran rad u komisijama.
8. Dosljedno se pridržavati odredbi Uredbe o naknadama troškova za službena putovanja.
9. U cilju efikasnijeg i racionalnijeg trošenja budžetskih sredstava, potrebno je da se budžetski korisnici pridržavaju odredbi Uredbe o uslovima i načinu korištenja sredstava reprezentacije, te da se utvrde ograničenja, odnosno limiti u korištenju ovih sredstava.
10. Potrebno je doraditi Pravilnik o ostvarenju novčane podrške u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji kako bi se onemogućile eventualne zloupotrebe.
11. Potrebno je transfere realizirati na osnovu jasno utvrđenih i mjerljivih kriterija.
12. Potrebno je rad čuvarske službe organizirati u sastavu Uprave za šumarstvo, kako je to Uredbom o šumama i definirano.
13. Potrebno je nabavku stalnih sredstava iskazivati na način definiran Uredbom o računovodstvu budžeta u FBiH i Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH.
14. Potrebno je dosljedno se pridržavati odredbi Zakona o javnim nabavkama BiH.
15. Potrebno je osigurati odluke nadležnih kako bi brana Modrac, zemljište, objekti, uređaji, oprema i dokumentacija koji su u funkciji akumulacije Modrac bili knjigovodstveno evidentirani kao imovina Kantona, a u cilju istinitog iskazivanja vrijednosti imovine u finansijskim izvještajima.

16. Promjene na stalnim sredstvima evidentirati u skladu sa Računovodstvenim politikama za kantonalne budžetske korisnike i trezor.
17. U slučaju smanjenja ostvarenja prihoda u odnosu na plan potrebno je u skladu sa važećim zakonskim propisima blagovremeno izvršiti uravnoteženje rashoda sa istim i utvrditi izvore za finansiranje deficit-a.
18. Konsolidirnim finansijskim izvještajima obuhvatiti sve budžetske korisnike kako je to Zakonom o budžetima u FBiH i predviđeno.
19. Potrebno je međusobna potraživanja i obaveze budžetskih korisnika iskazivati kao obračunske odnose povezanih lica kako je to Pravilnikom o knjigovodstvu budžeta u FBiH i predviđeno.
20. Potrebno je osigurati dosljednu provedbu potписанog Podsporazuma sa JZU Klinički centar Tuzla u dijelu sačinjavanja godišnjih protokola kojim se definira iznos i način vraćanja ustupljenih sredstava.
21. Potrebno je poštivati odredbe Zakona o budžetima u FBiH u dijelu stvaranja obaveza samo za namjene i do visine definirane u Posebnom djelu Budžeta.

Osvrt revizora na preporuke iz prethodnog izvještaja iz 2010. g.

Na osnovu izvršene revizije Konsolidovanih finansijskih izvještaja Budžeta Kantona za 2011. godinu, a u sklopu iste i provjere da li je postupljeno po preporukama datim u prethodnim revizijama, ističemo da **nije postupljeno po preporukama** koje se odnose na:

- realno planiranje prihoda budžeta i usklađivanje javne potrošnje sa istima;
- usaglašavanje definicije vlastitih prihoda kantonalne Uredbe o vrsti vlastitih prihoda i načina i rokova raspodjele sa Uredbom o utvrđivanju vlastitih prihoda i načina i rokova raspodjele Vlade FBiH;
- obračunavanje plaća i naknada na osnovu relevantne dokumentacije;
- provođenje kontrole obračuna putnih naloga u skladu sa primjenjivim propisima;
- popunjavanje radnih mesta definiranim pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji u skladu sa Zakonom o državnoj službi u FBiH i Zakonom o namještenicima u organima državne službe u FBiH, a angažovanje po ugovorima za poslove koji nisu predviđeni navedenim pravilnicima;
- organiziranje rada čuvarske službe u sastavu Uprave za šumarstvo;
- dosljedno pridržavanje odredbi Zakona o javnim nabavkama BiH i odredbi sklopljenih ugovora;
- dosljedno pridržavanje odredbi Zakona o budžetima u FBiH u dijelu stvaranja obaveza za namjene i do visine utvrđene u Posebnom dijelu budžeta;
- blagovremeno uravnoteženje rashoda u slučaju smanjenja ostvarenja prihoda i utvrđivanje izvora za finansiranje deficit-a.

Preporuke po kojima je **djelimično postupljeno:**

- kontinuirano unapređenje kontrolnog okruženja i usaglašavanje postojećih akata u cilju poboljšanja uspostavljenog sistema internih kontrola, te dosljedna primjena istih;
- poduzimanje zakonom propisanih mjera u cilju naplate potraživanja po osnovu koncesionih naknada;

- preispitivanje isplaćenih naknada za rad članovima komisija za poslove koji su pravilnicima o unutrašnjoj organizaciji predviđeni kao redovni poslovi, regulisanje poslova i zadataka koji će se obavljati putem komisija i koji će biti plaćeni, te jasno definisanje zakonskih komisija koje se izuzimaju od primjene;
- realiziranje tekućih transfera na osnovu jasno utvrđenih i mjerljivih kriterija definiranih u programima utroška, i realiziranje sredstava nakon što se programi utroška usvoje od strane Vlade;
- intenziviranje napora u cilju naplate potraživanja;
- dosljednu provedbu potписанog Podsporazuma sa JZU Klinički centar Tuzla u dijelu sačinjavanja godišnjih protokola kojima se definira iznos i način vraćanja ustupljenih sredstava.

Preporuke po kojima su budžetski korisnici **postupili**:

- popunjavanje finansijskih izvještaja relevantnim podacima;
- priznavanje rashoda i izdataka u obračunskom periodu u kojem je obaveza za plaćanje i nastala u skladu sa odredbama Zakona o budžetima u FBiH i Uredbe o računovodstvu budžeta u FBiH;
- preračun isplaćenih troškova po osnovu korištenja mobilnih telefona za 2010. godinu, u skladu sa važećim propisima, od strane Ministarstva unutrašnjih poslova;
- blagovremeno realiziranje kapitalnih transfera.

DODATAK – RADNA TIJELA , KOMISIJE I TIMOVI VLADE

Donošenjem Odluke o određivanju stalnih radnih tijela Vlade Tuzlanskog kantona, organa uprave upravnih organizacija za čiji će se rad isplaćivati novčana naknada, 27.12. 2012. g. usvojena je konačna lista od 38 **stalnih radnih tijela**. Pored stalnih radnih tijela od strane Vlade oformljen je veći broj i povremenih radnih tijela i timova koji su bili kraktkoročno angažovani na specifičnim poslovima.

Stalna radna tijela Vlade Tuzlanskog kantona, organa uprave i upravnih organizacija Tuzlanskog kantona za čiji će se rad isplaćivati nadnada su:

- 1) VLADA
  - Komisija za drugostepeno upravno rješavanje i
  - Komisija za vođenje drugostepenog disciplinskog postupka za namještenike iz kantonalnih, općinskih i gradskih organa državne službe.
- 2) MINISTARSTVO INDUSTRIJE, ENERGETIKE I RUDARSTVA
  - Komisija za utvrđivanje uslova tehničke opremljenosti poslovnih prostora za obavljanje djelatnosti prikupljanja, prerade i proizvodnje otpadnih materijala i sekundarnih sirovina,
  - Stručna komisija za obavljanje tehničkog pregleda rudarskih objekata, postrojenja, uređaja i instalacija i
  - Stručna komisija za reviziju elaborata o klasifikaciji, kategorizaciji i proračunu rezervi mineralne sirovine.
- 3) MINISTARSTVO ZA BORAČKA PITANJA
  - Komisija za rješavanje stambenih potreba u drugom stepenu,
  - Vanjski saradnik u Ljekarskoj komisiji za upućivanje na banjsko-klimatsko liječenje,
  - Vanjski saradnik u Komisiji za odobravanje finansijskih sredstava za pomoć pri liječenju branilaca i članova njihovih porodica,
  - Vanjski saradnik u Komisiji za odobravanje finansijskih sredstava za propisivanje lijekova, sanitetskog materijala i dezinfekcionih sredstava za ratne vojne invalide i
  - Vanjski saradnik za propisivanje ortotsko-protetskih pomagala za ratne vojne invalide, kao isključive posljedice ranjavanja, povređivanja, oboljenja ili pogoršanja oboljenja, prouzrokovanih amputacijom ekstremiteta ili teškim oštećenjem funkcije ekstremiteta.
- 4) MINISTARSTVO ZA RAD, SOCIJALNU POLITIKU I POVRATAK
  - Kantonalna komisija za implementaciju člana 143. Zakona o radu.
- 5) MINISTARSTVO PROSTORNOG UREĐENJA I ZAŠTITE OKOLICE
  - Komisija za tehnički pregled.
- 6) MINISTARSTVO PRAVOSUĐA I UPRAVE
  - Kantonalna komisija za polaganje stručnog ispita namještenika u organima državne službe.
- 7) MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE
  - Komisija za davanje nalaza i mišljenja o ispunjavanju minimalnih tehničko-tehnoloških uslova i kadrovskih uvjeta za obavljanje djelatnosti proizvodnje mlinskih proizvoda,
  - Komisija za vršenje neposrednog uvida u tehničko-tehnološku dokumentaciju i izvedene radove na objektu.
- 8) MINISTARSTVO ZDRAVSTVA
  - Ispitna komisija za polaganje stručnog ispita zdravstvenih radnika srednje stručne spreme,
  - Komisija za utvrđivanje ispunjenosti propisanih uslova u pogledu prostora, kadra i medicinsko-tehničke opreme za obavljanje javne zdravstvene djelatnosti, privatne prakse u privatnoj zdravstvenoj djelatnosti i prometa medicinskih pomagala na malo,
  - Drugostepena komisija za utvrđivanje zdravstvene sposobnosti za nabavljanje, držanje i nošenje oružja i municije na području TK i
  - Komisija za lijekove Ministarstva zdravstva TK.

9) MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA

- Prvostepena disciplinska Komisija za utvrđivanje disciplinske odgovornosti policijskih službenika,
- Prvostepena disciplinska Komisija za utvrđivanje disciplinske odgovornosti namještenika,
- Komisija za ocjenu osposobljenosti za pravilno rukovanje, držanje i nošenje kratkog vatrengog oružja,
- Komisija za polaganje stručnih ispita iz oblasti protiv-požarne zaštite,
- Odbor za žalbe i
- Policijski odbor.

10) MINISTARSTVO OBRAZOVANJA, NAUKE, KULTURE I SPORTA

- Komisija za vršenje kontrole nad sprovođenjem propisa o osposobljavanju kandidata za vozača motornih vozila,
- Komisija za polaganje stručnog ispita u oblasti bibliotečke djelatnosti,
- Komisija za polaganje stručnog ispita u oblasti arhivske djelatnosti,
- Komisija za polaganje stručnog ispita (interesorna Komisija za svršenike edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta i zvanje socijalni radnik i socijalni pedagog),
- Komisija za provođenje vozačkog ispita,
- Komisija za provođenje ispita za sticanje zvanja vozača instruktora motornih vozila,
- Komisija za provođenje ispita za dobijanje licence predavača teoretske nastave, licence ispitivača iz teoretskog dijela ispita i licence ispitivača iz upravljanja motornim vozilom.

11) MINISTARSTVO TRGOVINE, TURIZMA I SAOBRAĆAJA

- Komisija za polaganje stručnog ispita iz oblasti ugostiteljstva

12) PEDAGOŠKI ZAVOD TUZLA

- Komisije za polaganje stručnih ispita za samostalan rad u obrazovanju iz 41 predmeta/predmetna oblast.

13) KANTONALNA UPRAVA CIVILNE ZAŠTITE

- Kantonalni štab civilne zaštite,
- Kantonalna Komisija za procjenu šteta,
- Komisija za polaganje ispita u oblasti vatrogastva.

DODATAK- ANALIZA PROGRAMA RADA I BUDŽETA

Donošenje Programa rada Vlade i Skupštine i Budžeta TK predstavlja najznačajniji događaj u Tuzlanskom kantonu, jer ovi dokumenti govore na koji način će biti finansirane javne potrebe kantona, koji su strateški ciljevevi vlasti i pravci njenog djelovanja.

Kašnjenje u donošenju ovih dokumenata za javnu upravu predstavlja veliki problem i otežava rad većine kantonalnih institucija, a odražava se i na stanje u kompletnoj zajednici i kvalitet života njenih građana.

Proces usvajanja Programa rada

Od strane Vlade je koncem 2011. godine donešena Odluka o metodologiji izrade i donošenja programa rada i izveštaja o radu Vlade Tuzlanskog kantona, kantonalnih organa uprave i upravnih organizacija. Metodologijom je definiran oblik, forma i sadržaj, te redoslijed podataka i prikaz obaveznih pokazatelja koje treba obuhvatiti izveštajima o radu. Odlukom su između ostalog propisani i rokovi za donošenje pojedinačnih akata kojih su se i Vlada i Skupština uglavnom pridržavali već pri izradi Programa rada za 2012. g. Vlada je uradila nacrt Programa koji je poslužio kao osnova za izradu Programa rada Skupštine TK. Skupština je na 15 redovnoj sjednici usvojila svoj program rada, a radna verzija Programa rada Vlade je primljena k znanju. Sa **zakašnjenjem** u odnosu na, u pomenutoj Odluci, postavljene rokove, Vlada je 9.2. 2012.g. utvrdila nacrt Programa koji je nakon davanja sugestija od strane ministarstva konačno i usvojila 5.3.2012. godine.

Analiza Programa rada

Usklađenost

Metodološka promjena u izradi Programa rada Skupštine i Vlade Tuzlanskog kantona kao posljedicu je imala do sada najveću sadržajnu usklađenost programskih dokumenata. Visoka programska usaglašenost, pored političke usaglašenosti parlamentarne većine, je značajan preuslov za harmoničan rad Vlade i Skupštine u TK za 2012. g.

Programska usaglašenost ipak nije potpuna, jer odstupanja postoje čak i u oblasti zakonodavstva. Zakon o novčanoj podršci u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji je planiran u Programu rada Skupštine a izostavljen u Programu rada Vlade, a tokom I kvartala se resorno ministarstvo već izjasnilo da odustaje od njegovog donošenje. Ovo je primjer prakse koja se ponavlja od ranije, gdje Skupština planira a Vlada ne samo da ignoriše plan Skupštine neuvrštavajući mjeru u svoj Program rada, nego po pravilu Odustaje od donošenja te mjerne.

Kao najbolji primjer prethodno izrečenom je Zakon o poticajima koji se nakon uvrštavanja u program Skupštine u 2011. g. i nerealizovanja, gubi iz planova u narednoj godini.

Strateški ciljevi i programska usmjerenja

Program rada Vlade za 2012. godinu je **najkompletniji dokument** do sada donešen u Vladi, jer on u svom sadržaju ima, pored analize stanja i rezultata rada Vlade u prošloj godini, i vrlo precizne generalne strateške ciljeve, programe i ciljeve po resorima, kao i aktivnosti sa definisanim rokovima.

„Vodeći se osnovnim načelima vrijednosti, u vremenu nove ekonomske krize u Evropi i okruženju, Vlada TK će u 2012-oj raditi na realizaciji 4 osnovna strateška cilja:

- A. Poboljšanje ekonomskog položaja Tuzlanskog kantona
- B. Razvoj ljudskih resursa i unapređenje kvaliteta života
- C. Smanjenje i pravednija potrošnja, kao i učinkovitija organizacija organa uprave
- D. Promjena sistema društvenih vrijednosti“

Iz citiranih strateških ciljeva vidljivo je da se među njima **ne nalazi Smanjenje nezaposlenosti** kao najvažniji strateški cilj kojim bi se uticalo na najveći problem u kantonu. Obzirom na značaj i veličinu problema u nastavku iznosimo samo dio posljedica izostajanja takvog strateškog cilja jer su se po domino efektu iz programa rada istopile očekivane aktivnosti i ciljevi:

- Izostalo donošenje Zakona o poticajima privredi i donošenja Akcionog plana zapošljavanja
- Kantonalna uprava za inspekcijske poslove u Programu rada Vlade nije predložila strateški cilj borbe protiv rada na crno
- Ministarstvo razvoja i preduzetništva tek planira jačati kapacitete u namicanju sredstava iz drugih projekata i fondova kao da nije bilo moguće odmah oformiti tim stručnih lica

Primjedbe se takođe mogu dati na dio strateških ciljeva po resorima gdje se na uopšten način govori na koji način će biti riješeni evidentni digogodišnji problemi ka npr problem restrukturiranja i finansijske samoodrživosti JZU UKC Tuzla.

Uvjerljivo najveći napredak u programiranju je zabilježen u Ministarstvu trgovine, turizma i saobraćaja gdje se se od strane ovog ministarstva planiraju donijeti čak dvije strategije (Strategija razvoja saobraćaja u Tuzlanskom kantonu i Strategija razvoja turizma u Tuzlanskom kantonu)

Obim i predлагаči

Program rada Vlade sa **186²⁰** planiranih mjera, je najobimniji do sada usvojeni programski dokument i u poređenju sa prosjekom iz prethodnog mandata za 56%, a poredeći sa proteklom godinom veći je za 27%.

Godina	Datum usvajanja	Program rada VTK- mjere	Program rada VTK- zakoni	Kašnjenje
Program rada VladeTK za 2007.	12.4. 2007.	83(96) ²¹	34	Da
Program rada VladeTK za 2008.	4.4.2008.	146	32	Da
Program rada VladeTK za 2009.	11.12.2008.	134	27	Ne
Program rada VladeTK za 2010.	11.12.2009.	143	27	Ne
Ukupno		519	120	
Prosječno		130	30	
Program rada VladeTK za 2011.	21.3.2011.	148	35 ²²	Da
Program rada VladeTK za 2012.	5.3.2012.	186	24	Da

²⁰ U prethodnoj analizi se potkrala greška u ukupnom broju programiranih mjera

²¹ 2007. g. prilikom ocjene učinka Vlade broj programskih obaveza je umanjen jer je izrada 13 kantonalnih zakona uslovljena donošenjem zakona na višem nivoima vlasti

²² U pregledu su navedeni i zakoni za koje se vlada izjasnila da će biti razmatrani kada se ukaže potreba i za njihovim donošenje. Takvi zakoni su navedeni sa terminima decembar 2011. g.

Tabela : Programi rada Vlade TK

U nastavku izvještaja dat je tabelarni pregled Programa rada po nosiocima obrade materijala. Za $\frac{3}{4}$ četvrtine mjera predlagači su ministarstva, a za $\frac{1}{4}$ su kao obrađivači planirane kantonalne institucije i uprave.

Iz preglada je vidljivo da će načešći obrađivači materijala za Vladu i u 2012. g. biti Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta sa 38 mjera i Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva sa 18 mjera. Njamanje mjera za Vladu će u 2012. g. pripremiti Ministarstvo provosuđa i uprave (4) i MUP (5 mjera.) Najčešći obrađivač ostalih kantonalnih institucija su Kantonalna uprava civilne zaštite sa 13 mjera i Zavod zdravstvenog osiguranja sa 10 mjera. U tabelarnom pregledu je navedeno da je za zajedničku obradu planiran 21 materijal, za koji su najčešće zadužene i kantonalne institucije i ministarstva.

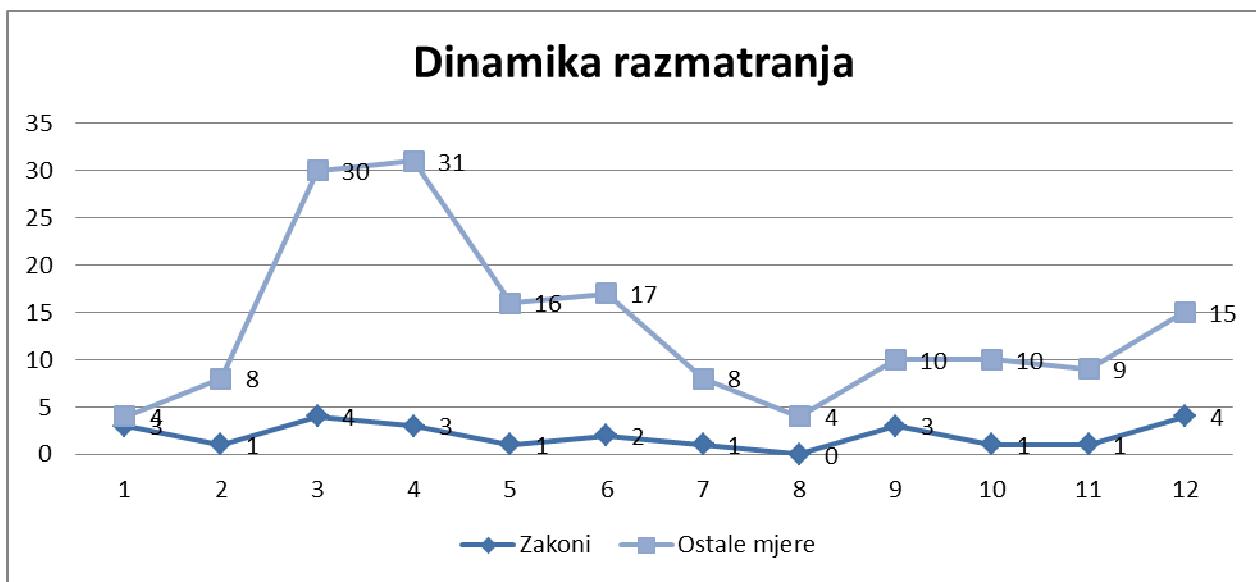
Tipovi	Ukupno	jan	feb	mar	apr	maj	jun	jul	avg	sep	okt	nov	dec
Direkcije cesta Tuzla	2	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Javna zdravstvena ustanova Univerzitetski klinički centar Tuzla	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
JP "Međunarodni aerodrom Tuzla"	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0
JU Disciplinski centar za maloljetnike	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JU Služba za zapošljavanje	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
JU Univerzitet u Tuzli	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Kantonalna agencija za privatizaciju	2	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kantonalna uprava civilne zaštite	12	2	0	3	1	2	0	0	0	1	0	2	1
Kantonalna uprava za inspekcijske poslove	5	0	2	1	0	0	0	0	1	0	0	1	0
Kantonalna uprava za šumarstvo	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kantonalni zavod za pružanje pravne pomoći	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kantonalno pravobranilaštvo	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Klubovi poslanika	2	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Ministarstva	11	0	0	2	1	1	2	2	0	0	1	0	2
Ministarstvo finansija	11	0	0	1	3	1	1	0	0	2	1	0	2
Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva	38	3	1	8	5	4	4	4	1	3	3	2	0
Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta	18	0	1	5	6	1	2	0	1	1	0	0	1
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	9	0	1	0	3	0	0	0	0	0	2	2	1
Ministarstvo prostornog uređenja i zaštitu okolice	4	0	0	0	0	0	2	0	0	2	0	0	0
Ministarstvo provosuđa i uprave	7	0	0	0	1	2	1	1	0	0	0	1	1
Ministarstvo razvoja i poduzetništva	9	0	1	3	0	0	1	1	0	1	1	0	1
Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja	5	1	0	0	1	1	0	0	0	1	0	0	1
Ministarstvo unutrašnjih poslova	13	0	1	3	5	1	1	0	0	0	0	0	2
Ministarstvo za boračka pitanja	13	0	1	1	2	2	2	1	0	0	1	1	2
Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak	14	1	1	1	4	0	1	0	1	2	1	1	1
Ministarstvo zdravstva	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Odsjek za saobraćajnu edukaciju	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
UO JP RTV TK	10	0	0	1	2	1	2	0	0	0	0	0	4
Vlada TK	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Zavod za javno zdravstvo	10	1	1	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1
Zavod zdravstvenog osiguranja	2	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabela: Struktura i dinamika razmatranja mjera iz Programa rada Vlade TK za 2012. g. po obrađivačima/predlagačima

Kantonalna agencija za privatizaciju		1										
Kantonalna uprava civilne zaštite		3	1		1			2		3		
Kantonalna uprava za inspekcijske poslove	1	2										
Kantonalna uprava za šumarstvo		1										
Kantonalni zavod za pružanje pravne pomoći		1										
Kantonalno pravobranilaštvo		1										
Klubovi poslanika										1		
Ministarstva		1										
Ministarstvo finansija	2	5		3								
Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva	1		8		1							
Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta	7	2	6		9	1		1	3	2		
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede		11	1		1			2				
Ministarstvo prostornog uređenja i zaštitu okolice	2		1		2			1				
Ministarstvo provođa i uprave	3		1									
Ministarstvo razvoja i poduzetništva	2		3		1					1		
Ministarstvo trgovine, turizma i saobraćaja	1	2	3					1				
Ministarstvo unutrašnjih poslova	3		2									
Ministarstvo za boračka pitanja					4					1		
Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i povratak	2	1	4		2		2			2		
Ministarstvo zdravstva		6	1		2		2			1		
NLB Tuzlanska banka d.d.Tuzla												
Odsjek za saobraćajnu edukaciju			1									
UO JP RTV TK		1										
Vlada TK		1			4							
Zavod za javno zdravstvo		1										
Zavod za pružanje pravne pomoći												
Zavod zdravstvenog osiguranja		4			1		2			1		

Tabela: razmatranja mjera iz Programa rada Vlade TK za 2012. g po obrađivačima/predlagачima

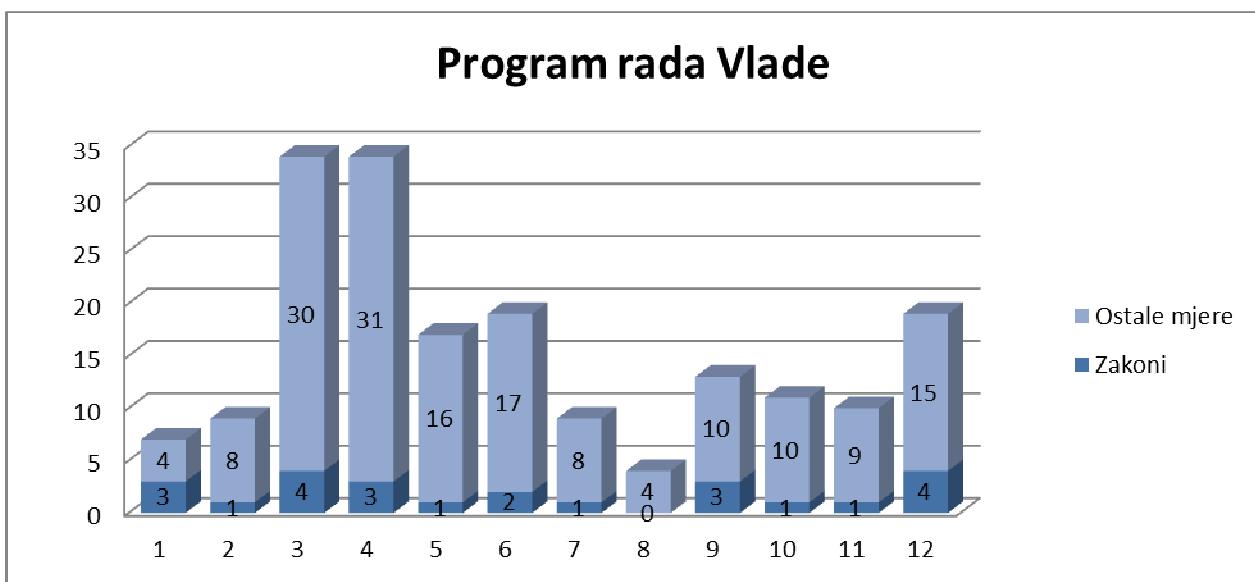

Tabela: Struktura i dinamika razmatranja mjera iz Programa rada Skupštine TK za 2012. g

Razmatrajući planiranu dinamiku rada Vlade u 2012. godini, zapaženo je da su kao i kod Skupštine daleko naopterećeniji mjeseci mart i april sa po 35 mjerama, a da je planirana dinamika znatno niža u vremenu pred lokalne izbore. Relativno visok broj mjerama se pojavljuje u mjesecu decembaru iz razloga što je za veći broj mjerama taj rok određen kao krajnji, jer će se iste dositi po potrebi (rebalans budžeta i zakoni čije je donošenje uslovljeno donošenjem propisa na višem nivou).

Stvarni broj akata iz Programa rada Vlade koji će se razmatrati biće i veći za one mjerne koje će biti razmatrane i u formi nacrtta i u formi prijedloga tj. redovnom postupku (Budžeti, strategije i 6 zakona). Od 24 zakona za donošenje je planirano 10 novih, za izmjenu i dopunu planirano 13 zakona, dok je jednim zakonom planirano prestanak važenja zakona.

	Iz programa	%
Novi zakoni	10	42
Izmjene zakona	13	54
Prestanak važenja	1	4
Ukupno zakona	24	100

Tabela: Zakoni iz Programa rada Skupštine TK za 2012. g

Šest zakona (30%) se već ranije nalazilo u programima rada i zbog raznih okolnosti su kao nerealizovani, ponovo uvršteni u program. (zakonodavni postupak u toku, u međuvremenu su donešeni okvirni zakoni i sl.).

Tipovi	Nove mjerne u programu za 2009 godinu	Mjere iz ranijih perioda
Akcioni plan	0	0
Analiza	5	0
Budžet - Proračun	2	1
Elaborat	1	0
Finansijski plan	3	2
Informacija	31	0
Izvještaj	37	1
Odluka	27	0
Ostalo	6	0

Plan	4	1
Plan rada	1	0
Pravilnik	3	0
Program	30	1
Prostorni plan	1	0
Smjernice	3	0
Strategija	3	0
Uredba	1	0
Zakon	18	6
Strategija	3	0
Uredba	1	0
Zakon	18	6

Tabela: Ponavljanje mjera u Programu rada TK za 2012. g

Budžet TK za 2012. g.

Praćenje rokova

Skupština Tuzlanskog kantona nije usvojila Budžet za 2012. godinu do kraja 2011., na šta je bila obavezna po Zakonu o Budžetima FBiH, nego tek pred sami kraj prestanka važenja Odluke o privremenom finansiranju – 30.03.2012.

Samо jednom u proteklih pet godina je Skupština Tuzlanskog kantona donijela budžet na vrijeme. Lista izgovora za kašnjenje je duga (konstituisanja i primopredaja vlasti, ekonomski kriza i kreditni aranžmani koji su sklapani sa MMF-om), a ove godine je proširena sa još jednim novim: „nisu bili poznati parametri za kreiranje Budžeta“.

Iza ovakve izjave predstavnika Vlade krilo se mnogo toga, ali ponajviše činjenica da je negativan splet okolnosti (pad prihoda, izostanak kredita MMF-a) doveo u poziciju vlast da teško ostvari želje i ranije data obećanja da će stabilizacija budžeta i novozapošljavanje biti vrhunski prioriteti vlade. Vlada budžetski deficit nije sanirala, a stabilizacija se odvija sa teškom mukom.

Postupak donošenja

Nakon tromjesečnog rada sa privremenim finansiranjem Skupština Tuzlanskog kantona je 30.3.2012. g. usvojila prijedlog Budžeta u iznosu **395.952.863,81 KM.** kroz redovan postupak, praćen štrajkovima i pregovorima Vlade sa budžetskim korisnicima.

Budžet je jedan od najnižih u posljednjih 5 godina i ukratko može, zbog načina usvajanja i svoje restriktivnosti, biti ocijenjen kao kopromiserski. Ovakva ocjena je najprikladnija jer sa njime malo ko može biti zadovoljan. Vlada nije zadovoljna jer nije postigla očekivano - smanjenje javne potrošnje, a budžetski korisnici jer su nakon ovog smanjenja plata otvorili vrata za daljnje smanjenje. Ponajmanje mogu biti zadovoljni 95.669 nezaposlenih Tuzlanskog kantona i brojna preduzeća koji su od budžeta očekivali perspektivu razvoja u obećanim vladinim poticajima i novim radnim mjestima.

Uz ranije istaknutu činjenicu da budžet nije donešen na vrijeme, treba istaći i afirmativnu činjenicu da su Vlada i Skupština očuvale praksu donošenja najvažnijeg dokumenta kroz redovan postupak i javnu raspravu.

Vlada je 20.2.2012. godine utvrdila, a Skupština 29.2.2012. g na svojoj 17. sjednici prihvatiла **Nacrt Budžeta** u iznosu **347.251.705,81 KM**. Nacrtom Budžeta je planirano, da ukoliko budu realizovana kreditna sredstva MMF-a, ista bi u cijelosti bila iskorištena za pokrivanje procijenjenog akumuliranog deficitia iz ranijeg perioda (44.231.899 KM). Takođe, nacrtom Budžeta je predviđena otplata vanjskog duga u iznosu 4.151.459,18 KM. Prilikom rasprave o Nacrtu Budžeta nije se moglo pretpostaviti da će njegovo usvajanje imati kasnije viđeni tok jer su sindikalni predstavnici obrazovanja izjavili da su spremni za kompromis i pregovore, a da pri smanjenju plata političari trebaju krenuti od sebe. Predstavnici pozicije su isticali da se „ovakvim Budžetom spašava mandat i može trošiti samo ono što se zaradi“. Takođe je navedeno da su „najveće rezerve u smanjenju javne potrošnje u obrazovanju i da niko nije za smanjenje plata, ali na čemu onda smanjiti ako ne na platama“. Rečenica da je „za budžetska korisnike ova pilula gorka, ali je lijek“, najbolje oslikavala stav pozicije. Opozicija je, s druge strane, u svojim diskusijama ukazivala „da su plate ionako male i ne treba ih smanjivati“, ukazivala je i na neubiranje dobiti javnih preduzeća, nedovoljne prihode od koncesija, nepostojanje plana ušteda i na kraju krajeva da nije problem podrška nego to što se ne vidi kraj ovom stanju. Nakon utvrđivanja Nacrt Budžeta je upućen u javnu raspravu u trajanju od 10 dana. Kasno utvrđivanje Nacrta Budžeta, kratka dužina javne rasprave i vođenje ekonomsko socijalnog dijaloga mimo Ekonomsko-socijalnog vijeća, imali su za rezultat da su pregovori vođeni u toku štrajka i u pregrijanoj atmosferi prepunoj ultimatuma i nerazumijevanja.

Nakon okončane javne rasprave i nakon neuspjelih pregovora Vlada je usvojila **Prijedlog Budžeta TK za 2012** g. u iznosu **351.720.964,8 KM** za koji je navela da „ima stabilizacioni karakter kroz ograničenje javne potrošnje s osnovnim ciljem kontrole potrošnje, te održavanjem budžetske ravnoteže u skladu sa realnim prihodima“.

Ipak, neposredno pred 18. sjednicu, nakon postizanja dogovora i potpisivanja Sporazuma između Pregovaračkog tima Vlade i predstavnika sindikata budžetskih korisnika, Vlada je vlastitim amandmanima dogradila prijedlog Budžeta, povećala ga za 3.439.182 KM i time djelimično uvažila zahtjeve sindikata.

Budžet TK za 2012. g. je usvojen na 18. sjednici Skupštine 30.3.2012. g. u iznosu **355.160.146,81 KM**. Za dokument su glasala 23 poslanika stranaka pozicije, uzdržani su bila 3 poslanika HDZ-a i BPS-a, a 5 poslanika stranaka SBB i SBiH budžet nisu podržali.

Prilikom razmatranja Prijedloga budžeta poslanici su predložili 60 amandmana koji su od predлагаča odbijeni. Jedini prihvaćeni amandmani su Amandmani Vlade kojima su izvršene korekcije prijedloga budžeta proistekle iz Sporazuma Vlade i Sindikata (korekcija plata, korekcija naknada zaposlenih).

Prilikom rasprave o Amandmanima kojima su poslanici tražili povećanje prihoda, svi amandmani su odbijani sa sličnim obrazloženjem - povećanje prihoda je nemoguće zbog negativnih trendova u prikupljanju poreza.

Nakon odbijanja amandmana koji su upućivali na koji način bi trebali biti povećani prihodi, odbijeni su i amandmani koji su se odnosili na povećanje rashoda. Burne reakcije i duge rasprave poslanika o Budžetu su bile i očekivane i ličile su raspravama iz prethodnih godina. Poslanici opozicije su predlagali smanjenje broja ministarstava, da se sredstva Direkcije cesta nađu u Budžet, da se doneše plan štednje, a iz budžetskih sredstava namijenjenih za finansiranje političkih partija finansira stanogradnja za mlade i prvozapošljavanje.

Pored toga opozicioni poslanici su iznijeli i nekoliko interesantnih konstatacija koje bi mogle biti od koristi Vladi: Po Budžetu se vidi da je situacija u Kantonu dramatična i da se treba ponašati kao da je u pitanju elementarna nepogoda; Izražena je sumnja da TK sa ovakvim pristupom može ispuniti uslove MMF-a, a za

reformu javne uprave je rečeno da nije ni započeta, a sugerisano je da dio administracije treba transferisati u privrednu. Ipak na kraju je jedan poslanik i optimistično konstatovao: „Ko zna upravljati krizom, on sada ima veliku šansu da uspije“,...

Poslanici pozicije su iznoseći afirmativne podatke zdušno podržavali predloženi Budžet. Tvrđili su da je smanjenje prihoda bilo za 15 miliona KM manje u odnosu na plan, ali je TK završio sa planiranim deficitom od 14 miliona.

Premijer kantona je cijelu situaciju u vezi budžeta ocijenio kao da „kanton u uslovima recesije ne može više, a da se u ovoj godini pokušava zatečeno stanje peglati“ pri tome sugerijući poslanicima „da ne pravimo Kanton crnjim nego što stvarno jeste“

Godina	Datum usvajanja budžeta	Plan Budžeta KM	Rebalans Budžeta	%	Broj budžetskih uposlenika
Budžet TK za 2007.	22.03. 2007.	337.649.642	348.240.747	103	9.793
Budžet TK za 2008.	27.12.2007.	388.088.103	405.789.172	105	10.061
Budžet TK za 2009.	30.03.2009.	415.984.932	373.398.675	90	9.975
Budžet TK za 2010.	16.02.2010.	365.410.882	362.743.055	99	9.908
Budžet TK za 2011.	30.03.2011.	396.574.169	362.135.916	91	9750
Budžet TK za 2012	30.3.2012.	395.952.863	355.664.005		9.835

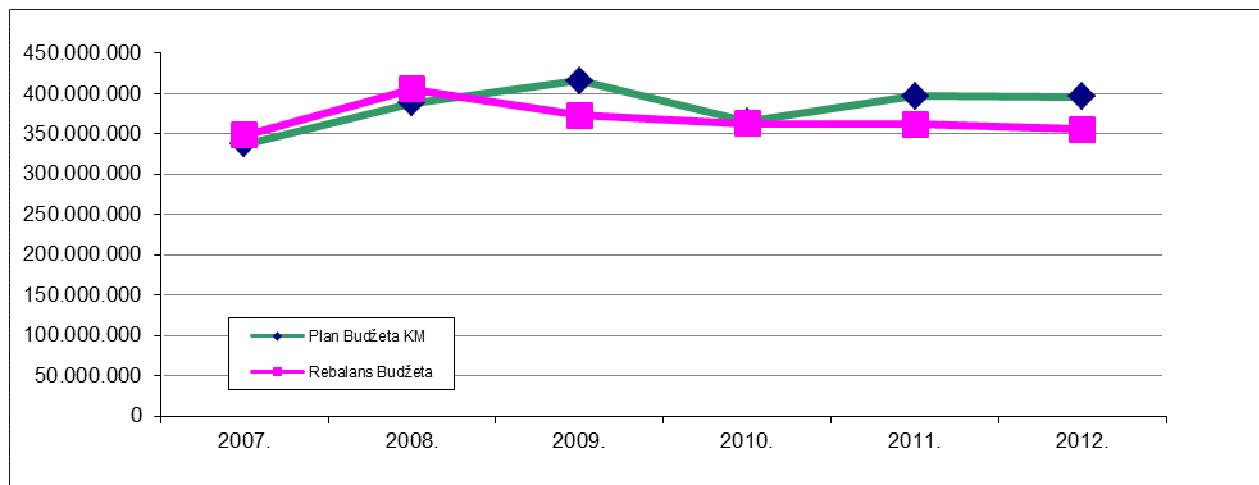
Tabela: Rokovi usvajanja i iznosi Budžeta TK

Budžet Tuzlanskog kantona za 2012. godinu je urađen na osnovu projekcija prihoda i od indirektnih i direktnih poreza za period 2012-2014. g. koju je u maju 2011. g. kantonima dostavilo Federalno ministarstvo finansija. Ove projekcije su bili osnova za izradu Smijernica i ciljeva fiskalne politike za 2012. g. i Dokumenta okvirnog Budžeta Tuzlanskog kantona za period 2012-2014.g. Međutim, u toku 2011. g. od strane Federalnog ministarstva finansija su dostavljene još dvije revidirane projekcije prihoda (9. novembar i 26. decembar) kojima je potvrđeno novo **smanjivanje prihoda od indirektnih poreza** za 13,7 mil KM. Česta revidiranja projekcija prihoda su pretpostavljeni razlozi kašnjenja izrade Budžeta, ali se postavlja pitanje na koji način uz iste parametre su svoje budžete na vrijeme donijeli Kanton Sarajevo i Srednjebosanski kanton.

Negativni trendovi u punjenju budžeta bili su razlog da Vlada usvoji Budžet koji je za 2% manji od realizovanog Budžeta u 2011. g.

Gledajući strukturu u **prihodovnoj strani**, najveće učešće čine prihodi od indirektnih poreza koji čine 68 % Budžeta ili 83% ukupnih poreskih prihoda. Iz predhodno konstatovanog je vidljivo da na prihode Kanton nije u mogućnosti značajnije uticati. Priliku za direktan uticaj na povećanje prihoda naročito vlastitih, Vlada može imati samo ukoliko doprinese stvaranju ambijenta za privredni rast, smanji sivu ekonomiju te racionalizuje i smanji broj administracije i budžetskih korisnika.

Na žalost, gledajući ključne dokumente (Budžet i Programi rada) ni u 2012. godini neće biti učinjeni vidljivi pomaci ni u jednoj od navedenih oblasti. Kantonalna uprava za inspekcijske poslove je integrisana i ojačana, ali je siva ekonomija enormno visoka, broj budžetskih korisnika je ponovo u porastu, a o ambijentu za privredni rast se još uvijek samo govori.

Grafik : Prikaz Budžeta i rebalansa Budžeta TK

Rashodovna strana Budžeta je po zahtjevima budžetskih korisnika premašivala za 109. miliona KM predloženi budžet, zbog čega je Ministarstvo finansija nakon analize izvršilo „uklapanje troškova u raspoloživi okvir“. I ovako uklopljeni umanjeni troškovi prema prijedlogu Budžeta TK za 2012. g. nisu se mogli izfinansirati bez novog kreditnog zaduženja koje je za 2012. godinu planirano u iznosu 7,2 mil KM.

Najveće smanjenje u rashodima pretrpjila je stavka plate i naknade, koja i čini najveće učešće u budžetskim izdacima (57 %). Pored smanjenja plata od 2,5% najveće smanjenje pretrpjela je stavka Tekući transferi koja je smanjena za 5%. Najčešći argument koji su isticali predstavnici sindikata za vrijeme pregovora o smanjenju plata, je bio da se novim budžetom dok se njima plate smanjuju, istovremeno povećavaju izdaci za materijal i usluge i kapitalni izdaci za 5%.

Kada je u pitanju socijalna briga, zbog povećanja izdvajanja za ove namjene za 2%, za Budžet se ne može reći da rješava sve socijalne probleme, ali se sa sigurnošću može reći da korak po korak probleme rješava sve kvalitetnije.

Iako se teškoće oko održavanja likvidnosti Budžeta nastavljaju, u 2012. g. je planirano povećanje budžetskih korisnika za 85. Ovo povećavanje je neočekivano i nedovoljno objašnjeno jer iskustva iz okruženja pokazuju da bez smanjenja državnog aparata skoro nije moguće smanjiti javnu potrošnju.

Najveće povećanje zaposlenih bilježe se u oblasti obrazovanja (133), dok je najveće smanjenje u MUPU (46)

Grafik : Prikaz broja budžetski korisnika TK

Posmatrajući strukturu budžetskih rashoda, kanton u sve većem obimu finansira društvene usluge (59,28%), zatim slijede izdvajanja za opšte usluge (30%), dok je u ekonomski usluge usmjereno 6,38% i za 1% je manje od prošlogodišnjih izdvajanja. Ista sudbina zadesila je i izdvajanje u višenamjenske projekte razvoja jer je u njih usmjereno svega 0,19%. Budžeta ?!

Finansiranje aktivnosti Vlade

Za finansiranje aktivnosti Vlade Tuzlanskog kantona Budžetom TK u 2012. g. je predviđeno ukupno 15.742.005 KM što je na nivou iznosa iz izvršenja Budžeta u 2011. g. Veći dio 9.228.599 KM je predviđen za raspored prihoda na temelju namjenskih i vlastitih prihoda, grantova i donacija, a manji dio u iznosu 5.094.140,5 KM predstavlja stvarni plan rashoda Vlade za 2012. g. Isti je u poređenju sa 2011. g. smanjen za cca 5% , a posljedica je smanjenja broja uposlenika.

U odnosu na prošlu godinu broj uposlenih u Vladi je smanjen za jednog uposlenika i broji **37**, dok zajedno sa uredom zajedničkih poslova kantonalnih organa, broji ukupno 85 uposlenika.

PLAN BUDŽETA TK 2012. godine PO RAZDJELIMA

Naziv	IZMJENE I DOPUNE 2011				BUDŽET 2012				RAZLIKA BR. ZAPOSL.
	IZMJENE I DOPUNE BROJA ZAPOSLENIH 2011	IZMJENE I DOPUNE PLANA RASHODA IZ BUDŽETA 2011.	IZMJENE I DOPUNE RASPOREDA PRIHODA PO OSNOVU NAMJENSKIH I VLASTITIH PRIHODA, GRANTOVA I DONACIJA 2011.	IZMJENE I DOPUNE UKUPNOG PLANA BUDŽETA 2011.	BROJ ZAPOSLENIH 2012	PLAN RASHODA IZ BUDŽETA 2012.	RASPORED PRIHODA PO OSNOVU NAMJENSKIH I VLASTITIH PRIHODA, GRANTOVA I DONACIJA 2012.	UKUPNO PLAN BUDŽETA 2012.	
	9750	303.954.277,00	58.181.639,19	362.135.916,19	98	4	5	6	